Poštnina plačana v gotovini.

Leto XI. št. 3 | Ljubljana, sobota 4. januarja 1930 | Cena 2 Din

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št 440
Celje: Kocenova ul 3 Telefon št 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

JUTRO

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica 54. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78.180; Wien št. 105.241

Italijani in Albanci

Ljubosumno spremstvo belgijskega poslanika v Tirani — Pojavi nezaupanja med Italijani in Albanci

Beograd, 3. januarja M. Na intervencijo Italije je Belgija pristala na to, da otvori svoje poslaništvo v Tirani. Za poslanika je imenovan sedanji belgijski poslanik v Beogradu Delcoin, ki pa bo ostal še nadalje v Beogradu. Povodom svojega imenovanja je poslanik Delcoin pred dvema tednoma odšel v Tirano, kjer so mu izkazali posebno pozornost, zlasti povodom predaje svojih akreditivnih pisem. Ves čas svojega bivanja v Tirani pa je bil neprestano obkoljen od italijanskega poslanika in osobja italijanskega poslaništva, tako da se ni mogel niti ganiti. Italijani so se očividno bali, da bi prišel belgijski poslanik v stike tudi z drugimi krogi in da bi na ta način izvedel za pravi položaj v Albaniji.

Zanimivo je dalje, da so Italijani vse aranžirali tako, da se belgijski poslanik ni mogel udeležiti proslave, ki jo je priredilo naše tiransko poslaništvo povodom rojstnega dne kralja Aleksandra. Dne 17. decembra so ga namreč odvedli na izlet daleč izven Tirane. Kljub vsem mahinacijam Italije pa je bila izvršena proslava kraljevega rojstnega dne na izredno svečan način. Albanski tisk ni mogel iti molče preko tega kakor prejšnja leta, marveč je v daljših člankih podčrtal velik uspeh te proslave. Udeležili so se je albanski zunanji in prosvetni minister, celokupni diplomatski zbor z izjemo italijanskega poslanika, zastopniki albanskega dvora, veliko število poslancev in drugih uglednih oseb. Prvič sta letos prisostvovala tej proslavi tudi vrhovni poveljnik albanske vojske polkovnik Haranit in poveljnik celokupne žandarmerije Muharin Barjaktar.

20. decembra je prispela v Tirano tudi deputacija iz Barija, da poseti albansko prestolnico in se pokloni albanskemu kralju. Deputacija je bila sicer sprejeta dokaj svečano, vendar pa ni bilo nikjer opažati iskrenega navdušenja in prisrčnosti. Albancem že dolgo gre italijansko gospodarstvo na živce. Kralj Zogu je sprejel deputacijo v posebni avdijenci in izpregovoril z njenim voditeljem par besed o pacifizmu in disciplini fašistične organizacije, ki da bi morala služiti za vzgled vsem drugim državam. Povedal je tudi to, da je albansko-italijansko prijateljstvo ukoreninjeno globoko v narodnih tradicijah in zgodovini obeh držav.

Zelo značilen je bil govor albanskega zunanjega ministra, ki ga je imel na banketu, prirejenem na čast barijske deputacije. Minister je namreč smatral za potrebno naglasiti, da čuva Albanija ljubosumno svojo neodvisnost. To je očividno dokaj odkrita iluzija na najnovejše italijanske zahteve, ki resno ogrožajo albansko suverenost.

Kakor se vidi, se torej celo v najsvečanejših trenutkih vedno znova pojavljajo znaki medsebojne nezaupljivosti med tema dvema prijateljicama.

Po treh letih zopet aktivna trgovska bilanca

Do 1. decembra smo izvozili blaga za 148 milijonov več kakor pa uvozili

Zagreb, 3. januarja. č. Nocojšnje »Novosti« objavljajo na podlagi službenih podatkov pregled našega gospodarskega stanja in ugotavljajo, da je dosegel naš izvoz v prvih enajstih mesecih preteklega leta 4.862.000 ton v vrednosti 7.143.000.000 Din. med tem ko je znašal uvoz 1.532.000 ton v vrednosti 6.995.000.000 potemtakem je bil izvoz za 148 milijonov dinarjev večji od uvoza. Naša trgovinska bilanca je torej za prvih enajst mesecev aktivna za 148 milijonov dinarjev, in imamo tako prvič po treh letih zopet aktivno trgovinsko bilanco. Ni nobenega dvoma, da bo tudi celoletna bilanca preteklega leta aktivna in skoraj gotovo tudi prvo polletje 1930, ker so državi pripravljene ogromne količine pšenice in koruze za izvoz. To dejstvo znači razumljivo konsolidacijo naših gospodarskih prilik, kar bo imelo za posledico znaten dotok deviz in popolno osiguranje stabilnosti dinarja.

Važna seja Narodne banke

Poročilo generalnega direktorja — Pred slavnostno otvoritvijo zavoda za izdelovanje bankovcev

Beograd, 3. januarja č. Danes dopoldne je bila prva seja upravnega odbora Narodne banke kraljevine Jugoslavije v l. 1930. Seji je predsedoval guverner Ignjat Bajloni, ki je v kratkem govoru želel prisotnim srečno novo leto. Generalni direktor dr. Dragoljub Novaković je poročal o zaključku bančnih knjig za leto 1929. Predočil je stanje Narodne banke z dne 31. decembra, bilanco ter račun izgube in dobička, kakor se kažeta na dan 2. januarja t. l.

Vobče je bilo stanje Narodne banke v teku minulega leta odlično in mnogo bolje nego v letu 1928. Upravni odbor je izrekel posebno zahvalo knjigovodstvu za to delo, ki je bilo izvršeno v najkrajšem času. Izvoljena je bila komisija štirih članov upravnega odbora za pregled zaključnih računov, ki bodo izvršeni po nadzornem odboru in ki bodo sporočeni glavnemu odboru. V odboru je tudi g. Jelačin iz Ljubljane. Sredi meseca januarja bo ta predlog izgotovljen ter se bo mogel objaviti za javnost.

Določen je bil tudi dan slavnostne otvoritve zavoda za izdelovanje novčanic Narodne banke. Poleg naših merodajnih osebnosti sta povabljena na proslavo tudi guverner francoske Narodne banke Morreau in direktor francoskega enakega zavoda Tiller. Zavod bo otvorjen koncem tekočega meseca.

Hrvatski Sokoli vstopajo v Sokola kraljevine Jugoslavije

Križevci, 3. januarja. n. Tukajšnje hrvatsko sokolsko društvo je sklenilo, da vstopi s celokupno svojo imovino v Sokola kraljevine Jugoslavije. Isto je sklenila tudi vsa hrvatska sokolska župa v Belovaru.

Subotiške afere

Subotica, 3. jan. č. Pred kakimi štirimi leti so pričele v Vojvodini rasti kakor gobe po dežju razne posmrtne zavarovalne in ženitne zavarovalne družbe, večinoma s sedežem v Subotici. Pretekla leta je bilo v Subotici sklenjenih povprečno po 40 porok na teden. Zavarovalne družbe pa so kmalu pričele izigravati svoje člane ter jim niso hotele izplačevati dogovorjenih vsot. Do svojega denarja so prihajali člani običajno le po protekciji. Navsezadnje so morala posredovati oblastva, ki so spravila mnoge predstavnike teh zavarovalnic v kriminal. Nedavno tega je bila obtožena tudi »Prva jugoslovenska posmrtna zavarovalnica« ter je bila aretirana celokupna njena uprava, ki pa je bila kmalu za tem zopet izpuščena. Nastopilo je splošno prepričanje, da se je vsa zadeva polegla in je izzvalo zato silno senzacijo dejstvo, da je zahteval obtožbeni senat tukajšnjega okrožnega sodišča, da se ima preiskava proti imenovani družbi nadaljevati ter da se mora zaslišati okrog 24 obtožencev in preko 300 oškodovancev.

„Srbijanci in Jugoslavija“

Zagreb, 3. jan. n. Nocojšnje »Novosti« prinašajo uvodnik pod naslovom »Srbijanci in Jugoslavija«. Članek je napisal bivši minister dr. Čeda Mihajlović, ki poudarja, da so ga že od njegove mladosti vodile ideje Gaja, Strossmayerja, Daničića in ostalih narodnih velikanov in da je on prvi predlagal v zdravniškem društvu, naj bi privzelo ime Jugoslovensko zdravniško društvo, ter se je zaradi tega svojega cilja mnogo trudil l. 1919 tako v Zagrebu, kakor tudi v Ljubljani. Imel je srečo, da se je ta predlog soglasno sprejel. Za iste ideje je nastopil tudi, ko je bil predsednik parlamentarnega odbora za zbližanje s Čehoslovaki. Meseca maja l. 1928. je pred brati Čehoslovaki pozdravljal že veliko domovino Jugoslavijo. »Ko se razvijemo do popolne naše nacionalne zavesti,« pravi dr. Čeda Mihajlović, postanemo integralni Jugosloveni. Zato je treba miru, umirjenega duha in intenzivnega dela. Interesi nacije to imperativno zahtevajo od vseh sinov te izmučene, toda velike in divne zemlje. Nikdo ne misli, da je to lahek in hiter posel, toda pod impulzom velike ideje in velikega vodje pa tudi po onem, kar se je že dosedaj storilo, moremo vedrega čela gledati v bodočnost naše nacije in države.«

Demonstracije brezposelnih v Rumuniji

Bukarešta, 3. januarja. AA. Iz Timisuara poročajo, da so delavci, ki so ostali brez dela, skušali prirediti pred občino demonstracijo. Pri tej priliki so napadli orožnike in jih 10 ranili. Orožniki so segli po orožju, nakar so se delavci umaknili v delavski dom. Policija je prijela 85 oseb.

SLOVESNA OTVORITEV V HAAGU

Otvoritveni govor predsednika Jasparja — Izvolitev dveh komisij za nemške in vzhodne reparacije — Snowden je optimist

Haag, 3. januarja, s. Na razgovoru šestih držav sklicateljic II. konference, ki se je vršil ob 3. uri popoldne, je bilo sklenjeno, da bo predsedoval otvoritveni plenarni seji II. haaške konference belgijski ministrski predsednik Jaspar in imel pri tej priliki kratek nagovor. Ta oblika otvoritve je bila izbrana zato, **da se podčrta to, da je II. haaška konferenca samo nadaljevanje prve in potemtakem ni nova samostojna konferenca.**

Točno ob 5. popoldne je bila, kakor po programu, otvorjena prva seja konference. Na udarce kladiva, ki jih je dal predsednik, so se vsedli delegati okoli posvetovalne mize. Poleg Belgijcev so zavzeli prostore Francozi, katerim so se pridružili Angleži in Japonci. Desno od Belgijcev so se vsedli nemški zastopniki, poleg njih pa zastopniki angleških dominijonov.

V otvoritvenem nagovoru **se je predsednik Jaspar**

s prisrčnimi besedami zahvalil nizozemski kraljici in nizozemskemu narodu, nakar se je s toplimi besedami spomnil umrlega nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna, pri čemer je poudarjal, da se je dr. Stresemann v zadnjih 7 letih stavil na razpolago povsod, kjer je bilo treba delati za mir. Nato je Jaspar pozdravil nove delegate na konferenci, posebno francoskega ministrskega predsednika Tardieuja, ki je prinesel v Haag svoj vedno vedri optimizem. V prvem delu visokih posvetovanj, tako je nadaljeval Jaspar in namignil na angleškega zakladnega ministra Snowdena, je imela konferenca težke ure, toda vedno se je zopet posrečilo premostiti nasprotstva. Govornik upa, da se bo tudi o drugi konferenci lahko slično govorilo.

Po desetminutnem odmoru, tekom katerega so zastopniki tiska in povabljeni gostje zapustili dvorano, je konferenca na tajni seji nadaljevala posvetovanja glede postopanja na konferenci. Konferenca bo sklenila imenovati dve komisiji, **in sicer prvo, ki se bo pod predsedstvom Jasparja bavila z vprašanjem nemških reparacij, in drugo, ki bo obravnavala pod predsedstvom Loucheurja vprašanje vzhodnih reparacij.**

London, 3. januarja. AA. Davi sta prispela v Haag prva delegata Velike Britanije na haaški konferenci Filip Snowden, minister financ, in William Graham, minister trgovine. Nocoj bo povsem neobvezen in zaseben sestanek delegatov šesterih držav, ki so bile povabljene na konferenco. Na tem sestanku bodo razgovarjali o vseh potrebnih ukrepih, za gladek potek konference. Pred svojim odhodom iz Londona je minister financ Snowden dal časopisju naslednjo izjavo:

»Smatram, da to pot naš posel ne bo tako težak, kakor je bil tedaj, ko smo se prvič sestali v Haagu. Za drugo konferenco so bile mnogo obsežnejše priprave in razni odbori so imeli nalogo, da urede ves preostali posel, tako da bo glavna vloga delegatov na konferenci v tem, da povežejo svoje posebne predloge v primerno celoto. Med glavna vprašanja na tej konferenci spadajo **ratifikacija Youngovega načrta, vprašanje mednarodne banke ter vprašanje vzhodnih reparacij.** Navzlic temu smatram, da ne bomo preobremenjeni. Vprašanje mednarodne banke pa je dokaj komplicirano in težko, ki pa ga bo vendarle treba zadovoljivo rešiti.«

Pariz, 3. januarja. AA. »Petit Parisien« smatra, da je obči položaj pred drugo haaško konferenco zadovoljiv tako s francoskega, kakor z mednarodnega stališča. Edina nevarnost leži v tem, ker bi se mogle pri reševanju vzhodnih reparacij pojaviti resne težave.

List obžaluje, da konferenci ne bo prisostvoval pokojni dr. Stresemann, čigar pomirljivi duh bi lahko mnogo doprinesel k temu, da se tudi druga haaška konferenca zaključi s sporazumom.

Pariz, 3. januarja, AA. »Havas« poroča iz Haaga, da je imela francoska delegacija sestanek s predsednikom haaške konference Jasparjem, na katerem je razpravljala o položaju.

Haag, 3. januarja, g. Državni zunanji minister dr. Curtius je obiskal danes dopoldne kmalu po prihodu v Haag predsednika haaške konference Jasparja, s katerim je razpravljal o tehničnih zadevah in poteku predpriprav za konferenco. Medsebojni razgovori delegatov so se nadaljevali med 2. in 3. uro popoldne v poslopju konference. Pri tej priliki so se delegati šestih držav sporazumeli glede vprašanj postopanja s pridržkom, da bodo nanja pristali ostali člani konference. Jutri dopoldne se vrši svečan zajutrk nemških delegatov s francosko delegacijo, ki jo tvorijo ministrski predsednik Tardieu, zunanji minister Briand, finančni minister Chéron in Loucheur.

Atene, 3. januarja. s. Ker je zunanji minister Mihalokopulos obolel, bo zastopal Grčijo na haaški konferenci ministrski predsednik Venizelos, ki je včeraj z grško delegacijo odpotoval v Haag.

Venizelos na potu skozi Beograd

Na haaško konferenco gleda z velikim optimizmom — Prijateljstvo med Grčijo in Jugoslavijo

Beograd, 3. januarja, p. Na potu v Haag je potoval danes popoldne skozi Beograd grški ministrski predsednik Venizelos. Na kolodvoru ga je pozdravil grški poslanik z osobjem poslaništva. Ker se je ustavil v Beogradu le za kratek čas, ni hotel podati novinarjem nikakih izjav. Obljubil pa je, da bo to storil na povratku iz Haaga. Na vprašanje novinarjev, kaj sodi o drugi haaški konferenci, je le kratko izjavil, da računa na to, da bo potekla docela normalno. Tudi glede rešitve vzhodno-reparacijskega vprašanja računa na sporazum. O odnošajih med Grčijo in Jugoslavijo je izjavil, da so dobri, ker je urejeno vse, kar je obe državi nekoč ločilo. Sedaj je treba le gojiti prijateljske zveze in stike med obema narodoma.

Pred odhodom vlaka je Venizelosa pozdravil tudi naš pariški poslanik dr. Spalajković, ki je z istim vlakom odpotoval v Pariz.

Delo Društva narodov v januarju

Sklicanje poljedelske, premogovne in opijske konference — 13. januarja bo otvorjeno 58. zasedanje sveta Društva narodov

Ženeva, 3. januarja d. Delovanje Društva narodov se bo v tekočem mesecu tikalo predvsem gospodarskih in finančnih vprašanj. Poleg tega pa bodo na dnevnem redu tudi zadeve humanitarnega in internega značaja.

Prva letošnja konferenca, sklicana po Društvu narodov, bo konferenca poljedelskih strokovnjakov, ki se bo pričela 6. januarja v Ženevi. Te konference se bodo udeležili poljedelski strokovnjaki iz najrazličnejših držav, ki bodo stavili svoje predloge, kako bi se odpravila vedno težja poljedelska kriza, ki resno ograža gospodarske temelje agrarnih držav.

9. januarja se bo sestala gospodarska konferenca za proučevanje premogovnega vprašanja. S humanitarnimi vprašanji pa se bo bavila opijska konferenca, na kateri ima velik interes tudi naša država. Na tej konferenci bodo razpravljali o odredbah za sklicanje konference zastopnikov vseh držav, v katerih izdelujejo in uporabljajo opij.

13. januarja pa se bo vršilo 58. zasedanje sveta Društva narodov, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje, ker bo njegov dnevni red zelo obširen.

Društvo narodov l. 1928-29

Beograd, 3. januarja. M. Beograjski list »La Yougoslavie« objavlja v svoji jutrišnji številki zanimiv dopis svojega ženevskega dopisnika o pregledu dela Društva narodov v letu 1928./29., ki pomenja za Društvo narodov največji napredek.

Senzacionalna bančna afera na Reki

Sušak, 3. januarja n. V reških bančnih krogih se te dni mnogo govori o senzacionalnem begu bančnega uradnika Miloša Marina, uradnika pri reški podružnici tržaške trgovske banke. Miloš Marin je rodom iz dobre familije iz Dalmacije ter je bil na Reki znan kot človek, ki ne more biti brez luksuza. Na sveti večer je odpotoval v Budimpešto, da ostane čez praznike pri svoji prijateljici, upraviteljici nekega modnega magazina, s katero se je seznanil preteklo leto v Opatiji in zaradi nje zapustil svojo ženo. Dne 22. decembra je dal v imenu banke, pri kateri je bil zaposlen, naročilo budimpeštanski banki Hermes, da izplača nekemu Gezi Beku v Budimpešti 28.500 pengö in potem še drugo naročilo na izplačilo 39.480 pengö. O tem nakazilu je bil obveščen Geza Bek v Pešti. Temu pa se je takoj pojavil sum, da s temi nakazili ne bo vse v redu. Na njegovo prijavo se je budimpeštanska policija informirala pri reški podružnica Banca Comerciale Triestina o istinitosti naročil in se je res ugotovilo, da banka ni dala nobenega naloga. Ko je Miloš Marin zvedel, da je njegova prevara odkrita, je preko Beograda odpotoval v Turčijo.

Kampanja za revizijo zadeve princa Karola

Bukarešta, 3. januarja. g. Liberalno stranksko časopisje komentira stališče lista »Cuvensul« za revizijo postopanja v zadevi princa Karola ter stavi vladi vprašanje, da li se strinja s tako kampanjo. Oficijozna »Dreptarea« objavlja danes naslednjo izjavo: »Cuventul« objavlja že nekaj časa članke, katerih namen ni nikomur razumljiv. Ti članki nikakor ne izvirajo iz notranjega prepričanja, kajti inicijatorji te kampanje vedo sami prav dobro, da je konstitucionelni položaj Rumunije končnoveljaven. Še mani pa morejo dokazati, da bi bil ministrski predsednik Maniu, ki se je v svojem delovanju vedno izkazal kot poosebljena lojalnost, ravnal pri katerikoli priliki proti konstitucionelni in parlamentarni državni vladi.

Posvetovanje bolgarskih politikov

Sofija, 3. januarja. AA. Minister Hristov se bo nocoj posvetoval o svojem nadaljnjem zadržanju s političnimi prijatelji in poslanci, ki jih je povabil na večerjo.

Clemenceaujeva proslava v Beogradu

Beograd, 3. januarja p. Nocoj se je vršila v prostorih nove univerze svečana komemoracija za pokojnim francoskim državnikom Clemenceaujem. Svečanosti so se udeležili poleg oficijelnih zastopnikov vlade, vojske, uradov in raznih korporacij tudi številni zastopniki beograjske družbe zlasti pa beograjskega kulturnega življenja. Navzoče je bilo tudi celokupno osobje francoskega poslaništva s poslanikom Dardom na čelu ter številni člani francoske kolonije v Beogradu. Svečanost je otvoril v imenu društva prijateljev Francije g. Svetislav Petrović, ki je v daljšem govoru orisal Clemenceauja kot človeka kot državnika in kot rešitelja Francije. V imenu vlade je spregovoril zastopnik zunanjega ministra dr. Kumanudi, zahvalil pa se mu je francoski poslanik g. Dard. Govorili so nato še general Obelić, univ. profesor Novaković in akademik Ivković, ob koncu pa se je poslanik Dard v prisrčnem govoru zahvalil Beograjčanom in jugoslovenski javnosti za pozornost in prijateljstvo, ki ga ob taki priliki izkazuje francoskemu narodu in francoski državi.

Smrt beograjskega novinarja

Beograd, 31. januarja. Davi ob 10.30 je preminul znani publicist in novinar Jovan Nestorović, dolgoletni urednik bivše »Samouprave«.

Vlagateljem Poštne hranilnice

Beograd, 3. januarja. AA. Poštna hranilnica obvešča vse vlagatelje, da bo razposlala obrestne nakaznice za leto 1929 sukcesivno do 31. marca, kakor je to predvideno v pravilniku. Tehnično je nemogoče, da bi se istočasno izdelale in odposlale nakaznice za vseh 5962 vlagateljev. Hranilnica prosi vlagatelje, da dotlej potrpe.

Iz zdravniške službe

Beograd, 3. januarja. p. V višjo skupino sta napredovala sreska zdravnika dr. Albert Gregorić v Murski Soboti in dr. Janko Rak v Gornjem gradu.

Beograd, 3. januarja. p. Z odlokom ministra socijalne politike je imenovan za zdravnika v Domu narodnega zdravja v Murski Soboti dr. Jože Pečan, doslej zdravnik v Prelogu.

Beračeva smrt pod vlakom

Beograd, 3. januarja. p. V noči od 1. na 2. januarja je bil na odprti progi med Veprovcem in Filipovom povožen berač Ivan Šušteršič iz Kočevja. Star je bil že nad 70 let in očividno ni slišal prihajajočega vlaka, ki ga je docela razmesaril.

Sumljiv bolnik v bolnici

Brod, 3. januarja. č. Mio Burgo, 32-letni davčni beležnik iz Drena v občini Bačko Petrovo selo, je bil osumljen, da je poneveril znatno vsoto denarja, zaradi česar je bila za njim izdana tiralica, ker so splošno mislili, da bo moč pobegnil na Madžarsko ali na Rumunsko. Policija pa ga je nenadoma odkrila v Brodu na Savi, kjer se je skrival v bolnici pod pretvezo, da je živčno bolan. Kaj kmalu so ugotovili, da mu ničesar ne manjka in so ga izročili god. lišči.

Objava novih zakonov in uredb

»Službene Novine« objavljajo celo vrsto v zadnjem času izdanih in podpisanih zakonov in uredb

Beograd, 3. januarja, p. »Službene Novine« objavljajo celo vrsto zakonov, pravilnikov in uredb, ki so bili izdani v zadnjem času. Med drugimi objavljajo novelo k zakonu o državnem sodišču za zaščito države, zakon o Glavnem sanitetnem svetu, konzularno konvencijo med Jugoslavijo in Češkoslovaško, trgovinsko pogodbo s Španijo, gozdni zakon, zakon o pospeševanju poljedelstva, zakon o izpremembi čl. 103 čekovnega zakona, zakon o izplačevanju vojne odškodnine, zakon o pooblastilih ministru javnih del, zakon o osnovanju poslaništva v Haagu, nadalje uredbo o spremembah uredbe o bratovskih skladnicah, s katero se predpisuje za bratovske skladnice dvojno knjigovodstvo, ločeno za invalidsko, bolezensko in penzijsko blagajno, uredbo o razporedu kaznencev po kazenskih zavodih v smislu novega zakona o izvrševanju zaporne kazni ter pojasnilo glede odkupa osebnega dela za samoupravne, občinske in banske uradnike, duhovnike, pogodbene uradnike in dnevničarje. V smislu te uredbe se odkupnine za osebno delo določi na osnovi davka po tabeli paragrafa 40. zakona o samoupravnih cestah brez upoštevanja paragrafa 41 tega zakona.

Povratek dr. Seipla v politično življenje

Prikriti napadi dr. Seipla proti zveznemu kancelarju dr. Schoberju — Heimwehr postaja črnožolta garda

Dunaj, 3. januarja d. V političnih krogih je vzbudil veliko zanimanje govor bivšega zveznega kancelarja dr. Seipla, ki ga je imel ob priliki silvestrovanja v klubu krščansko socijalističnih občinskih svetovalcev. Splošno smatrajo, da pomenja ta govor prikrit napad na zveznega kancelarja dr. Schoberja. Posebno pozornost je vzbudil oni del govora v katerem je napovedal dr. Seipel nove reforme v besedami: »Ako napovedujem potrebo novih reform, sliči to napovedovanju novih nemirov. Vendar pa nihče bolj ne hrepeni po miru v bližnji bodočnosti kakor baš ravno jaz!«

Z veliko napetostjo pričakujejo sedaj sejo velikega kluba krščansko socialistične stranke, ki je sklicano za 8. januar. Dobri poznavalci razmer v tem klubu trdijo, da so sedaj v njem vse preje kakor kmečne razmere in da so posamezni poslanci zelo nezadovoljni z vodstvom ter da si prav nič ne žele ponovnega poseganja dr. Seipla v aktivno politiko, ker menijo, da se je preveč eksponiral za Heimwehr. Posebno nezadovoljni so poljedelski poslanci, ki trdijo da je politika krščanskih socijalistov enostranska in da zanemarja koristi dežele.

V krogih Heimwehra pa se govori o velikih poneverbah v blagajnah Heimwehra. Poleg tega trdijo tudi nekateri, da bo postal poveljnik vseh v Heimwehru združenih čet, general dr. Bardolff, ki je znan kot zvest pristaš habsburške monarhije, kar bi pomenilo popolno zmago črnožoltega krila v vrstah Heimwehra.

Zanimiva diplomatska afera v Berlinu

Borba za starešinstvo diplomatskega zbora — Ruski veleposlanik in papeški nuncij

Berlin, 3. januarja. s. Po imenovanju dosedanjega papeškega nuncija Paccelija za kardinala je nastala v Berlinu interesantna diplomatska afera. Pacceli je bil kot najstarejši pri nemški vladi akreditirani ambasador doyen (starešina) diplomatskega zbora. Po njegovem odhodu bi imela ta važna čast preiti na ruskega veleposlanika Krestinskega, kar pa je nemogoče, ker ne obstojajo diplomatski odnošaji med vsemi v Berlinu akreditiranimi državami in Rusijo. Sedaj se trudijo i nemška vlada i tuji diplomati, da najdejo izhod. Priporočalo se je nemški vladi, da osvoji diplomatski regulativ dunajskega kongresa, po katerem je tam kjer je papež zastopan, papeški nuncij vedno tudi starešina diplomatov. Toda nemška polusocijalistična vlada dosedaj odklanja dunajski diplomatski reglement. Sedaj so berlinski diplomati sami poskušali rešiti problem na ta način, da bi se bili veleposlaniki odrekli doyenstvu v prid papeškemu nunciju. Toda tu je nastopila Anglija ter se je izrekla proti temu, da bi bil papeški nuncij starešina diplomatov. Afera je še nerazčiščena. Na novega leta dan se je našel izhod iz zadrege na ta način, da je ruski veleposlanik Krestinski odpotoval in da je nagovor na predsednika republike Hindenburga imel kot drugi po službenih letih najstarejši ambasador francoski veleposlanik.

Šahovski turnir v Angliji

Hastings, 3. januarja. h. Prvo nagrado v mojsterskem turnirju si je že zagotovil favorit Capablanca v predzadnjem današnjem kolu. **Dr Vidmar je po mirni igri remiziral z Yatesom.** Vrstni red igralcev je pred finalom: **Capablanca 6, dr. Vidmar, Jates 4 in pol, Maroczy, Sergeant, Winter 4, Thomas 3 in pol (1), Takacz 3 in pol, Menšikova 3, Price 2 (1).**

V rezervnem turnirju je vrstni red tekmovalcev naslednji: 1.) Taylor 5 in pol (1), Goltanowski 5 (1), Flohr 5, Notteboom 4 in pol (1), Rehlstab, Winser 3 in pol (1), Reifir 3 (1), Jackson 2 in pol (1), Aleksander 2 in **Vidmar jun. 1 in pol (1).** Finale v obeh turnirjih se bo vršil jutri. **Vidmar jun. igra z Winserjem.**

Opasna kužna bolezen v Pragi

Praga, 3. januarja. h. V Pragi so danes ugotovili dva primera bolezni, ki ji pravijo »bolezen papig«. Zakonski par brez otrok v Smihovu je kupil nedavno belega kakadua, ki je tri dni potem, ko sta ga kupila poginil. Prodajalec jima je poslal drugo žival, toda kmalu nato sta oba zakonca sočasno obolela na bolezni z enakimi pojavi kot so jih pri tako zvani »bolezni papig« opazovali v Berlinu, Hamburgu in na Dunaju. Oba bolnika so odpeljali v bolnico za kužne bolezni. Mestni fizikat je danes opoldne povabil vse okrajne zdravnike in osebe, ki vršijo javno zdravstveno službo na razgovor, kjer jim je razložil vse potrebne ukrepe, da se kužna bolezen ne bi razširila.

Pomorska razorožitvena konferenca

Rim, 3. jan. s. Zunanji minister Grandi je sprejel ameriškega poslanika, ki mu je izročil vabilo državnega tajnika Stimsona na razgovor, ki naj bi se vršil pred londonsko konferenco. Sestanek, na katerega je Grandi osebno povabljen, se bo vršil dne 19. januarja v Londonu

London, 3. jan. AA. Načelnik japonske delegacije za pomorsko razorožitveno konferenco v Londonu Vakatsuki je danes v razgovoru z novinarji izjavil, da je Japonska za omejitev gradnje oklopnic in da je pripravljena pristati na podaljšanje uporabne dobe te vrste vojnih ladij. Japonska je slej ko prej proti odpravi podmornic, bila bi pa vkljub temu za to, da se velikost podmornic omeji. Končno je izjavil Vakatsuki, da ima japonska delegacija vtis, da bo londonska pomorska razorožitvena konferenca uspela in da bodo njeni sklepi v resnici tudi izvedeni.

Častni pisatelj Stalin

Moskva, 3. jan. AA. Povodom 50letnice rojstva Stalina je bila svečana seja saveza sovjetskih pisateljev v Moskvi. Savez je poslal Stalinu dopis, v katerem mu podeljuje naslov častnega pisatelja. To je prvi primer v zgodovini človeškega rodu, da je bila podeljena taka čast.

Žalovanje v Paisleyu

Paisley, 3. januarja AA. Danes se je vse mesto odelo v žalne zastave in priredilo žrtvam požara v kino-gledališču na Silvestrov večer veličasten pogreb. Vse trgovine in obrati so bili ustavljeni, po glavnih ulicah je tvorilo na tisoče in tisoče ljudi špalir in izrazilo s tem sožalje težko prizadetim staršem ponesrečenih otrok. Pogrebni svečanostim je prisostvoval ves občinski svet s predstavniki oblastev.

Nova petrolejska polja v Rusiji

Moskva, 3. januarja AA. Oblastva so uvedla nove obsežne preiskave ozemlja v transkavkaški stepi Širak. Na 28 krajih tega ozemlja bodo izvrtani globoki rovi za nafto. Petrolejska ležišča se raztezajo na ozemlju, ki meri 30 kvadratnih metrov. V tej pokrajini bodo izvršena velika dela in postavljene najmodernejše priprave za pridobivanje in čiščenje nafte. Po dosedanjih ugotovitvah gre za nafto, ki ne zaostaja po kakovosti za nafto v Bakuju.

Omejitev priseljevanja v Novo Zelandijo

Wellington, 3. januarja. AA. Novozelandska vlada je sklenila ohraniti dosedanjo omejitev glede priseljevanja v Novo Zelandijo. Dosedanje omejitve bodo trajale naslednjih 12 mesecev.

Rentabilnost Panamskega prekopa

Newyork, 3. januarja AA. Na pristojbinah za plovbo skozi Panamski kanal je bilo v preteklem letu pobranih 27 in pol milijona dolarjev, kar pomeni nov rekord. Prirastek napram letu 1928. znaša 1 in četrt milijona dolarjev. Leta 1929. je kanal pasiralo 106 ladij več kakor leta 1928.

Rekordni promet londonskega pristanišča

London, 3. januarja AA. Londonsko pristanišče je v lanskem letu potolklo vse svoje rekorde v pomorskem prometu. Prav kar izišli podatki o pomorskem prometu v 8 mesecih od aprila do novembra 1929 izpričujejo, da znaša tonaža ladij, ki so pristale in ki so zapustile londonsko pristanišče v tem času, skoro 40 milijonov ton. To je za 5.6 % več kakor v sličnem obdobju prejšnjega leta, ki je samo že postavilo rekord.

Zadovoljni kitajski zunanji minister

Šanghaj, 3. januarja AA. Nacionalistični minister zunanjih zadev Vang je imel danes sestanek z zastopniki inozemskega tiska. V daljšem razgovoru z novinarji se je pohvalno izrazil o velikodušni gesti velesil, ki so sprejele sodelovanje s Kitajsko pri vzpostavitvi pravne suverenosti nad inozemskimi državljani, kar bo odstranilo dosedanje stalne spore in bo omogočilo prisrčne odnošaje med Kitajsko in inozemci.

Odkrita protifašistič na zarota v Franciji

Poročila fašističnega tiska o aretaciji protifašistov v Parizu – V zaroto je baje zapletena tudi Moskva

Rim, 2. januarja, r. Vsi fašistični listi objavljajo obširna poročila iz Pariza o aretaciji treh italijanskih emigrantov, ki so pripravljali atentat na člane italijanske delegacije povodom sestanka sveta Društva narodov 15. t. m. v Ženevi. Aretirani so Alberto Cianca, v čigar stanovanju v Parizu so se sestajali protifašisti, nadalje Alberto Tarciani in bivši poslanec Giuseppe Sardelli.

Trdijo, da so v stanovanju Alberta Ciance našli velike količine eksplozivnih snovi. Na policiji aretirani protifašisti niso hoteli povedati, zakaj so nabavili razstreljiva, odločno pa so zanikali, da bi pripravljali atentate. Za svojega zagovornika so najeli slovitega pariškega advokata Torresa.

Italijanski listi trdijo, da je bil njihov namen, izvršiti atentat v Ženevi in da so bili zaradi tega v zvezi z znanim anarhistom profesorjem Bernierijem, ki je bil nedavno aretiran v Bruslju zaradi suma, da je podpiral teroristično akcijo protifašističnih emigrantov ter bil v zvezi z dijakom De Rosom, ki je streljal v Bruslju na italijanskega prestolonaslednika. Agencija »Stefani« trdi v neki vesti iz Pariza, da so aretirani trije zarotniki priznali pred policijo, da so pripravljali zaroto, ki pa ni bila naperjena proti Franciji. Nadalje se trdi v tej vesti, da je pariška policija našla pri aretiranih protifašistih mnogo obtežilnih listin, ki so bili večinoma šifrirane, in da bo dešifriranje teh dokumentov dovedlo do senzacijonalnih odkritij. Pariška policija proučuje sedaj, ali so bili aretiranci v zvezi z atentati, ki so bili v zadnjem času izvršeni proti fašistom v Nizzi, Luxemburgu, Tunisu in drugod.

»Tribuna« poroča, da se je francoski policiji posrečilo izslediti tudi znatne denarne fonde, ki so služili protifašističnim emigrantom za njihovo teroristično akcijo, in da ni izključeno, da je prihajal ta denar iz Moskve. »Giornale d'Italia« pozdravlja energične ukrepe francoskih oblasti proti antifašistom in je mnenja, da se je Francija končno odločila, napraviti konec njihovim terorističnim zarotam. »Lavoro Fascista« poudarja, da je s temi aretacijami stopila francoska vlada iz dosedanje rezerviranosti in dala tako zadoščenje italijanskemu narodu, ki ni mogel razumeti pretirane tolerance, ki jo je Francija izkazovala protifašističnim emigrantom. Zato ni dvoma, da bo energična akcija za zadušitev teroristične akcije protifašističnih emigrantov v Franciji utrla pot zbližanju med Italijo in Francijo. Aretirani Alberto Cianca je po poklicu novinar ter je bil dolgo časa glavni urednik opozicijskega rimskega lista »Il Mondo«. Sardelli je bil aktiven član socijalistične stranke ter narodni poslanec, dočim je tretji aretiranec Tarciani premožen trgovec.

Zvišanje pridelkov in umetna gnojila

Pridelki so povprečno pri nas zelo majhni. Ni treba mnogo povpraševati, v čem leži pravi vzrok tej majhni produkciji. Statistika za leto 1928, ki jo je izdalo kmetijsko ministrstvo, nam v tem pogledu pove marsikaj.

Vzroki tej zaostalosti so sicer različni na pr. pomanjkljivo obdelovanje zemlje, uporaba slabega semena, površno zatiranje škodljivcev, slabo ravnanje z gnojem in izredno majhna **uporaba umetnih gnojil** itd. Za danes se hočemo omejiti le na važno sredstvo za povečanje kmetijske produkcije to so **umetna gnojila.**

Umetna gnojila so v današnjem kmetijstvu pripomoček, brez katerih ni mogoče doseči najvišjih dohodkov v zemlji. Res je, da je temelj vsakega gnojenja hlevski gnoj, ampak znano je tudi, da ga imamo na kmetiji vedno premalo. Četudi bi ga imeli mnogo, se samo s hlevskim gnojem nikdar ne vrnejo njivam vse one redilne snovi, ki smo jih z žetvijo odvzeli. Sicer pa je enostransko gnojenje s hlevskim gnojem tudi negospodarsko, ker ne izrabljajo naši poljski pridelki enako redilnih snovi. Dognano je, da se dosežejo največji pridelki le tedaj, če vrnemo zemlji vse one redilne snovi, ki smo jih s pridelki odvzeli. Ako se zavedamo, da z odprodajo pridelkov (žita, krompirja, vina, sadja) in živine, gre letno izredno velika množina dragocene rastlinske hrane za gospodarstvo v izgubo, potem je jasno, da moramo skrbeti za nadomestek. Ta nadomestek nam nudijo baš umetna gnojila

Z umetnimi gnojili ne povečamo samo poljske pridelke, ampak jih tudi zboljšamo v kakovosti in na drugi strani obenem tudi zmanjšamo pridelovalne stroške. Tu je potem dana možnost, da s ceneno produkcijo in dobrim blagom lahko konkuriramo z inozemskimi produkti. To je resnica, ker sicer bo gospodarska kriza, ki je pri nas nastala le zaradi nizkih cen in izgube trgov, v bodočnosti še večja in se je bati, da se ne bo dala tako lahko odpraviti.

Uporaba umetnih gnojil je po statistiki pri nas zelo majhna. Vzemimo nekatere zapadne napredne države, kako na pr. pridelujejo pšenico in kako uporabljajo umetna gnojila:

Belgija pridela povprečno 25 q pšenice na 1 ha površine ter uporablja za to površino nič manj nego 60 kg fosforove kisline, 26 kg dušika, (apnenega dušika, apnenega solitra itd.) in okoli 10 kg 40% kalijeve soli. To je povprečen pridelek, so pa številni primeri, kjer znaša pridelek pšenice na 1 ha 48, pa tudi do 53 q na 1 ha. Naštel bi lahko cel niz držav, kakor Holandsko, Dansko, Nemčijo, Švedsko itd., ki imajo slične žetvene prilike. Poglejmo pa naše domače razmere. Pri nas se pridela na 1 ha površine povprečno vzeto komaj 11.8 q pšenice, porabi se pa 1.13 kg fosforne kisline, 0.06 kg kalijeve soli in 0.02 kg dušika. Kaj te nizke številke pomenijo, mora vsakdo uvideti. Naša vporaba umetnih gnojil v državi je lansko leto znašala okoli 7000 vagonov in od tega odpade na Slovenijo ena dobra petina. Predvojna statistika nam tudi za našo banovino pove, da še nismo dosegli one uporabe umetnih gnojil kakor pred vojno. Naša država bi pa prav za prav morala porabiti letno okoli 100.000 vagonov umetnih gnojil, da bi potem prišli na ono stopnjo kakor zapadne države, bodisi glede višine bodisi glede viška kakovosti pridelkov.

Uporaba umetnih gnojil bi bila tudi pri nas že lahko večja, če bi se merodajni faktorji bolj zavzeli za propagando. Zavedati se moramo, da je propaganda za večjo vporabo umetnih gnojil izredne važnosti, da omilimo krizo našega kmetijskega gospodarstva. Dosedaj so to delo izvrševale le razne tvrdke z umetnimi gnojili in njih zastopstva, ali vse to je malenkostno. Le-te so izdale sicer letno velike vsote v te namene in uspeh je viden že v tem, da se uporaba umetnih gnojil pri nas povečuje, na pr. l. 1923 smo porabili le nekaj nad 800 vagonov umetnih gnojil, leta 1927 pa 5000 vagonov. S to majhno uporabo se je dosegel na drugi strani precejšen pridelek, ki gre v stotine milijonov dinarjev (nad 15.000 vagonov pšenice v vrednosti preko 400 milijonov). Iz tega je razvidno, kakšne važnosti so umetna gnojila ne samo za zvišanje produkcije, nego tudi za izvoz naših pridelkov.

Pribiti pa moramo tudi dejstvo, da imamo pri nas številne tvornice za proizvodnjo umetnih gnojil, ki bi krile vse potrebščine v tem pogledu. So to tvornica za dušik v Rušah, ki proizvaja poleg apnenega dušika tudi umetno gnojilo nitrofoskal, dalje tvornice za superfosfat v Koprivnici, Subotici, Hrastniku itd. Samo glede uvoza kalijevih gnojil smo navezani na inozemstvo. Kalijeva gnojila dobivamo iz Nemčije od Kalisindikata, katerega zastopstvo je v Zagrebu (Agrikulturni-kemični urad, Trg burze br. 3, II. nad.)

S tem so podani podatki o uporabi umetnih gnojil v naši državi. Zavedajmo se, da je vprašanje zvišanja pridelkov največje važnosti, kateremu moramo posvečati vso paznost, in sicer vsi, ki jim leži napredek našega kmetijstva na srcu, ker le v složnem in uvidevnem delu moremo rešiti naš težavni kmetijsko-gospodarski problem.

Fr. K.

Poljski proračun

Varšava, 3. januarja AA. Minister financ Matuszewski je včeraj tekom svojega govora o proračunu v sejmskem odboru izjavil, da poljski proračun nekaj let ne sme prekoračiti vsote 3 milijard zlotov. Sedanji proračun znaša 2.7 milijarde zlotov.

Daudet zopet grozi

Pariz, 3. januarja s. Vodja rojalistov Léon Daudet, ki se je snoči ob velikem navdušenju svojih pristašev vrnil v Pariz, je izdal proglas, naslovljen na republiko, v katerem pravi med drugim: »Meni se ni treba zahvaljevati vladi republike za to, da je dala prekiniti skandalozno krivico in moje 29-mesečno prognanstvo. Moja volja da bom zasledoval morilske stražnike, ki so svojeročno ustrelili mojega sina, in ožigosal nesramne sodne uradnike, je ostala nezlomljiva. Tudi moja volja, da bom vrgel škodljivi režim, ki ruši Francijo, ostane neizpremenjena. Glede Barthoua in Poincaréja, ki sta me dala vreči v ječo, rečem samo, da se bomo še videli!«

Smrt češkega pisatelja

Praga, 3. januarja. h. Danes je umrl v Pragi češki pisatelj František Kaol, ki je bil svoječasno knjižničar Narodnega gledališča, nazadnje pa tajnik češkoslovaškega Peen-kluba.

Priprave za poroko prestolonaslednika Umberta

Rim, 3. januarja AA. V proslavo poroke italijanskega prestolonaslednika Umberta z belgijsko princeso Jose Marijo bo prirejena v Rimu veličastna iluminacija. Vsi spomeniki in znamenite stavbe bodo bajno razsvetljene. Uporabiti nameravajo nad 50.000 žarnic, 5000 metrov žice in 300 reflektorjev.

Letalska nesreča pri filmanju

Newyork, 3. januarja AA. Iz Sante Marie v Kaliforniji poročajo, da sta 2 letali, na katerih so se nahajali filmski operaterji, trčili v višini 1000 m. Aeroplana sta se hipoma vnela in treščila na zemljo. Deset oseb je našlo strahovito smrt pod razvalinami letal. Operaterji so hoteli posneti skok filmskega igralca iz letala s padobranom.

Santa Maria, 3. januarja AA. Ko je slavna zvezdnica Mary Astor doznala, da je med žrtvami letalske nesreče tudi njen mož, je padla v nezavest. Prepeljati so jo morali v njeno vilo v Hollywoodu, kjer jo negujejo zdravniki.

Epidemija črnih koz

Hammerstein, 3. januarja. g. Po nazoranju zdravniških avtoritet se je epidemija črnih koz, ki je divjala v taboru nemških beguncev iz Rusije, ustavila. Število umrlih otrok se je zvišalo na 52, vendar upajo, da se ne bo več stopnjevalo. Značilno je, da dosedaj nobena izmed prizadetih rodbin ni zahtevala, da bi se vrnila nazaj v Rusijo.

Kuga v Tunisu

Pariz, 3. januarja. s. V nekem okraju domačinov v Tunisu so zadnje dni ugotovili ve slučajev črne kuge. Za pobijanje epidemije je vlada ukrenila vse potrebne energične odredbe.

Živković in Maniu

Beograd, 3. januarja AA. O priliki nastopa novega leta sta predsednik vlade general Živković in rumunski ministrski predsednik izmenjala tile čestitki:

»Njegovi ekscelenci Maniu, predsedniku rumunskega ministrskega sveta. Izvolite sprejeti, gospod predsednik, moje iskrene čestitke o priliki novega leta in moje najboljše želje za srečo in napredek Rumunije. General Živković.«

»Njegovi ekscelenci generalu Živkoviću, predsedniku jugoslovenske vlade. — Prisrčno se zahvaljujem Vaši ekscelenci za izražene čestitke in Vas prosim, da izvolite sprejeti za novo leto moje najiskrenejše čestitke za srečo in uspeh kraljevine Jugoslavije. — Maniu.«

Jugoslovensko-bolgarski dijaški kongres

Praga, 3. jan. h. Danes je bil v Pragi otvorjen kongres jugoslovenskih in bolgarskih dijakov, ki so združeni v »Udruženju vseh Jugoslovenov«. V tem društvu so zastopani predstavniki Jugoslovenov in Bolgarov v inozemstvu. Praškega kongresa se udeležujejo zastopniki dijakov iz Pariza, Toulousea, Nancija, Berlina, Lipskega, Ženeve, Prage, Brna in Beograda. Otvoritvena seja se je vršila ob 11. dopoldne v dvorani gospodarskega sveta za Češko. Zborovanje bo trajalo 3 dni. Za predsednika kongresa je bil izvoljen Bolgar Chandšijev, za podpredsednika Jugosloven Pervič, za 2 zapisnikarja pa Jugosloven Marković in Bolgar Zabulov.

Selitev Narodne čitalnice na Reki

Sušak, 3. jan. n. Poslopje, v katerem sta nameščena na Reki naš generalni konzulat in Narodna čitalnica, je kupila reška Cassa di risparmio za fašistično organizacijo na Reki Cassa del fascio. Po pogodbi je že potekel rok, v katerem se ima izseliti naša Narodna čitalnica, med tem ko se izseli generalni konzulat šele 31. marca. Fašistični tisk ne prikriva svojega veselja, da je uspelo dobiti to lepo poslopje v fašistično last. Narodna čitalnica bo nadaljevala na Reki svoje kulturno in humanitarno delo v mnogo skromnejših prostorih, za generalni konzulat pa bodo najeli lokale na Piazza Scarta ob obali mrtvega rokava Rečine.

Zastopnik zunanjega ministra

Beograd, 3. januarja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 1. jan. je določen za zastopnika ministra zunanjih zadev dr. Voje Marinkovića minister brez portfelja dr. Kosta Kumanudi.

Grozna rodbinska tragedija

Subotica, 3. januarja, č. Te dni se je pripetila v selu Horgošu ne daleč od Subotice strašna rodbinska tragedija. Neki Anton Torma je zahteval od svoje žene, da mu predloži račun za izdanih 800 Din, ki ji jih je pred nekoliko dnevi izročil. Ker žena tega ni mogla storiti, je nastal tak strahovit prepir v družini, da je morala intervenirati policija, ki pa je le za nekaj ur potolažila razburjena zakonca. Na večer sta se ponovno sprla, naslednjega dne pa so sosedje našli zaklano ženo mrtvo, v podstrešju pa obešenega morilca in samomorilca.

Avtobusna nesreča

Sarajevo, 3. jan. n. Na cesti med Nevesinjem in Mostarom se je prekucnil avtobus s potniki na znanem nevarnem klancu Grebatu. Na kraj nesreče poklicani zdravnik je našel težko ranjeno neko ženo iz Gackega, neka stara ženica je umrla na prevozu v bolnico, pri priči pa je bil mrtev neki Ahmed Pampara. Neka učiteljica, ki je ostala nepoškodovana, pripoveduje, da je padel avtobus 20 metrov globoko, ker mu je zaradi poledice pričelo drseti in šofer ni mogel več ustaviti voza.

Lepo vreme na Jadranu

Sušak, 3. januarja. n. Vreme v hrvatskem primorju je lepo in solnčno. Promet v pristaniščih je zelo živahen.

Prostovoljno v smrt...

Ljubljana, 3. januarja

Stranke v hiši št. 6. v Židovski stezi so že nekaj časa pogrešale v pritličju hiše stanujočega invalida, 38-letnega Jerneja Šeška. Mož je stanoval v omenjeni hiši že več let. Bil je vedno živahen navzlic svoji invalidnosti, ki mu je grenila življenje. Ker Jerneja le predolgo ni bilo na spregled in se tudi ni pojavil na svojem običajnem prostoru v Šolskem drevoredu pred Kresijo, kjer je kot kramar prodajal razno drobnarijo, so pričeli nekateri misliti, da se je kam odpeljal ali pa da ga je zadela nesreča. Nekaj ljudi iz hiše je poskušalo zaradi tega priti v njegovo sobo, ki pa je bila zaklenjena.

Danes popoldne se je nekdo odločil in o zadevi informiral policijo. V hišo se je takoj podal policijski nadzornik, ki je poklical nekega ključavničarja, da mu odpre sobo. Ključavničar je svoje delo hitro opravil. Vrata so se odprla in nadzornik ter drugi ljudje, ki so stali zunaj v veži, so zagledali pogrešanega Jerneja Šeška sredi sobe — obešenega na precej visoko stojalo. Obešenec je bil sključen in je skoro sedel pri tleh.

Na kraj žalostnega dogodka je bila pozvana komisija in je policijski zdravnik ugotovil, da je ubogi Šešek mrtev že nad 48 ur. Truplo obupanca so prepeljali uslužbenci mestnega pogrebnega zavoda v teku večera v mrtvašnico k Sv. Krištofu.

Pokojni Šešek je bil poročen, vendar je njegova žena živela ločeno od njega v Bukovici pri Vodicah, odkoder je bil doma tudi on. Iz listkov, ki so ležali raztreseni po mizi, je bilo razvidno, da je šel nesrečnik prostovoljno v smrt zaradi družinskih neprilik. Komisija je vzela v svoje varstvo dve pokojnikovi hranilni knjižici, glaseči se skupno na okrog 24.000 Din. Tudi pri sebi je imel nekaj nad 1000 Din gotovine. Stanovanje, v katerem je imel nesrečni invalid spravljeno razno kramarsko blago, je policija zapečatila.

Naši kraji in ljudje

Jubilej ljubljanskega obrtnika

Sodavičar Gašper Bolte, ki ga pozna vsa Ljubljana, praznuje danes sedemdesetletnico, odkar je zagledal luč sveta v Mengeški Loki. Obenem slavi 35letnico, odkar je sam svoj gospodar, poteka pa mu tudi pol stoletja, odkar je naročen na »Slovenski Narod«.

Jubilant se pač ob svojem jubileju lahko s ponosom zaveda, da si je svoj današnji lepi položaj ustvaril čisto sam, z lastno pridnostjo in prizadevnostjo. Razen kot sodavičar je g. Bolte znan tudi kot izvrsten vrtnar, saj se je prvotno hotel posvetiti temu poklicu, ki ga pa zdaj v jeseni življenja zopet lahko izvršuje v obsežni, znani vrtnariji Koresika, katere lastnica je jubilantova hči. Čestitamo jubilantu in mu želimo še mnogo srečnih let!

Za novo steklarno v Zagorju ob Savi

Zagorje, 3. januarja.

Ni še dolgo od tega, ko je ugasnil zadnji plamenček v steklarskih pečeh, kjer je skoraj 100 let nepretrgoma švigal iz odprtin rdeči petelin in razseval potne obraze steklarjev, ki so pihali na svoje »fajfe« in izpihali v dolgih letih cele gore stekla. Iz onih starih steklarjev tujcev je postala v dolgih letih cela velika familija steklarjev-Zagorjanov, ki jim je postalo Zagorje rojstni kraj in domovinska občina. Ni čuda tedaj, da je bilo slovo zelo težko in je marsikateremu steklarju zdrsnila solza po razoranem obrazu, ko je moral zapustiti kraj.

Steklarna je torej prenehala. Zakaj in kako — o tem ni naš namen razpravljati. Najemnik je sicer obljubil sčasoma vzpostaviti zopetno obratovanje, vendar so vsi upi zaradi negativnih informacij šli po vodi.

Povsem dobra konjunktura stekla v Jugoslaviji in visoka zaščitna carina za domačo steklarsko industrijo pa je dala inostrancem povod razmišljati o zgradbi nove moderne steklarne, ki naj bi bila poleg velike produkcije obenem tudi borzno merilo cen produciranega stekla v Jugoslaviji. Spričo ugodne lege, dalje zaradi premoga iz rudnika TPD in zaradi profesionistov, krajevnih domačinov, se je v inozemstvu pokazal velik interes za Zagorje, ki bo posebej še z normalnotirno dovlačilnico, grajeno od TPD, privabilo v kraj še marsikatero industrijo.

Inicijativa inostrancev je dala povod, da so se tozadevna pogajanja, odnosno posvetovanja med tukajšnjimi gospodarskimi krogi glede zgradbe že vršila.

Kakor vse kaže, Zagorje še ni izgubilo starega steklarskega obiležja in bo dobilo počasi zopet nazaj oni sloves, ki ga je dičil skozi dolgo dobo let zaradi finih steklarskih izdelkov.

Iz življenja v zagorski dolini

Zagorje, 3. januarja

Silvestrov sejem je bil vsestransko dobro založen. Prišlo je mnogo kupcev iz vseh krajev, vendar niso bili prodajalci preveč zadovoljni s kupčijo. Kupčija letos ni bila prvovrstna večinoma se je prodajalo le blago za obleke in obutev.

Na živinski sejem so prignali 226 glav, prodanih je bilo pa samo 5, torej 2 %! Ta naravnost katastrofalni pojav da misliti. Že nekaj let sem je opažati nazadovanje v gojenju goveje živine. Prejšnje čase je bilo zelo malo konj po okoliških vaseh, večinoma so gojili govedo, ki je donašalo lepih denarcev, seveda šele po daljšem času.

Ker pa hoče današnji človek hitreje priti do denarja, so tudi kmetje segli po konjih, češ, konj hitro zasluži, imel bo »furenge« in denar bo kar letel skupaj. Zaradi tega je nastalo manjše zanimanje za govejo živino, večinoma kupujejo le mesarji, in ker ima skoro vsak konja, je tudi manj »fureng«. Poleg tega je, v nasprotju z govedom, konj vsak dan manj vreden. Imeti konja za luksuz, se v naših krajih ne izplača. Zato je pa nujna potreba, lotiti se umne govedoreje. Sejem je pokazal tudi žalostno sliko našega gospodarstva: vsaka žival skoro druge pasme, večina pa umazana, hlevsko blato se je nekaterih držalo prav do vrha. Nujno je treba umno reformirati naše hleve in posvetiti več skrbi snagi in enotni pasmi, najbolj primerni za naše kraje. Še nekaj je treba grajati. V našem kmetu je globoko ukoreninjena navada, da mora na sejem gnati vsaj en rep, čeprav že naprej ve, da ne misli prodati. Gre zaradi druščine, zaradi lepšega, s tem pa kvari kupčijo resnim prodajalcem, sam pa zapravi dan in v šumni družbi trati denar.

Pri nas je na sejmski dan tudi tradicionalno zborovanje poslov, ki se malo pozabavajo, preden se razidejo k novim službodajalcem. Ti poslovilni sestanki so včasi prav zanimivi in gaulijivi, pripeti pa se tudi, da pride do pretepa.

Na semanji dan so po naključju zasačili nevarnega tatu. Pri neki kramarici je dolgo stal in ogledoval čevlje kakih 30 let star mož iz Krašnje. Ko se je kramarica ukvarjala s kupčevalci, je čevlje pograbil ter se izgubil med množico. Kramarica je tatvino naznanila orožnikom. Orožniki so moža po sejmišču iskali, on pa je sam prinesel čevlje nazaj, češ, da jih ni hotel ukrasti, temveč samo pokazati svoji sestri in nekim znancem. Orožniki so mu sprva verjeli, pozneje pa so si moža le natančneje ogledali ter ga povabili na orožniško postajo. Tam so imeli namreč že dalje časa ovadbo trgovca Bleiweisa iz Izlak, kateremu so bile ukradene iz trgovine 4 odeje. Popis tatu se je popolnoma ujemal s privedenim možakarjem. Ko so poklicali trgovca in je ta zagledal moža, je takoj dejal, da je ta mož tat in nihče drugi. Ugotovilo se je tudi, da je bil mož že večkrat kaznovan zaradi tatvine. Odpeljali so ga v zapore litijskega sodišča, kjer bodo ugotovili, če ni baš on tisti tat, ki je že dolgo kradel po zagorskem okolišu.

Silvestrovali smo kar na štirih krajih. V Sokolskem domu se je zbralo veliko število občinstva, ki se je zabavalo nad dobro uspelimi točkami na odru in se vrtelo ob neumornem igranju jazza do zgodnje jutranje ure. Komur je bilo premalo rajanja, ta si bo lahko pete zbrusil na planinskem plesu, ki ga bo priredila podružnica SPD Zagorje-Litija v nedeljo 5. t. m. v prid koče na Sv. Gori. Obeta se lepa udeležba zunanjih gostov.

Proračun kostanjeviške občine

Kostanjevica, 2. januarja

Občinski odbor je na svoji seji dne 29. decembra sklenil proračun za leto 1930., ki izkazuje 47.290 Din dohodkov in 253.217 50 Din izdatkov, tedaj primanjkljaja 206.927 50 Din, ki se pokrije s 100-odstotno doklado na vinsko trošarino, 100-odstotnimi dokladami na vse direktne davke, samostojnimi občinskimi nakladami na pivo, zaklane živine in žganje ter zvišanimi občinskimi taksami.

Proračun kmečke (ne mestne) občine Kostanjevice je tedaj za 89.516 Din višji od lanskega leta, od županstva predloženi proračun pa je bil celo za 105.000 Din višji. Zvišani proračun pa ima tudi nekaj dobrih postavk, kakor uvedbo nove razsvetljave in občinske policije. Tudi za šole so se votirali visoki zneski in je postavka za šolo v Črneči vasi za 100 % višja od lanskega leta. Za prispevek k napravi telefona se je določilo 2 tisoč Din, tako da znaša fond z lanskim prispevkom 3 tisoč Din. Upamo, da se bo želja po telefonu v tekočem letu izpolnila.

Po novem cestnem zakonu morajo občine onih mest, skozi katere vodi cesta preko državnih mostov, prispevati k vzdrževanju polovico v našem primeru 18.000 Din. Vendar bi bilo upoštevati, da Kostanjevica ni samostojna mestna občina, kakor Maribor Novo mesto, Celje, Ptuj itd., nego je kmečka občina kakor Št. Jernej, Cerklje in Sv. Križ. Dolžnost vzdrževalnih prispevkov za državna mostova za naše mesto ne bi smela veljati, ker se mesto ne oskrbuje samo, nego je inkorporirano v eno samo občino skupaj z 32 vasmi in 3 katastralnimi občinami. To bi bilo tudi treba pojasniti merodajnim oblastim. — Uvedbo občinskih taks na ponočni obisk gostiln in na igranje s kartami bi bilo treba razmeram primerno prikrojiti posebno za poletni čas, ko bodo tujci v občini in se noč začne šele po deveti uri.

Suknje in kratke suknjiče *po izredno nizkih cenah priporoča tvrdka*

A. Presker, Ljubljana,

Sv. Petra cesta štev. 14.

Krasno zimsko vreme

Ljubljana, 3. januarja

Mraz, drugače prijeten in zmeren, je pritisnil za nekaj stopinj. Najnižja temperatura je bila davi zabeležena v Kranjski gori (—8° C), a najvišja poleg Brežic še v Tržiču (+2 C). Po vseh ostalih krajih dravske banovine je živo srebro v termometru padlo za nekaj stopinj pod ničlo. Snega je po ravninah prav malo. Visok je primeroma od 5 do 12 cm. Sv. Genovefa navadno prinaša hud mraz, toda stari in izkušeni branjevci govore danes:

— Če Genovefa prinese tak mraz, da kostanj na trgu še ne pomrzne, potem je še dolgo prijetno vreme.

V dravski banovini je bilo davi jasno, prav zimsko krasno vreme, le tu in tam megleno. Jutranja poročila so zaznamovala naslednje vremensko stanje:

Na Gorenjskem: Bohinjska Bistrica —5 C, megleno, snega še po ravnini 10 cm; Kranjska gora —8 C, jasno, snega še 10 cm; Jesenice —3 C, jasno; Tržič +2 C, jasno, snega v ravnini nič; Kamnik —3 C, jasno, snega 7 cm. Na Štajerskem: Celje —2 C, jasno; Maribor —2 C, jasno, Dravograd —5 C, jasno, snega 8 cm; Ljutomer —2 C, jasno. V Prekmurju —1 C, jasno. Na Dolenjskem: Brežice +2 C, jasno; Št. Janž na Dolenjskem —3 C, megla, snega 13 cm; Novo mesto —3 C, jasno, snega 10 cm; Kočevje —5 C, megla, snega 12 cm. Na Notranjskem: Rakek —2 C, jasno, snega 10 cm.

Predrzna tatvina

Škofja Loka, 3. januarja

Ko je v ponedeljek na večer prišel mizarski mojster g. Janko Šmid do svojega stanovanja v hiši Marije Konstantinove v Škofji Loki, se mu je takoj dozdevalo sumljivo, da so vrata njegove sobe odprta kljub temu, da jih je pred svojim odhodom v delavnico, ki jo ima v sosednji hiši, dobro zaklenil. Še večje pa je bilo presenečenje g. Šmida, ko je s kratkim pogledom po sobi ugotovil, da je ob času njegove odsotnosti gospodarila po obešalniku in omari tuja roka, ki mu je odnesla dokaj obleke. Zmanjkala je dobro ohranjena črna obleka, temnosiva suknja s plišastim ovratnikom in druga suknja temnejše barve, dežni plašč in siv klobuk.

G. Šmid je tatvino prijavil škofjeloškim orožnikom, vendar bo drznega tatu težko izslediti, ker manjka za njim vsaka sled. Očividno pa je, da smatra nepoklicana roka stavbo za svoje zlohotne namene kot jako pripravno, ker je bila že pred mesec dnevi okradena tudi hišna lastnica ga. Konstantinova. Izginilo ji je nekaj perila in rogavic.

Ker se utegne zgoditi, da bo vlomilec skušal spraviti ukradeno blago v denar, se vsakdo svari pred nakupom. G. Šmid ima 3000 Din škode.

Tatinska družba

Ljubljana, 3. januarja

Kakor smo že poročali, so prijele varnostne oblasti v Celju in Ptuju te dni več drznih in dolgo zasledovanih vlomilskih tipov, ki so bili strah in trepet podeželskega prebivalstva. Seveda se pa ti tiči niso ogibali mest in so bili tudi tam vedno pripravljeni, izvršiti kak nov vlom ali večjo tatvino. Ljubljanska policija je sedaj v zvezi s celjsko policijo in sploh varnostnimi oblastmi na deželi ugotovila, da so imeli ti vlomilci zvezo tudi z osebami v Ljubljani, ki so se doslej še vedno sprehajali na svobodi.

Na podlagi preiskave je policija namreč dobila sled za blagom, ki je bil odnešen ob priliki vloma v trgovino Fojkar na Dolenjski cesti. To blago je imel spravljeno neki posestnik v Slapah pri Vevčah. Kakor se je doznalo, se je udeležil vloma v Fojkarjevo trgovino poleg Vinka Obrula in Toneta Škrjanca, ki tičita v celjskih zaporih, tudi 25-letni hlapec France Glavič, ki je bil uslužben pri nekem podjetju na Dolenjski cesti. Poprej, ko sta bila Obrul in Škrjanec še v Ljubljani in se potepala v tukajšnji okolici, so se vsi ti tipi zbirali pri nekem Dominiku Z. z Vidovdanske ceste, pri katerem so vedno našli zatočišče in skrivališče. Da so odnesli pri Fojkarju in drugod nakradeno blago k posestniku Fr. J., je imelo svoj vzrok. Ta je bil namreč svoječasno skupno zaprt z Obrulom in so imeli vanj vlomilci neomejeno zaupanje. Ta jim je blago odkupil za prav nizko ceno, nakar ga je sam prodajal dalje za višjo ceno. Pri njem so našli veliko zalogo blaga, ki izvira tudi iz drugih vlomov na deželi. Kakor so ugotovili policijski organi je talsta družbica izvršila tudi vlom v gostilno Valentine Pajkove v Linhartovi ulici. Pozneje sta se vodji družbice Obrul in Škrjanc preselila na Štajersko, kajti tla v Ljubljani in tukajšnji okolici so jima postala prevroča. Tam sta kradla vsevprek. Vlomila sta tudi v trgovino Ivane Medvedove v Oplotnici. Vlom sta izvršila v noči na 24. novembra. Odnesla sta različnega blaga, specerije, galanterije in manufakture za okrog 15.000 Din. Po Celju in okolici ter po konjiškem okraju sta se zadrževala vedno pod tujimi imeni. Zdaj je ljubljanska policija prijela tudi Franceta Glaviča, Franceta J. iz Slap in Dominika Z. ter jih vtaknila v zapor.

Pred kazenskimi sodniki

Vinko M. je gorenjski fant, doma tam iz okolice solnčnih Vodic. Letos na zimo je moral odriniti k vojakom. Spomladi je bil na vojaškem naboru tam v staroslavnem Kamniku. Za klobukom je nosil »lepe krivce«. V gostilni »Pod skalco« so krivci zbujali zavist med nekaterimi že tam navzočimi fanti. Po gostilni je donela vesela pesem: »Mi smo fantje, vsi soldatje . . .« Začul pa se je močan glas: »Krivce dol! Fedre dol, če ne, jih dam jaz dol!« »To pa že ne! Krivce dam sam doma dol.« je bil kratek Vinkov odgovor. Zunaj pred gostilno se je nadaljeval boj za krivce. Tesar France jo je pri tem pošteno skupil. Govoril je v debati za krivce nož. Vinko je z nožem vrezal tesarja Franceta tako, da je začel močno krvaveti. Rano mu je moral kamniški zdravnik zašiti. Pa več tednov je bil za delo nesposoben. Zaradi težke telesne poškodbe je bil Vinko obsojen na 3 mesece težke ječe in v plačilo večje odškodnine tesarju.

★

Med pravniki se sedaj živahno razmotriva vprašanje, kako naj se slovenski tolmačita srbska izraza »robija« in »zatočenje«. Nekateri so za to, da z izrazoma »težka ječa« in »ječa«. Doslej je bila v ljubljanski jetnišnici praksa, da so prestajali kaznenci svoje nad eno leto znašajoče kazni kar v Ljubljani. Ostajali so v Ljubljani jetniki, obsojeni do 18 mesecev in še več. V mariborsko kaznilnico so oddajali le najnevarnejše. Po novem zakonu o izvršitvi kazni z dne 16. februarja 1929. se morajo odpraviti iz ljubljanske jetnišnice vsi kaznenci, ki so obsojeni nad eno leto ječe. Zato bodo prihodnje dni eskortirali v mariborsko kaznilnico večje število kaznencev. Če v Mariboru ne bo prostora, bodo kaznence odpravili v Lepoglavo ali v druge kaznilnice.

Danes velika premjera! Ob 4., ½6., ½8. in 9. uri!

Dolores del Rio

divna v trpljenju, ognjevita v strasti in ljubezni v bajno lepem, monumentalnem velefilmu

Zlato

Pohlep za zlatom! Strašne lavine, smrtonosni hudourniki, glad beda, trpljenje vse za malo grudo — zlata.

Rezervirajte si takoj vstopnice! Predprodaja od ½12.—½13. ure.

Elitni kino Matica

Tel. 2124

Dopisi

PRESERJE. Tukajšnje sokolsko društvo je tudi letos priredilo na Silvestrovo svoj običajni zabavni večer. Izmed vseh dosedanjih nam je nudil ta največ razvedrila. Ni bilo sicer plesa, a zabavalo nas je dovolj igranje. Uprizorili so enodejanko »Telegram« in dvodejanko »Naši dijaki«. Obe burki so igralci zelo dobro podali. Pa tudi alegorija z voščilom je bila prav okusna. Želeli bi zopet kmalu kaj videti na tem odru.

DOLENJI LOGATEC. Dramatični odsek Sokola je vprizoril preteklo soboto 28. decembra pod režijo Ivana Rupnika Shakespearjevo dramo »Romeo in Julija«. Na splošno željo občinstva so igro na novega leta dan ponovili. Shakespeare na našem sokolskem odru — to je za nas nekaj novega. Drzna zamisel, katero pa so i režiser i igralci izvedli zelo častno. Dramatičarji nameravajo gostovati z »Romeom in Julijo« tudi na Rakeku. Prav, prav, da je oder zopet nekoliko oživel, saj je vladalo precej časa mrtvilo. Na Silvestrov večer so se postavili na našem odru člani pevskega društva s staroslavno ljudsko opereto »Kovačev študent«. Kovačevega ata se je šel br. Jože Herman, kateremu vobče sijajno pristojajo vse junaške in korenjaške vloge. Obisk je bil zelo številen, zlasti ker je silvestrovanje v Sokolskem domu že vpeljana vsakoletna prireditev. Druge nesreče ni bilo. Od vseh bližnjih prireditev obeta biti piesni venček, ki ga bo priredil smučarski klub Logatec v nedeljo 3. t. m. v dvorani hotela Kramar, eden najzanimivejših. Sneg ne mara biti dober za smuko, se bomo drsali na po deskah, samo da se svet vrti. Vstop pa je le za vabljene in za po njih vpeljane goste.

SELCA NAD ŠKOFJO LOKO. Po vlažnih, pozno jesenskih dneh smo dobili za novo leto pravo zimo, kar je za naše kraje velike važnosti. Že v zgodnjih jutranjih urah bo slišati cingljanje sani — odvažale bodo les, ki ga spravljajo gozdni delavci ob velikem naporu in življenjski nevarnosti iz Jelovice in okoliških gozdov v dolino. Suho, hladno vreme je napravilo konec tudi zavratni otroški bolezni škrlatinki. 2. t. m. prične šola z rednim poukom v splošno zadovoljstvo staršem, ki že težko čakajo, da se nagajivčkov vsaj za nekaj ur dnevno odkrižajo. Pričetek rednega pouka pa pozdravlja gotovo tudi učno osobje, čeravno bo imelo pri že itak težavnem poklicu še toliko več truda, da nadomesti zamujeno snov. Seveda so v času škrlatinke počivali tudi »Podmladkarji Rdečega križa«, ki so letošnje šolsko leto stopili v akcijo 115 po številu. Njih vneta poverjenica gdč. učiteljica Štolfova pa jih bo že zopet oživila. Morda ne bo odveč omeniti tukaj tudi tiho, skromno delo naših »Kolašic«, katerih poverjenica ga. učiteljica Mihelčičeva je tudi letos poskrbela nekoliko za najbednejše. V ta namen je naklonila škofjeloška podružnica »Kola jugosl. sester« znesek 150 Din, po vposlani članarini 30tih »Kolašic« tukajšnje vasi. Hvala ženam in dekletom, članicam človekoljubnega društva! Želeti je le, da bi se število »Kolašic« še pomnožilo. Letna članarina 3 Din res ni velika in jo marsikatera lahko pogreša ob misli, kako srečen je revež, ki prejme na ta račun kak dar. — Omenimo še, da se je začel tukajšnji občinski odbor zanimati za elektrifikacijo selske občine. Vsekako je to važno gospodarsko vprašanje, ki ga je v dobi napredka toplo pozdraviti. Že itak lepa selška dolina bi s tem mnogo pridobila.

KRANJSKA GORA. Nadlovcu Mihaelu Oitzlu v Kranjski gori se je izgubila rjava psica brak jazbečar (Dachsbracke) Psica je poldrugo leto stara, ima ovratnik iz usnja ter sliši na ime »Bibi«. Oddati jo proti nagradi pri nadlovcu Oitzl v Kranjski gori.

DOL PRI HRASTNIKU. Ob prav dobri udeležbi se je vršil minulo nedeljo občni zbor Sadjarske in vrtnarske podružnice. Društvene posle bo tudi v naprej vodil stari odbor z upraviteljem g. Jurkom kot predsednikom. Jubilej stotega predavanja je obhajal pri tej priliki g. Mihael Levstik iz Celja, ki je govoril zbranim občanom o pravilnem sajenju drevja. Odličnemu strokovnjaku želimo trdnega zdravja, da bi mogel še nadalje s takim uspehom delovati v dobrobit sadjarstvu kakor dosedaj.

BREŽICE. 28. pr. m. se je vršilo pri nas prvo zborovanje novega sreskega kmetijskega odbora. Zborovanje je otvoril gosp. sreski načelnik vladni svetnik Gregorin. Kot poročevalca sta prisostvovala sres. kmet. referenta gg. Ambrož in Malasek. Kako veliko pojmovanje nove situacije in velevažnosti te nove kmetijske institucije vlada med našimi kmetovalci novega sreza, najbolje dokazuje dejstvo, da so kljub najneugodnejšemu vremenu bili navzoči vsi člani srez. kmet. odbora, dasi so posamezniki iz oddaljenih krajev morali po štiri in več ur iti peš do železnice. Dobra volja do složnega dela za dobro in koristi kmetovalstva brežiškega sreza pa se je svetlo zrcalila v tem, da so bili vsi sklepi in izvolitve soglasni. Za predsednika sreskega odbora je bil izvoljen g. Ivan Urek, posestnik in župan v Globokem, ki je s kratkim nagovorom prevzel predsedstvo nadaljevanja zborovanja. Nato se je določil kot najstarejši član tega odbora, ki v odsotnosti predsednika vodi posle, g. Ignacij Supan, župan v Brežicah. Za člana banovinskega kmetijskega odbora sta bila dalje izvoljena: predsednik Ivan Urek in pa g. Josip Škoberne, posestnik in župan v Senovem, za namestnika pa g. Franc Trupej, posestnik v Sevnici. Iz obširnih in izčrpnih referatov gg. kmetiških strokovnjakov Malaseka in Ambroža se je sestavil začasni delavni program, dokler da bo predsednik pri prihodnji seji predložil odboru točno izdelan osnutek načrta nadaljnega dela v razpravo. Ta načrt stremi za izboljšanjem našega vinarstva, pridelovanja enotnejših tipov vin, kletarstva, zadružnega razpečavanja izvoza itd.; izboljšanjem sadjarstva, prodaje sadja, živinoreje, svinjereje, kokošjereje, selekcijoniranje, vzreje čistih plemenjakov, ustanovitev zavarovalnice živine, melioracije polja in travnikov, izboljšanja donosa, pobijanja živalskih in rastlinskih škodljivcev, osobito kobilic, ki so se že v velikem številu pojavile v okraju, posebno v občini Zabukovje, pomnožitve kmetijske industrije, zlasti predilstva in tkalstva, dolovanja za nastavitev več živinozdravnikov v srezu itd. Po še nekaterih sklepih in po poučni debati med navzočimi člani in kmet. strokovnjaki je z zahvalo vsem predsednik zaključil pomembno zborovanje.

ROGAŠKA SLATINA. Šola v Rogaški Slatini je priredila 21. p. m. božičnico s petjem, deklamacijami in božično igliko. Ob tej priliki je obdarovala podružnica Kola jugoslov. sester v Rogaški Slatini okoli 100 revnih otrok s čeveljčki, srajčkami, nogavicami itd. Vsem darovalcem, ki so s prispevki pripomogli, da se je obdaritev omogočila, izrekamo prav iskreno zahvalo v imenu revne šolske dece, posebno pa še odboru podružnice Kola jugoslov. sester in njeni vrli predsednici g. Glinškovi za vrlik trud in lep nagovor šolskim otrokom.

PONIKVA OB JUŽNI ŽELEZNICI. Z letošnjim letom zaključuje naš agilni Dramski in tamburaški krožek petletnico svojega kulturno-prosvetnega življenja. Domači fantje in dekleta, ki so se zbirali pod njegovim okriljem, so z veliko požrtvovalnostjo in navdušenjem sodelovali in nastopali pri vprizarjanju ljudskih iger in so danes že tako rutinirani, da obvladajo z lahkoto tudi težje vloge. Kaj in koliko zmoreio so dokazali zlasti pri zadnji prireditvi Anzengruberjevega »Krivoprisežnika« v nedeljo pred božičem. Naslovna vloga očeta Križevca, kateremu je nadvse dobro sekundiral Kmetovec, je bila naravnost mojstrski izvedena. Tu ni bilo nič tiste prisiljenosti, ki je glavna napaka diletantov, nego je bila igra globoko doživeta; pa tudi vse ostale vloge so bile dobro zasedene in odigrane. Celoten vtis, katerega je poživela efektna scenerija, je bil nad vse zadovoljiv. V nedeljo 5. t. m. popoldne bodo imeli tudi naši dalnji in bližnji prijatelji priliko prisostvovati lepi igri, ki se ponovi. Ker imamo tudi mi podeželani razne kulturne potrebe in zahteve, nameravata krožek in šola nabaviti radio, ki bo dostopen šolski deci in vsem članom kakor tudi ostalim vaščanom.

Da osvežite kri, pijte nekaj dni zaporedoma zjutraj čašo naravne »Franz Josefove« grenčice. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomiri živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. Isto se dobi v vseh drogerijah, lekarnah in špecerijskih trgovinah.

Še je čas,

da si zasigurate srečko

drž. razr. loterije. I. Žrebanje bo 16. t. m. Brez srečk ne more nihče čez noč obogateti in priti do blagostanja. S srečko pa je to mogoče. Ne ostanite brez srečk! Srečke se dobijo v Ljubljani:

V oglasnem oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici, v Ekspozituri »Jutra« v Šiški na Celovški cesti. — V Mariboru in v Celju pa pri podružnicah »Jutra« ter pri podpisanem zavodu.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19

WA
Prepričajte se, da ima največjo zalogo vseh oblačil za gospode in deco in najnižje cene v Ljubljani tvrdka
I. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta štev. 12.

Domače vesti

* **Sprejem inženjerjev v državno službo.** Inžinjersko - tehnični oddelek ministrstva vojske in mornarice sprejme v državno službo večje številu inženjerjev z naslednjimi kvalifikacijami: inženjerje s prakso v radijski tehniki, elektro- inženjerja specijalno za slab tok, inženjerje s prakso v optični tehniki, inženjerje za cestne in železnice ter strojne inženjerje s prakso v velikih delavnicah. Kandidati morajo biti jugoslovenski državljani. Prošnje se sprejemajo najdalje do 1. marca letošnjega leta.

* **Z ljubljanske univerze.** Kakor nas obveščajo, docent dr. Alija Košir ni bil imenovan za rednega profesorja kakor smo pomotoma poročali, nego je bil le pomaknjen iz 6. skupine v 5.

* **Dedščina beograjske univerze.** Rektor beograjske univerze je od tamkajšnjega sodišča prejel obvestilo s katerim se univerzi dodeljuje znesek 100.000 dinarjev iz zapuščine zasebnika Milutina Jovanovića iz Beograda. V smislu pokojnikove želje se bo s tem denarjem osnoval fond in iz obresti se bodo vsako leto na dan sv. Save dajale nagrade dvema dijakoma za najboljši spis iz ekonomsko-finančne znanosti.

* **Patriotična akcija Jadranske Straže.** Oblastni odbor Jadranske Straže v Velikem Bečkereku je votiral vsoto 250.000 dinarjev kot prispevek za nabavo ladje, ki jo bo Jadranska Straža poklonila naši vojni mornarici.

* **Železniške olajšave za rezervne oficirje.** Ustrezajoč prošnji osrednje uprave Združenja rezervnih oficirjev je prometni minister podaljšal železniške olajšave za rezervne oficirje do 1. marca 1930. Neizkoriščene legitimacije člani združenja torej še lahko brez novega potrdila izkoristijo do 1. marca tekočega leta.

* **Novo gimnazijsko poslopje v Mostaru.** Gradba novega poslopja za gimnazijo v Mostaru se je zaradi finančnih neprilik precej zavleklo, sedaj pa je poskrbljeno, da se bo novo poslopje tekom letošnjega leta izročilo svojemu namenu. Novo poslopje bo po svojih dimenzijah eno največjih poslopij v Hercegovini.

Kr. dvorno apoteko
v Beogradu, na Terazijah št. 7 v (palači Izvozne Banke) je kupil naš rojak Gorenjc Mr. Miroslav ROŽMAN, in jo bo vodil v kompaniji z Mr. M. Karakaševićem, pod imenom
APOTEKA „KOLARAC"
Beograjskim Slovencem se priporoča
MR. ROŽMAN.

* **Če bi bil jaz hudič...** Originalen prispevek k našemu poročilu o zlorabi vere in cerkve proti neklerikalnemu časopisju čitamo v »Bogoljubu«, ki izhaja pod devizo »Po Mariji k Jezusu«. Pod naslovom »Če bi bil jaz hudič...« objavlja »Bogoljub« naslednjo okusno historijo o kateri glede na ugled naših župnikov upamo, da je le plod uredniške fantazije, a ki je baš zaradi tega za spoznanje gotovih »pobožnih« metod posebno karakteristična. »V neki župniji«, tako pripoveduje »Bogoljub«, »ki se je bila vanjo vselila precejšnja mlačnost za cerkev in za versko življenje, je pričel župnik nedeljsko pridigo tako, da so precej prve besede zbudile občo pozornost. Prve besede njegove pridige so bile: ‚Ljubi kristjani! Če bi bil jaz hudič...' Ko je to izustil, je malo počakal, da bi videl, kakšen bo vtis. In glej! Vse se ozre na prižnico in nestrpno čaka, kaj bo sledilo (Verjamemo!) Župnik začne še enkrat in nadaljuje: Če bi bil jaz hudič, ali mislite, da bi vas zapeljeval da bi Boga kleli, da bi zanemarjali nedeljsko sveto mašo, da bi krivice delali in postno postavo prelamljali? O ne. Tega bi ne storil, marveč, če bi bil jaz hudič, bi vam vsem naročil **slab časopis**, ki bi vam vsak dan par kapljic strupa vbrizgnil v dušo. Slab časopis bi izvršil vse delo satanovo tako izborno, da bi poleg tega niti ne bilo treba z mazincem ganiti«. — Nato je govoril župnik v pridigi o nevarnosti »slabega in medlega« časopisja, pa tudi o vrednosti »dobrih« časopisov, češ: »ker nisem satan, ampak od Boga poslan dušni pastir, hočem vaše duše zavarovati pred strupom satanovim.« — »Dober« časopis je naravno tisti, ki izhaja v gotovi tiskarni, drugi časopisi pa so »slabi«.

* **Smrtna nesreča na lovu.** Kakor poročajo iz Sarajeva, se je predvčerajšnjim posestnik Nazif Burić iz Srebrnice podal v planine na lov. Po nesreči je stopil na neki kamen ter padel, pri čemer se mu je sprožila puška in ga je krogla tako nesrečno zadela v glavo, da je Burić na mestu mrtev otležal.

* **Otrok z dvema glavama.** V Senti je te dni neka kmečka ženska rodila dete z dvema glavama. Dete je prišlo mrtvo na svet.

* **Dvoje otrok se v sobi zadušilo.** Iz Oračanice v Bosni poročajo, da se je v stanovanju bivšega narodnega poslanca dr. Pupovčanina pripetila huda nesreča. Na novega leta dan sta ob šestih zvečer v drugem nadstropju hiše spavali dve mali njegovi nečakinji, hčerki njegove sestre, ki je bila odpotovala v Beograd. Služkinja je v dotični sobi zakurila, potem pa se je podala na delo v prvo nadstropje. Ko se je pozneje vrnila v drugo nadstropje, je našla sobo v gostem dimu. Ena deklica je bila že mrtva, druga pa nezavestna ter je tudi umrla, še preden je prišla zdravniška pomoč.

* **Smrtna obsodba zaradi roparskega umora.** Sodišče v Osijeku je pretekli torek obsodilo v smrt na vešalih Ignacija Stanisavljevića, kmeta iz Bobote, ki je 29. avgusta lanskega leta ubil trgovca Čedo Brkića iz Vukovara na cesti ter ga oropal.

* **Svinje izgreble truplo neznanca.** V Starih Mikanovcih pri Osijeku so te dni svinje ob neki poti izgreble truplo neznanega človeka, popolnem golega, s smrtnimi poškodbami na glavi in na prsih. Obraz je bil popolnoma razmesarjen, tako da se identiteta ni mogla ugotoviti. Oblastvo je uvedlo preiskavo.

Monumentalni velefilm
kakršnega še ni bilo!
Vse dosedanje predstave razprodane!
Grof Monte Christo
Ob 4., ½6., ½8. in 9. uri.
KINO IDEAL

* **Obleke in klobuke kemično čisti, barva in plisira tovarna Jos. Reich.**

* **Gospodinje! Vaše perilo pere, posuši, monga ali lika tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— **Prihodnje predavanje ZKD** bo v torek 7. t. m. ob 20. v Kazini. Predaval bo g. ing. Ferdo Lupša o svojih raziskovanjih v starih siamskih svetiščih. Pri predavanju bo demonstriral več dragocenih kipov iz svoje zbirke, poleg tega pa številne skioptične slike.

u— **Podpore borze dela brezposelnim.** Na delovnem trgu je bila lani prav ugodna konjunktura, kar dokazujeta dva glavna fakta. Bilo je lani veliko povpraševanje po delavnih silah, osobito v stavbni stroki. Pri OUZD je članstvo stalno naraščalo, a pri borzi dela so se v drugi polovici lanskega leta podpore brezposelnim skrčile na minimum. V času od 1. julija do 31. decembra 1929 je borza dela izplačala brezposelnim okoli 35.000 rednih, okoli 20.000 Din izrednih in okoli 12.000 Din begunskih podpor. Za božične praznike je borza dela nakazala najpotrebnejšim božične podpore po 100 do 160 Din. Nakazanih je bilo 53 brezposelnim in njihovim družinam 6538 Din.

u— **Razstava francoske grafike XIX. in XX. stoletja** v Narodnem domu bo odprta le še nekaj dni. Opozarjamo cenjeno občinstvo, da si ogleda to izredno zanimivo razstavo originalnih francoskih del, deloma že prodanih v Ljubljano in Zagreb.

u— **Dramski tečaj ZKD** se bo vršil zopet v torek 7. tm. kakor običajno.

Kavarna „Central"
Vsako nedeljo in praznik ob 4. uri zjutraj odprto.
Se priporoča
Ana Miholič.

u— **Iz gledališča.** Drevi se bo pela Straussova opereta »Beneška noč« za abonma D v nedeljo zvečer pa Zellerjeva opereta »Tičar« izven abonmaja. Popoldne v nedeljo ob 15. bo ljudska predstava »Trubadurja« z Vilfan - Kunčevo v vlogi Leonore pri znižanih cenah. — V drami se bo drevi za red C vprizoril Schillerjev »Don Carlos«. V nedeljo ob 15. se bo igrala Golieva mladinska igra »Peterčkove poslednje sanje« z Mitjo Gorcem v naslovni vlogi, zvečer pa se bo ponovila francoska veseloigra »Življenje je lepo«. Obe predstavi ljudski z znižanimi dramskimi cenami. — V ponedeljek zvečer se bo pela v operi Weinbergerjeva opera »Švanda dudak« z Jankom v glavni vlogi. Lepo bas-buffo partijo vraga, ki jo je doslej pri nas kreiral Križaj, bo pel Betetto. V drami se bo na praznik sv. Treh kraljev zvečer igrala tragedija »Bitka«, ki je lani ob koncu sezone dosegla velik uspeh.

Akrobat na vrv se vzpne,
v zraku kot po cesti gre.
Pa pravi »to ni slučaj
in da ga jači BUDDHA čaj«!
Tea Import, Ljubljana, Aškerčeva ul.

u— **Velezabavna burka »Svetnik«** se bo vprizorila prvič v tej sezoni v nedeljo 5. in ponedeljek 6. t. m. na Šentjakobskem odru. Komičnih situacij in besedne komike je v tej burki toliko, da posetniki ne pridejo iz smeha. Vstopnice so v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu.

u— **Radio-klub Ljubljana vnovič obvešča člane,** da se bo izredni občni zbor vršil v torek 7. t. m. ob 18. v prostorih Ljubljanskega veleseima. Člani se vljudno vabijo.

u— **Idealni zakon.** Danes ob 14.30 bo v Elitnem kinu Matici premijera tega filma, ki je brez dvoma eden najzanimivejših kulturnih filmov vseh časov. Na kak način si ohranite srečo v zakonskem življenju in kako je treba živeti možu in ženi, da bo njuna zakonska harmonija trajna, je snov tega veleaktualnega filmskega dela. Mladini izpod 16. let je poset zabranjen. Film je posnet po znameniti knjigi prof. Van de Veldeja »Die vollkommene Ehe«. Ponovil se bo še jutri in na praznik 6. t. m., vsakikrat ob 11. uri.

Ne čakajte, da dobite ozebline!
Takrat je že prepozno! Preje negujte in utrjujte kožo. Pierrot-Lanolin-krema in glicerin v Drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

u— **Parastos za pokojnim velikim knezom Nikolajem Nikolajevićem** bo v nedeljo 5. t. m. ob pol 11. v pravoslavni kapeli na Taboru. Ruske organizacije v Ljubljani prosijo za obilno udeležbo.

u— **Československá doplnovací škola** v Lublani vyzývá žáky všech oddelení, aby se dostavili v utery dne 7. ledna 1930 ve 3 hod. odpoledne doškolní sine v Mladice k pokračování ve vyučování.

u— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je podaril g. I. Koritnik, lastnik hotela Slon 100 Din namesto venca na krsto pok. g. Dolničarju. Iskrena hvala!

u— **Skioptično predavanje o znamenitih otokih** Far Oer loviščih kitov in najzanimivejših izletih po Grenlandiji priredi v ponedeljek 13. t. m. Slovensko planinsko društvo v veliki dvorani hotela Union. Predaval bo dr. Otto Steinböck, univerzitetni docent v Insbrucku. Predprodaja vstopnic v pisarni Slovenskega planinskega društva, palača Ljubljanske kreditne banke, IV. nadstropje.

u— **Pazite na otroke!** Gostilničarka Julka Keržičeva, stanujoča na Poti na Rakovo Jelšo štev. 1, je predsinočnjim okrog 20. opazila svojega 2 letnega sinčka Joška na tleh vsega bledega in onemoglega. Ker ni vedela, kaj je otroku, ki je bil že skoro nezavesten, je poprašala njegovo 10letno tovarišico Malko, s katero se je deček prej igral, kaj se je Joški pripetilo. Ta je izpovedala da je otrok našel v sobi neko dišečo tekočino, katere je poskusil več kapljic. Ker je bilo opaziti na otroku vse znake zastrupljenja, so Keržičevi klicali rešilno postajo in je bil mali Joško prepeljan z rešilnim avtom v splošno bolnico. Ugotovilo se je, da je mali Joško izpil nekaj tekočine za čiščenje obleke in se z njo skoro zastrupil.

5/I
DANZING BAND
Narodni dom
CMD

u— **Pozor pred berači, ki niso samo berači!** Ko je prišla hišnica Frania Žibertova, stanujoča v ulici Stare pravde št. 6, v četrtek popoldne iz mesta domov, je našla vrata svojega stanovanja odklenjena in je takoj ugotovila, da je bilo v teku njene odsotnosti v stanovanje vlomljeno. Neznan storilec je ukradel dve ruhi, razno moško obleko in njen kostum. Kuharica njene hišne gospodinje je izpovedala poznejše, da je videla okrog 15. v veži neznanega okrog 40-letnega moškega, ki je prosil miloščine. Potem ko ga je obdarovala, je moški zopet odšel, vendar ni videla, če je odšel na ulico. Kakor domneva kuharica, je bil baš ta berač oni, ki je najbrže udri s pomočjo ponarejenega ključa v stanovanje Žibertove in ji odnesel navedene predmete.

u— **Zopet drzen vlom v trgovino.** V trgovino Pavla Bahovca na Vidovdanski cesti št. 6 je bil izvršen v četrtek med dopoldanskimi urami izredno drzen vlom. Čeprav stanujejo domači v isti hiši, se je vendar posrečilo neznanemu storilcu dospeti s pomočjo vitriha pri zadnjih vratih naprej v pisarno, kjer je našel okrog 1400 Din gotovine, pripravljene za pošto. Tat se je podal nato v trgovino, kjer je pobasal v žep okrog 1000 Din gotovine v bankovcih in drobižu. Prilastil si je tudi nekaj čokolade in pa sira. Na cesto je prišel drzni tat skozi prednja vrata, v katerih je tičal ključ, dočim je bil rolo dvignjen. Vlom so opazili Bahovčevi šele okrog 14., ko so začele prihajati stranke. Kdo bi tatvino izvršil, je zaenkrat nejasno, vendar se zdi, da se je odločil za ta vlom kdo, ki je razmere v trgovini dobro poznal.

u— **Dolarski tat Kaizer odveden v Celje.** Kakor smo že poročali, je ljubljanska policija prijela in izročila v sodne zapore mladega potepuha Stanka Kaizerja, ki je ukradel nekemu kmetu na Dolenjskem več ameriških dolarjev. Ker se mora Stanko Kaizer zagovarjati pred celjskim sodiščem še za starejše grehe, so ga na zahtevo celjskega okrožnega sodišča odvedli pod močno eskorto v Celje.

u— **Tatinski drobiž.** Pred nekaj dnevi zjutraj je bila ukradena na Celovški cesti izpred Lombarjeve hiše z vozička dvoliterske pločevinasta kangla z mlekom v vrednosti 50 Din. Posoda z mlekom je bila last Marjane Jerinčeve iz Draveli. — V noči na ponedeljek je bila ukradena Mariji Venedigovi v Janševi ulici št. 1 z dvorišča grahasta kokoš, vredna 60 Din. — Na Glavnem kolodvoru je bil te dni izvršen v selitveni voz vlom. Iz voza je bilo na škodo dr. Stareta ukradena razna obleka ter 2 para čevljev v skupni vrednosti 2600 Din.

u— **Zastrupila se je.** V splošno bolnico so predsinočnjim pripeljali 26letno delavko Franjo Š., uslužbeno v Bonačevi tovarni na Količevem. Imenovana je zavžila večjo količino octove kisline. V bolnici so samomorilni kandidatinji izprali želodec, vendar je njeno stanje še vedno zelo kritično, ker se včeraj še ni zavedla.

u— **Ena najboljši zabavnih letošnjih plesnih prireditev** bo danes v soboto 4. t. m. v hotelu Union, kjer se bo vršil pod pokroviteljstvom velerodnega g. bana inž. Dušana Serneca plesni večer društva drž. polic. nameščencev in upokojencev naše prestolice. Poleg plesa je na sporedu izvolitev kraljice cvetlic in pa bogat srečolov. Obleka promenadna. Začetek ob 20. uri. Za obilen poset se priporoča veselični odsek.

Halo! Senzacija!
Najnovejši Chaplinov film! Danes premijera!
CHARLIE CHAPLIN kot NATAKAR KORL
Chaplin kot natakar!
Chaplin kot ljubimec!
Chaplin dobi sina!
Chaplin ima mokre neprilike s sinom!
Chaplin v zadregi radi očetovstva!
In tako dalje!
Ob 4., ½7., ½8. in 9. uri.
KINO Ljubljanski dvor
Telefon 2730

u— **Plesne vaje ASK Primorja** v ponedeljek, 6. januarja ob 15. v beli dvorani Uniona. Nadaljevanje pouka.

Iz Maribora

a— **Prazniki v gledališču.** V nedeljo popoldne ob 15. se bo uprizorila opereta »Piskrovez«, zvečer pa se bo ponovila velezabavna burka s petjem »Radikalna kura«, obe po znižanih cenah. Na Sv. treh kraljev dan popoldne bo premijera prve letošnje otroške igre s petjem, godbo in plesom »Grudica«. Vsak odrasli, ki kupi vstopnico ima pravico, da vzame enega otroka do 4. leta seboj. Zvečer bo repriza priljubljene operete »Orlov«.

a— **Na Treh kraljev dan in seveda tudi** v nedeljo bodo trgovine v smislu naredbe velikega županstva iz l. 1928. ves dan zaprte, na kar posebej opozarjamo vse občinstvo.

a— **Redukcije v Mestni hranilnici.** V mariborski Mestni hranilnici je bila z novim letom izvedena redukcija uradništva, do katere je prišlo zlasti vsled likvidacije zavodovega kreditnega društva, čegar posle je prevzela sedaj hranilnica. Dočim je bil že lansko leto upokojen bivši ravnatelj Mestne hranilnice, g. Rudolf Vodeb, sta bila sedaj upokojena še ravnatelj Kreditnega društva g. Ciril Toman in knjigovodja g. Janko Arnuš, dočim je bil uradnik g. Rudolf Germ reduciran z odpravnino v znesku dveletne plače.

a— **Železniškim upokojencem, provizijonistom, miloščinarjem, rentnikom in njih vdovam in sirotam — v vednost.** Od 1. januarja dalje se bo izdajal personalni premog samo na nove dobavne knjižice za premog. Stare knjižice je odvesti. V to svrho se naj zglase vsi gori navedeni, in sicer na postaji Maribor gl. kol. oni, ki stanujejo na levem bregu Drave, pri postajni blagajni Maribor kor. kol. pa oni, ki stanujejo na desnem bregu Drave, najkasneje do 20. januarja 1930 z legitimacijo in navedbo svojega stanovanja. Istočasno se naj oddajo stare dobavne knjižice, da se bodo mogle naročiti nove. Čas in način naročanja ostane kakor do sedaj. — Odsek upokojencev UJNŽB.

a— **Pri osmrtnici g. Vladimira Janzekovića,** ki je umrl 30. decembra, se je pomotoma izpustilo v osmrtnici ime soproge ge. Elvire Janzekovićeve, kar s tem popravljamo.

a— **Zanimiva odkritja pri zasliševanju vlomilcev.** Zasliševanje vlomilcev v pisarniške prostore tvrdke Kiffmann v Mariboru ki so jih včeraj prepeljali iz Splita, kjer so jih prijeli baš o božičnih praznikih, je podalo zanimive ugotovitve. Glavni krivec je vsekakor ključavničarski pomočnik Viljem Kaloh, ki je priznal, da je bil dne 17. decembra zvečer skupaj z brezposelnim Ivanom Cesarjem v kinu, ob 11. pa sta skupno vlomila v Kiffmannove pisarniške prostore. Med vrtanjem blagajne se je zlomil električni sveder, na kar je Kaloh obupal. Cesar pa ga je s samokresom v roki prisilil, da je započeto delo nadaljeval. Vrtala sta 5 ur, predno sta prišla do zaželjenega plena, ki je bil bolj bogat, kakor sta pričakovala. V blagajni sta našla 70.000 Din. Cesar trdovratno zanika, da je Kaloha prisilil z orožjem in zatrjuje, da je nedolžen. Tretji sokrivec je sedlarski pomočnik Josip Janžek, ki sicer pri vlomu ni bil osebno udeležen, pač pa je z ostalima dvema po vlomu potoval v Dalmacijo, čeprav je vedel, da je denar ukraden. Vsi trije vlomilci so zopet v svojem znanem dresu, to je v kazenniški raševini, dočim so njihovo elegantno garderobo, ki so si jo nabavili za ukradeni denar, spravili na policiji.

a— **Kronika.** Pri tvrdki Pickel v Koroščevi ul. je bil kot vratar nameščen Ferdinand Šeninger. V četrtek zvečer je moža zadela kap in je bil takoj mrtev. — Policija je včeraj aretirala štiri osebe zaradi beračenja, potepanja in javnega nasilstva ter 12 zaradi kršitve prometnih predpisov.

Iz Celja

c— **Gostovanje Mariborskega Narodnega gledališča.** Mariborsko Narodno gledališče bo gostovalo v celjskem mestnem gledališču v sredo 8. t. m. zvečer ob 20. z znano Klabundovo igro »Krog s kredo«. Vstopnice se dobe v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek.

c— **Ukinitev električnega toka.** Vodstvo falske elektrarne sporoča, da bo ukinilo dobavo električnega toka v Celju in okolici v ponedeljek 6. t. m. med 9. in 12. dopoldne.

c— **Danes trgovski ples** v Narodnem domu.

c— **Smrtna kosa.** V celjski javni bolnici so umrli: 31. decembra l. l. 80-letna Ivana Antlej, občinska reva z Gomilskega, 1. tm. Antonija Ješovnikova iz Savinjske doline in 2. t. m. 68-letni zidar Miha Lešnik iz Spodnje Hudinje pri Celju. V Trnovljah pri Celju je umrl 2. t. m. 62-letni posestnik Josip Stepišnik.

c— **Najdena ženska boa.** Neznana udeleženka sokolskega silvestrovanja v Celjskem domu je pozabila v garderobi temno bobrovo ovratno boo, katero prejme na celjski policiji.

c— **Izgubljena zaponka.** Na Silvestrovo zvečer je izgubila na hodniku pred garderobo v Celjskem domu ga. Evgenija Ropasova iz Medloga zlato zaponko, okrašeno s 3 diamanti, vredno 500 do 600 Din.

c— **Vesela avtomobilska vožnja.** Na novega leta ponoči se je odpeljala družba 4 muzikantov z avtomobilom iz Celja proti Teharjem. Na cesti med Mihelakovo gostilno in Pocajtovim mlinom pa se je avtomobil, ki je bil k sreči zaprt s trdno streho, iz neznanega vzroka prekucnil in obležal s kolesi navzgor. Potniki s šoferjem vred so imeli srečo, da so ostali brez vsake poškodbe, enako tudi avtomobil.

Iz Litije

i— *Lep pogreb ge. Frančiške Jelnikarjeve.* Na novega leta dan so pokopali na litijskem pokopališču go. Frančiško Jelnikarjevo, soprogo tukajšnjega skladiščnega mojstra. Blago pokojnico, ki je preživela že več let v bolniški postelji, je spremilo na njeni zadnji poti prav številno občinstvo iz Litije, Gradca in vse soseske. Naj bo umrli lahka zemljica, žalujočim pa naše iskreno sožalje!

i— *Apel na naše planinarje.* V nedeljo 5. t. m. zvečer priredi zagorski odsek litijskega SPD planinsko-lovsko rajanje, ki bo v zagorskem Sokolskem domu. Na pomladni prireditvi v Litiji so bili bratski zagorski člani nad vse častno zastopani, zato je dolžnost Litijanov, da se številno odzovejo vabilu Zagorjanov. Čisti dobiček prireditve gre v sklad za zidanje nove svetogorske koče. Udeleženci odidejo z nedeljskim večernim vlakom do Zagorja. V ponedeljek na praznik sv. Treh kraljev bo nato izlet na Sv. Planino. Za smučarje posebno ugodna prilika!

Iz Zagorja

z— *Obrtno gibanje.* Z novim letom je Zagorje dobilo novo gostilno. Gospa Frančiška Ranzingerjeva je otvorila v svoji novi hiši ob glavni cesti gostilniško obrt. Na Sjanovni pri Kotredežu je pa otvoril trgovec gospod Viktor Suša svojo podružnico v novi hiši kotredeškega župana g. Drnovška.

z— *SPD podružnica Litija-Zagorje* priredi v nedeljo 5. t. m. veliko planinsko-lovsko veselico, združeno s pravim planinskim rajanjem v prostorih Sokolskega doma, na odru in galeriji. Dekoracije bodo v pravem planinskem stilu z raznimi kočami in Aljaževim stolpom. Sviral bo priznani jazz-orkester Glasbenega društva v Zagorju in v koči na Kumu še posebej prvovrsten harmonikar. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo koče na Sv. Gori in vzdrževanje koče na Sv. Planini, vabimo na prireditev vse planince in prijatelje narave iz vsega Zasavja, Ljubljane in Celja. Drugi dan po prireditvi pa odrinejo vsi smučarji na smuk na Sv. Planino, kjer je zelo ugoden sneg za smučanje.

z— *Prihodnja plesna vaja Sokola v Zagorju ob Savi* bo v soboto 4. t. m. v Sokolskem domu. Plesalci, pridite vsi in točno posebno zaradi četvorke, ki bo od sedaj naprej na programu vsake plesne prireditve.

Iz Hrastnika

h— **Občni zbor Sadjarske in vrtnarske podružnice na Dolu,** ki se je vršil 29. decembra, je uspel posebno dobro. Za prihodnjo funkcijsko dobo je bil izvoljen stari odbor z upraviteljem Vidkom Jurkom kot predsednikom. Po občnem zboru je govoril o sadjarstvu g. M. Levstik iz Celja. Pomemben slučaj je, da je ta priznani strokovnjak prav na Dolu imel svoje stoto predavanje o sadjarstvu pri podružnici sadjarske družbe.

h— **Javnost že danes opozarjamo, da bo** pel najbrž 19. t. m. v Narodnem domu zbor Glasbene Matice ljubljanske ki je nedavno z uspehom absolvirala več koncertov v Franciji. Obširneje bomo o koncertu še poročali.

Iz Laškega

l— *Ljudsko gibanje.* V naši fari je bilo preteklo leto rojenih 88 (38 manj kakor l. 1928.), umrlo pa je 80 ljudi (9 več kakor l. 1928.) Poročilo se je 28 parov (1 manj kakor l. 1928.)

l— *Nova pivovarna.* Silno zanimanje je zavladalo širom Slovenije za novo snujočo se pivovarno. Kakor čujemo, prihajajo od vseh strani ponudbe na subskripcijo delnic in od povsod vprašanja v različnih, pivovarne se tičočih zadevah. Pojasniti se mora osobito, da pivovarna ni izključno stanovsko gostilničarsko podjetje, marveč bo pri njej v veliki meri udeležen tudi negostilničarski kapital. Bojazen glede konkurence od strani drugih pivovarn ne obstoja, ker se gostilničarji, ki imajo največji interes na pivovarni, zavežejo, da bodo jemali pivo izključno le v novi gostilničarski pivovarni.

Iz Šoštanja

št— *V svrho pokončavanja lisic in drugih lovu škodljivih živali* so nastavljeni v okolici Šoštanja strup in pasti. Občinski urad poziva prebivalstvo, posebno ono iz okolice, da pusti poginule živali in tudi pasti pri miru, ker bo vsakdo sam odgovarjal za morebitno škodo.

ib— *Redni občni zbor mestnega gasilskega društva* se je vršil 28. decembra v kavarni »Jugoslavija« ob navzočnosti številnega članstva. Načelnik g. Jakob Volh se je v toplem govoru spomnil rajnega ustanovnika in društvenega zdravnika dr. Ivana Lichteneggerja. Z odobravanjem so bila vzeta na znanje poročila funkcijonarjev. Sklenila se je nabava lastnega avtomobila za prevoz moštva in motorne brizgalne. V to svrho se je ustanovil poseben fond, kateremu je društvo izročilo za začetek 6000 dinarjev.

Iz Konjic

ko— **Zimski šport.** Lepi zimski dnevi so privabili v kočo na Pesku, ki je last SPD v Konjicah, veliko število smučarjev. Smuka je bila prvovrstna. Dostop do koče je omogočen tudi nesmučarjem, ker bo vso zimo gaz od Sv. Lovrenca do Brvi.

ko— **Agilna podružnica SPD v Konjicah** bo priredila 11. t. m. planinski ples v vseh prostorih Narodnega doma. Na to priljubljeno prireditev že sedaj opozarjamo

ko— **Dobra kupčija.** Tukajšnji urarski mojster g. Jože Ficke je kupil za božične praznike gos, ki je imela v želodcu polno zlatihh drobcev. Vrednost v njenem želodcu je v polni meri odtehtala kupno ceno.

ko— **Vlom.** Vlomljeno je bilo v gostilno Antona Strašnika, gostilničarja na Prevratu pri Konjicah. Neznani storilci so z močnim železnim drogom odstranili omrežje okna ter se splazili v sobo. V naglici so odnesli nekaj steklenic vina in žganja ter več tobaka. Zadnje čase se je pri nas izvršilo že več vlomov, vendar manjka za storilci vsaka sled. Očividno je družba izvrstno organizirana in dobro pozna razmere.

ko— **Smrt.** V tukajšnji bolnici Rdečega križa ja umrla v visoki starosti 80. let Katarina Konec, vdova po logarju kneza Windischgraetza.

Iz Kamnika

ka— **Božičnica.** Kolo jugoslovenskih sester je priredilo tudi to zimo svojo božičnico. Na rojstni dan Njeg. Velič. kralja popoldne se je zbralo v Čitalnici 60 otrok in 46 onemoglih starih ljudi. Mladina je bila obdarjena s toplo obleko, čevlji in drugim, stari pa so dobili živila ali pa podporo v denarju. Za vse hvale vredni čin so se obdarovanci iskreno zahvaljevali. Kolo jugoslovenskih sester, ki si je nadelo to plemenito nalogo, nima sredstev zato je dolžnost vseh, da ga podpirajo. Čim več darovalcev bo, tem več bo obdarovancev in manj bede! Članarina za leto 1929 se bo pobrala po novem letu! Kolo jugoslov. sester naproša vse članice, da blagohotno podarijo vsaka svoj znesek.

Iz Škofje Loke

šl— *Miss Škofja Loka.* Na Silvestrovem večeru se je prvič volila miss Škofja Loka. Od 500 glasovnic je bilo oddanih za uradnico »Sešira«, gdč. Elzo Linkejevo 265, s čimer si je imenovana gospodična pridobila naslov škofjeloške miss.

šl— *Osebna vest.* S 1. januarjem je nastopil službo mestnega stražnika g. Ivan Gaber, zaposlen doslej pri mitnici na Plevni, ki je bila ukinjena.

Iz Kranja

r— *Silvestrovanje* v Kranju je poteklo izredno živahno. Prireditev Narodne čitalnice v Narodnem domu je bila pač največja na Gorenjskem in je privabila v vse prostore nad 800 ljudi. Tolikega števila niti maškerade ne dosežejo. Program so izmenoma prednašali v mali in veliki dvorani. Največje veselje je prinesla komična opera »Rinaldo Rinaldini« pod taktirko g. Toporiša. Naslovno vlogo je izvrstno rešil gospod Hlebš, ostale so enako odlično odpeli gdč. Strgarjeva in gg. Metod Mayer, B. Plahuta ter A. Vran. Na sporedu so bili še: Tragikomična igra od Molnarja ter kupleti in šaljivi nastopi gg. Pfeiferja in Semoniča. Ob polnoči se je z balkona poslovil od starega leta Čitalnični predsednik g. dr. Stanko Sajovic. Za ples sta skrbela dva oddelka vojaške godbe v obeh dvoranah in harmonika v spodnjih prostorih.

r— *Erotikon v Kranju.* Drevi in v nedeljo ob pol 3., 5., 7. in 9. uri zvečer v Narodnem domu velefilm Erotikon z Ito Rino.

r— *Silvestrovo razpoloženje* pač preganja povsod skrb in vžiga zabavo kljub vsem strogim prepovedim. Povsod so plesali, še celo v Ljudskem domu poleg župne cerkve so se vrteli do rane ure.

r— *Fantovski ples,* napovedan v novoletni številki za danes 4. t. m. je preložen na jutri v nedeljo.

r— *Na Silvestrovo v Narodnem domu* je dobro znana oseba zamenjala najbrže pomotoma novo moško zimsko suknjo. Naprošena je, da jo vrne hišniku Narodnega doma.

Iz Tržiča

č— *Podružnica SPD v Tržiču* bo izdala v kratkem času priročno turistovsko karto Karavank. Delo je poverjeno priznanemu strokovnjaku g. Knafelcu, ki je že izvršil osnutek. Želja izdajateljev in prireditelja pa je, da se ta osnutek pregleda v širšem krogu turistov in strokovnjakov, da bo karta čim popolnejša in res dobra. Glede na to sklicuje tržiška podružnica za nedeljo 5. t. m. sestanek priznanih turistov in planincev v hotel Globočnik ob 9. dopoldne, to je po prihodu jutranjega vlaka. Podružnica je razposlala lepo število vabil, vendar je mogoče, da je prezrla koga, ki bi radevolje sodeloval z nasvetom in dejanjem. Glede na to priobčuje pričujoče javno vabilo in pričakuje z gotovostjo primernejšega odziva, da bo tako delo čim popolnejše.

č— *Prevzem restavracije in hotela.* Znani hotel »Pri pošti« v Tržiču je prevzel z novim letom g. Joško Topori. Dosedanja najemnica gdč. Ana Globočnikova se je preselila v lastno hišo spodaj na trgu, kjer si je uredila udobne prostore in bo zaprosila za hotelsko koncesijo.

č— *Pri sv. Ani je nastopil službo šolskega upravitelja* g. Rejc iz Tolmina na Goriškem. Želimo mu obilo uspehov in prijetno bivanje.

č— *Meščani našega mesta* so tudi letos kakor vsa leta doslej jemali na treh krajih težko slovo od starega leta in se priporočali naklonjenosti novega. Vsi trije Silvestrovi večeri so bili prav dobro obiskani in se je mladina narajala kar za celo leto. Vreme letos smučarjem in sportnikom ni bilo naklonjeno. Oba prva letošnja dneva sta se nam ponujala dež in sneg, pa ni bilo nobenega kaj prida. Ceste so slabe, zato ljudje uporabljajo raje avtomobilsko zvezo kakor železnico, ker si prihranijo pot na kolodvor in nazaj. Oba tržiška avtobusna podjetnika imata sedaj po dva voza v prometu in vozita zjutraj in popoldne v Ljubljano. Seveda je pri tem najbolj prikrajšana železniška blagajna. Kratek račun pokaže, da izgubi na ta način pri nič manjših stroških, kakor jih je imela prej, letno okroglo pol milijona dinarjev dohodkov na osebni voznini. V drugi vrsti so seveda prikrajšani tudi ljubljanski postreščki, ki so prej tržiškim čevljarjem odnašali škatle v ljubljanske trgovine in si zaslužili lepe denarce. Dobiček od lepe avtobusne zveze pa imajo seveda avtobusni podjetniki in pa tržiški čevljarji, ki so si zmanjšali režijske stroške in prihranili obilo časa za svoje posle. Kaj nam bo prineslo novo leto v razvoju avtobusnega prometa, ne moremo še danes reči, prerokujemo pa, da bodo leto osorej vozili še številnejši avtobusi, če se železnica ne bo pobrigala za boljšo železniško zvezo.

GOSPODARSTVO

Naša trgovinska bilanca aktivna

Aktivni saldo znaša za 11 mesecev pret. leta 148 milijonov Din.

Že pred 4 tedni, ko so bili objavljeni podatki o naši trgovinski bilanci za oktober, je postalo jasno, da bo naša trgovinska bilanca za preteklo leto aktivna. Že v prvem polletju pr. leta se je pasivnost naše trgovinske bilance napram letu 1928. znatno zmanjšala, navzlic temu pa je do konca julija narasla na 724 milijonov Din. Vso to pasivnost pa smo v naslednjih mesecih krili z visokim izvozom in koncem novembra je bila naša trgovinska bilanca za pret. leto po najnovejših podatkih že **aktivna za 148 milijonov Din,** dočim je bila lani za isto razdobje pasivna za 1338 milij. Din. To rapidno zboljšanje je na eni strani pripisati ogromnemu jesenskemu izvozu, pa tudi okolnosti, da je naš uvoz tudi v zadnjih mesecih pret. leta zaostajal za uvozom v l. 1928.

V pret. letu se je naša trgovinska bilanca gibala naslednje (vse v milijonih Din):

	izvoz:	uvoz:	saldo:
I. polletje	2989.1	3678.7	— 689.6
julij	621.3	655.5	— 34.2
avgust	1006.2	635.4	+ 370.8
september	721.1	655.6	+ 64.5
oktober	991.3	748.1	+ 243.2
november	814.1	621.8	+ 192.3
jan.-nov. 1929	7143.1	6995.1	+ 148.0
» » 1928	5875.4	7213.2	—1337.8
» « 1927	5871.5	6648.9	— 777.4

V enajstih mesecih pret. leta se je naš **izvoz napram l. 1928. povečal za 1268 milijonov Din, dočim se je istočasno naš uvoz zmanjšal za 218 milijonov Din.**

Naš uvoz v novembru.

Po statistiki generalne direkcije carin smo v novembru uvozili 156.361 ton (nov. 1928 160.836 ton) v vrednosti **621.9 milijona Din** (nov 1928 689.7 milijona Din). Napram novembru l. 1928 se je torej naš izvoz zmanjšal po vrednosti za 67.8 milijona Din ali okrog 10 odstotkov.

Glavni predmeti našega uvoza v novembru so bili: sirov bombaž (17.1 milijona Din), bombažno predivo (40.7), bombažne tkanine (48.0) ovčja volna (4.6), volneno predivo (12.2), volnene tkanine (19.1), svileno predivo (5.2), svilene tkanine (6.3), železo in polizdelki (7.9), pločevina (9.9), železn. materijal (6.6), razni izdelki iz železa (31.4), stroji in aparati (34.7), elektrot. predmeti (18.6), prevozna sredstva (99), nafta (13.8), petrolej (8.2), steklo (6.9), sirove kože (14.2) čevlji (3.7), kava (21.0), riž (7.8), premog (19.8) in oljni plodovi (11.0).

Napram uvozu v novembru pret. leta opažamo znatno zmanjšanje uvoza bombažnih tkanin (od 66.2 na 48.0 milijona Din), soli (od 22.3 na 3.6), riža (od 16.4 na 7.8), volnenega prediva (od 25.6 na 12.2), dalje sirove kave in premoga, dočim se je povečal uvoz raznih izdelkov iz železa in sirovega bombaža.

= **Znižanje diskonta v Belgiji.** S 1. januarjem je belgijska Narodna banka znižala diskont od 4 na 3 in pol odst. (zadnje znižanje 14. nov. od 5 na 4 in pol odst.).

Konkurzi v l. 1929.

Jugoslovensko društvo za zaščito upnikov v Zagrebu je pravkar objavilo statistiko konkurzov za mesec december, tako da nam je sedaj mogoče pregledati gibanje števila konkurzov za vse preteklo leto.

V **decembru** je bilo registriranih **69 konkurzov** napram 85 v novembru in 67 v oktobru. V decembru pret. leta je bilo zabeleženih 87 konkurzov in se je torej napram lani skupno število **zmanjšalo** za 18 konkurzov ali 20 %. V posameznih pokrajinah je bilo zabeleženo naslednje število konkurzov: v Srbiji in Črni gori 53 (v decembru 1928. 73), v Hrvatski in Slavoniji 6 (6), v Sloveniji in Dalmaciji 7 (5), v Vojvodini 2 (3) in v Bosni in Hercegovini 1 (—).

Lani 1063 konkurzov.

V vsem preteklem letu je bilo zabeleženih **1063 konkurzov napram 917 v l. 1928. in 1060 v l. 1927. V preteklem letu smo torej dosegli najvišje dosedaj zabeleženo število konkurzov** v naši državi, kajti v doslej najslabšem letu 1927. je bilo število konkurzov za 3 manjše nego lani. Prirastek števila konkurzov pa odpade predvsem na prva 3 četrtletja, dočim je bilo **v zadnjem četrtletju število konkurzov manjše kakor v vseh predhodnih letih.** Proti koncu leta je torej nastopilo vidno zboljšanje, kakor je razvidno iz naslednje tabele:

Štev. konkurzov	1926	1927	1928	1929
I. četrtletje	228	349	266	303
II. „	164	256	220	307
III. „	151	220	187	232
IV. „	289	235	244	221
	832	1060	917	1063

Še manjša pa postane slika, če zasledujemo gibanje konkurzov v posameznih pokrajinah. V vsem preteklem letu je bilo zabeleženih konkurzov (v oklepajih podatki za l. 1928):

Srbija in Črna gora	846	(682)	+ 24%
Hrvatska in Slavonija	85	(80)	+ 6%
Slovenija in Dalmacija	69	(80)	—14%
Vojvodina	50	(58)	—14%
Bosna in Hercegovina	13	(17)	—23%

V Srbiji in Črni gori je torej v preteklem letu število konkurzov naraslo za 164 ali 24% na 846. Kakor znano, je v Srbiji v poletju nastopil nov močan val konkurzov, ki je upropastil tudi številne stare in solidne tvrdke. Ta val pa je proti koncu leta vidno popustil. Tudi v Hrvatski in Slavoniji je bilo v preteklem letu nekaj več konkurzov, v vseh ostalih pokrajinah pa jih je bilo precej manj nego leto prej.

O vseh lani zabeleženih konkurzov odpade za lansko leto na Srbijo s Črno goro 80% (predlanskim 75%, l. 1927. pa 68%). **Število konkurzov v ostalih pokrajinah pa od leta 1926. stalno nazaduje,** in sicer tako absolutno, kakor tudi v razmerju s skupnim številom. Dočim je še l. 1926. odpadlo na pokrajine izven Srbije in Črne gore 45% vseh konkurzov, je ta odstotek l. 1927. padel na 32%, predlanskim na 26% in lani na 20%. Gibanje absolutnega števila pa je razvidno iz naslednje tabele:

	Srb. in Črn. g.	Ostale pokr.
1926	456	376
1927	718	342
1928	682	235
1929	846	217

Vzrok temu neenotnemu gibanju števila konkurzov leži v tem, da se je gospodarska kriza v Srbiji pozneje pojavila kakor v ostalih pokrajinah in je tudi zboljšanje nastopilo kasneje. Na drugi strani pa je treba tudi upoštevati, da sta v Srbiji zadnji dve slabi letini v znatno večji meri vplivali na splošno gospodarsko stanje, kakor v ostalih bolj industrijaliziranih pokrajinah. Vendar pa nas navdaja z veseljem dejstvo, da so se razmere tudi v Srbiji zadnje mesece znatno zboljšale.

= **Uveljavljenje trgovinske pogodbe z Madžarsko.** V prilogi »Službenih novin« od 2. t. m., ki pa nosi datum 25. decembra preteklega leta, je objavljen zakon o trgovinski pogodbi med našo državo in Madžarsko, sklenjeni v Beogradu 24. julija 1926. Ker so bile ratifikacijske listine izmenjane v Budimpešti 8. novembra pr. l., je stopila ta pogodba v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«, to je s 25. dec. pr. leta. Trgovinska pogodba z Madžarsko vsebuje le splošni del pogodbe in nima posebnega tarifnega dela. Sklenjena je na podlagi klavzule o največjih ugodnostih. Postopanje po načelu največjih ugodnosti pa ne velja za specijalne ugodnosti, dane kaki tretji državi glede obmejnega prometa ali pa na podlagi carinske unije. Glede ugodnosti za obmejni promet vsebuje pogodba poseben oddelek. Te ugodnosti veljajo za stanovalce obmejnih krajev **do največ 15 km z ene ali druge strani.** V prometu med obema obmejnima pasovoma so oproščeni vseh carin in taks naslednji predmeti, ki služijo za vsakodnevno potrebo prebivalcev cone: seno, slama, sveža povrtnina, mleko, les in oglje, kamenje zemlja, vinska brozga, tropine, moka in kruh v količini do 10 kg (v prometu z Avstrijo do 5 kg), maslo in sir do 2 kg, sveže meso do 5 kg (v prometu z Avstrijo do 4 kg), 4 kokoši, 4 race, 1 gos, 50 jajc in 20 kg svežega sadja ter zdravila za osebno potrebo. Ugodnosti veljajo dalje glede transportnih sredstev, embalaže, kmetijskega orodja plemenske in delavne živine ter kmetijskih strojev s pridržkom carinskega zavarovanja na povratek. Olajšave veljajo tudi za osebni obmejni promet z obmejno karto, z dvolastninskimi propustnicami in propustnicami. Točnejše odredbe glede širine obmejnega pasu kakor tudi ostalih podrobnosti se bodo določile po uveljavljenju pogodbe. Dalje vsebuje pogodba posebne odredbe glede živinskih kužnih bolezni glede skupne pomoči v carinskem postopanju in zasledovanju carinskih pregreškov.

= **Vložitev prijav za pridobnino.** Prijave za pridobnino 1930 in prometni davek je vlagati pri davčni upravi v času od 5. januarja do 5. februrja 1930. Oni, ki do tega roka prijave ne morejo vložiti naj zaprosijo pri davčni upravi za podaljšanje roka vložitve prijave za pridobnino za 1930. — Gremij trgovcev Ljubljana.

= **K novi ureditvi velikoprodaje soli.** V včerajšnji številki smo poročali o novih pogojih za zakup velikoprodaje soli, ki bo veljala za dobo od 1. aprila t. l. do 31. marca 1935. Za dravsko banovino je zlasti važna odredba, ki določa razmerje mineralne in morske soli z 1 : 1. Razmerje se bo na korist našim konsumentom zboljšalo, kajti sedaj se naši kraji oskrbujejo z mineralno soljo v razmerju 1 : 5 in smo le na vsakih 800 kg morske soli dobili 200 kg mineralne soli. Zato bodo po novem razmerju gotovo prenehale pritožbe zaradi pomanjkanja mineralne soli. Važno je tudi, da se bo okraj Ljubljana v bodoče oskrboval od nove velikoprodaje v Ljubljani, dočim bo ljubljansko monopolsko skladišče, ki je doslej neposredno oskrbovalo Ljubljano, imelo v bodoče na zalogi morsko sol, s katero bo zalagalo zakupnika velikoprodaje

= **Zakon o kontroli kmetijskih pridelkov, namenjenih za izvoz** od 18. novembra 1929 je objavljen v 15. številki »Uradnega lista« od 31. decembra 1929.

= **V zadružni register se je vpisala Električna strojna zadruga Skaručna r. z. z o. z.**

= **Dobave.** Prometno - komercijelni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 7. t. m. ponudbe glede dobave 400 komadov zavornih cokelj; strojni oddelek pa do 11. t. m. ponudbe glede dobave 20 kg stenja za osne in spojne ležaje ter glede dobave elektromaterijala. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 9. t. m. ponudbe glede dobave orodja. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave cevi. Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 18. t. m. ponudbe glede dobave platine. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 16. t. m. pri gradbenem oddelku direkcije državnih železnic v Sarajevu glede dobave orodja in pločevine, 17. t. m. glede dobave mašilnih vrvic in telegrafsko - telefonskega materijala, 18. t. m. pa glede dobave livarskega koksa. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Borze

3. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Tečaji nekaterih deviz so se ponovno nekoliko dvignili, in sicer Newyork od 56.30 na 56.39, London od 275.37 na 275.41 in Trst od 295.35 na 295.40, dočim sta Dunaj in PPraga nekoliko popustila.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri slabem prometu obdržala včerajšnje tečaje. Za aranžma in kaso je notirala 437.5 — 438, za februar pa se je trgovala po 411.5 — 412. Bančne vrednote so dalje prilično čvrste, vendar je prišlo do prometa le v Jugobanki po višjem tečaju 85 in v Prištedioni po 922.5. Med industrijskimi papirji je bila zaključena samo Trboveljska pri čvrstejšem tečaju 465.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.77, Berlin 13.48, Bruselj 7.897, Budimpešta 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 793.02 do 796.02 (794.52), London 275.37.

Zagreb. Amsterdam 22.74 — 22.80, Berlin 13.465 — 13.495, Dunaj 7.9302—7.9602, London 275.013 — 275.813, Milan 294.4 — 296.4, Newyork 56.29 — 56.49, Pariz 221.25—223.25, Praga 166.56 — 167.36, Curih 1094.4—1097.4.

Curih. Zagreb 9.1275, Pariz 20.2875, London 25.145, Newčork 515.5, Milan 26.99 Praga 15.23375, Dunaj 72.55, Budimpešta 90.26, Berlin 123, Bukarešta 3.0725, Sofija 3.7225.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Prištediona 920 den., Kreditni zavod 170 den., Vevče 132 den., Trbovlje 460 zaklj., Ruše 250—260.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 437.5 — 438, kasa 437.5 — 438, za februar ex coupon 411 — 412.5, investicijsko posojilo 84.75 — 85.25, agrarne 52 — 54; bančne vrednote: Prištediona 920 — 925, Union 202 den., Jugo 85 — 87, Srpska 158 den., Zemaljska 125 — 128, Narodna 8250 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Kreditna 100 — 104. Poljo 64.5 — 68; industrijske vrednote: Narodna šumska 40 — 60, Našička 1510 den., Gutmann 185 — 190, Slaveks 90 — 95, Slavonija 200 den., Drava 270 do 300, Šečerana 390 — 410, Brod vagon 127 do 130, Vevče 132 den., Dubrovačka 420 do 440, Jadranska 550 bl., Trbovlje 462.5—470.

Beograd. Vojna škoda 438 — 439, za februar 411 akli., investicijsko 84 — 85, agrarne 51.5 — 52.5.

Blagovna tržišča

Les

+ **Ljubljanska borza** (3. t. m.) Tendenca mlačna. Zaključena sta bila 2 vagona suhih bukovih drv (10 % okroglic) in sicer eksekutivno po 29 Din. Ponudbe so za parjeno orehovino in za mehka drva v kolobarjih (20 × 50 cm).

Žito

+ **Žitni trg** (3. t. m.). Po zadnji transe na žitnem trgu so se cene več ali manj ustalile. Pšenica je včeraj na chicaški borzi notirala za marc 130 in sedem osmin centa. Na našem domačem trgu je opažati nadalje večjo živahnost. Baška pšenica stane trenotno 205 Din fco vagon nakład. postaja, potiska pa 207.50 Din.

+ **Ljubljanska borza** (3. t. m.) Tendenca za žito nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se **pšenica** (slov. post. mlev. tar., plač. 30 dni): baška 79 kg 255 — 257.5; 78 kg 250 do 252.5, 77 kg 247.5 — 250, sremska 77 kg 237.5 — 240, slavonska 235 — 237.5; **moka:** »0«, fco Ljubljana, plač. po prejemu 375 do 380; **koruza:** baško, umetno sušena 185 do 187.5, po mlevski tarifi 180—182.5, času primerno suha 157.5 — 160; **ječmen:** baški 63/64 kg 170 — 175; **oves:** baški, navadna voznina 192.5 — 195; **rž:** baška 72/73 kg, mlevska voznina 202.5 — 205.

+ **Novosadska blagovna borza** (3. t. m.). Tendenca nespremenjena. Promet: 39 vag. pšenice, 15 vag. moke in 13. vag. koruze. **Pšenica:** baška 77 kg 195—200; 78 kg 200—205; gorenjebaška 202.5—207.5; baška potiska 207.5—212.5; sremska, 77 kg 190—195. — **Oves:** baški 137.5—142.5. **Koruza:** baška 100—102.5; s kakovostno garancijo 100—105; za februar 107.5—110; za marc Dunav 120—122.50. — **Moka:** baška »Og« 305 do 315; »2« 280—290; »5« 240 do 245; »6« 180 do 190. — **Otrobi:** baški in banaški 90—95.

+ **Dunajska borza za kmetijske proizvode** (2. t. m.). Glede na čvrstejše razpoloženje inozemskih borz je bila tudi na dunajskem tržišču tendenca prijaznejša in nekoliko večje zanimanje konzuma. Ponudniki so za svoje blago zahtevali višje cene.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani. 3. januarja 1930. Višina barometra 308.8 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m in sek.	Oblačno 0—10	Padavine vrsta	Padavine v mm do 7 ure
Opazovanja								
Ljubljana	8.	766.4	—2·	90	mirno	10	Dež	0·2
Maribor	8.	65·8	1·	69	NW 4	10		•
Zagreb	8.	64·1	2·	70	ENE 2	10		•
Beograd	8.		•					•
Sarajevo	8.		•					•
Dubrovnik	8.							
Skoplje	7	765.1	3·	90	N 2	10		2.0
Split		764·5	5·	80	NNE 1			•

Najvišja temperatura danes v Ljubljani + 3.2, najnižja —3.8.
Solnce vzhaja ob 7.39, zahaja ob 16.31, luna vzhaja ob 10.40, zahaja ob 20.42.
Dunajska vremenska napoved za soboto: Spremenljivo milo vreme.

Protireligijozni boj v sovjetski Rusiji

Za božične praznike so se vršile v vsej sovjetski Rusiji živahne, po vladi naročene manifestacije za brezverstvo. To je svojevrsten kulturni pojav, ki mu v tem trenutku ni nikjer na svetu enakega. Ob istem času prirejajo na zapadu, zlasti v Angliji, demonstracije zoper zatiranje krščanstva v Rusiji: tu so padla gesla o novi obliki križarske vojne zoper ruske ateiste. Vsekakor so ti pojavi zelo zanimivi. William Henry Chamberlin, ki je bil skoraj deset let na Ruskem kot dopisnik ameriških listov, je v eni zadnjih številk »The Atlantic Monthly« priobčil nepristranske informacije o tem velikopoteznem boju za rusko dušo. Na vprašanje, ali ima brezbožna propaganda kak uspeh, ne odgovarja pisec naravnost, marveč pravi med drugim tole: Opazovanja na potovanju po ruski provinci so me preverila, da je pred vojno razširjeno mnenje o ruski pobožnosti in bogaboječnosti bilo močno pretirano, ali pa je revolucija segla že zelo globoko v ljudsko dušo! Vsi popje na kmetih so mi tožili, da poset cerkva čedalje bolj pada, zlasti med mladino in nobenega ni bilo, ki ne bi črno gledal v bodočnost. Krsti, poroke, pogrebi se vrše še dalje, vendar bolj iz navade nego iz globoke verske potrebe. Značilno pa je, da obisk cerkva raste samo v mestih, kjer se uganja smotrena protiverska gonja.

Pravoslavna **Cerkev stalno izgublja člane,** rastejo pa verniki raznih sekt, zlasti baptivskovske. Po komunističnih računih se je število članov verskih ločin v primeri s predvojnim stanjem potrojilo, tako da jih je danes organiziranih skoraj toliko kot v komunistični stranki! Če štejemo še rodbinske člane in simpatizerje, je v Rusiji več milijonov pristašev sekt mimo mnogih milijonov pravoslavnih, islamskih in židovskih vernikov.

Letos aprila je izšel **zakon o delovanju** verskih organizacij, ki pomeni novo omejitev versko-organizatoričnega dela. Zlasti je prepovedano misionarjenje; duhoven sme opravljati svojo službo samo v tistem kraju, kjer je nameščen. Prejšnji prosvetni komisar Anatol Lunačarskij je ob tej priliki v »Pravdi« pozval gledališča, koncertne prireditelje, muzejske uprave i. dr. činitelje, da naj z vsemi sredstvi in na vse načine izpreminjajo ljudi v popolne brezbožneže. Ob vsakem večjem cerkvenem prazniku se prirejajo protiverske povorke; in tudi majhna deca vzklika proti Bogu. Posebno učinkovito sredstvo so iznašli boljševiki v tem, da vežejo vero in pijanstvo in označujejo oba za nasprotnika sociaalizma. Verniki morajo molče gledati to zasramovanje krščanskih svetinj in še celo prispevati k stroškom za državno propagando. Vsako leto se zapre nekaj cerkva, samostanov, sinagog in mošej; število božjih hiš pada vedno bolj. Za boj z religijo skrbi »Zveza brezbožnežev«, ki šteje 600 tisoč članov. Izdaja tednik »Brezbožnež«, ki izhaja v nakladi 170.000 izvodov in še več drugih listov. V obtoku je 20 protiverskih filmov, ki se predvajajo s predavanji.

Tako se vrši v Rusiji **težak in mučen** boj »za novo dušo«, ki naj bo prosta vsega, kar je ogrevalo človeško dušo v preteklosti in sestavljena čisto po komunističnih receptih. Malo je verjetno, da bi bol uspel in izruval korenine vsake religioznosti. Bolj je verjetno, da bo pripravil tla kakšni novi veri, ne zdi se nam pa mogoče, da bi dosedanje mesto vere in božanstva popolnoma zasedel boljševizem. Zato je preveč sirov in preveč enostranski. Kakor na materialnem in socialnem, čakajo Rusijo tudi na duhovnem področju še hudi in dolgotrajni boji. Način, kako Lenjinovi učenci posiljujejo duševnost, pa vzbuja po pravici ogorčenje vsega zapadnega svobodno mislečega sveta, ker ni naperjen samo zoper svobodo verskega prepričanja, marveč tudi zoper svobodo znanstvenega mišljenja.

Vodnikovo pratiko za l. 1930
kupi več izvodov
Tiskovna zadruga.
Brezhiben izvod plača à Din 15·-
Knjigo je prinesti oziroma poslati
v prodajalno
Tiskovne zadruge, Ljubljana,
Prešernova ulica.

Spominjajte se slepih!

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20.

Sobota, 4.: Don Carlos. C.
Nedelja, 5. ob 15.: Peterčkove poslednje sanje. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20.: Življenje je lepo. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob pol 20.

Sobota, 4.: Beneška noč. D.
Nedelja, 5. ob 15.: Tosca. Ljudska predstava. po znižanih cenah. Izven. — Ob pol 20.: Švanda dudak. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.
Začetek ob 20.

Sobota, 4.: ob 20.: Orlov. A. Kuponi.
Nedelja, 5.: ob 15.: Priskrovez. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20.: Radikalna kura. Znižane cene. Kuponi.
Ponedeljek, 6.: ob 15.: Grudica. Otroška predstava. — Ob 20.: Orlov. Kuponi.

CELJSKO GLEDALIŠČE.
Sreda, 8.: ob 2.: Krog s kredo. Gostovanje Mariborčanov.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.
Začetek ob 20.15.

Nedelja, 5.: Svetnik.
Ponedeljek, 6.: Svetnik.

KULTURNI PREGLED

Dve domači noviteti v ljubljanski operi

Iz razgovora z operním ravnateljem gosp. M. Polićem

— Izvem, da pripravljate dve domači operni noviteti, gosp. ravnatelj — je dejal naš poročevalec. — Lepa prilika, da izpregovoriva za »Jutrovo« občinstvo kako besedo o naši operi tudi mimo službenih objav in običajnih kritik!

— Da, tega nam je najbolj treba, je odvrnil gosp. Polič. — Kajti kritike . . .

— Vem, da niste nič preveč navdušeni za slovensko gledališko kritiko. To vidim iz »Slovenskega Naroda«. Toda o tem se še pomeniva. Kako je s »Hasanaginico«, ki jo napovedujete?

— Premijera te opere bo v najbližjih tednih. Kar vas utegne predvsem zanimati, je to, da je hrvatski skladatelj Lujo Šafranek Kavić svojo »Hasanaginico« temeljito predelal in se bo v Ljubljani uprizorila prvič v popravljeni formi. »Hasanaginica« je njegovo začetniško operno delo; uprizorila se je l. 1924. v Zagrebu. Držala se je štiri leta na repertoarju. Libreto je priredil pokojni Milan Ogrizović po svoji znani drami, ki je imela tudi na slovenskih odrih lepe uspehe. Ogrizović je pri tem kot znan gledališki praktik zadosti upošteval operne, t. j. muzikalne potrebe, zato »Hasanaginica« kot drama učinkuje bolj intimno, medtem ko se v operi bolj kaže množica, okolje, folkloristični momenti. Vsekakor je libreto prav posrečen.

— In muzika?

— Šafranek - Kavić se v obilni meri poslužuje folkloističnega gradiva; nekatera mesta so muzikalno zelo srečna. Vendar so se po zagrebški uprizoritvi pokazali razni tehnični nedostatki; nastala je potreba, da se nekatere scene, izpopolnijo itd. Sploh se je skladatelj z odra marsičemur naučil, zato se je temeljito lotil korekture. Sedaj je opera v tehničnem in glasbenem pogledu polnejša, bolj sveža in dovršena.

— Z zasedbo niste bili v zadregi?

— Ne, bo prvikrat taka kot jo hoče skladatelj. V Zagrebu niso imeli takrat prave zasedbe in so morali nekatere partije punktirati. Pri nas bo pela Hasanaginico gospa Thieryjeva v originalni sopranski izdaji, Sultanijo ga. Ribičičeva, Čerkezinjo ga. Španova. Hasanaga bo gosp. Križaj, imotskega kadijo bo pel gosp. Vičar, bega Pintorovića gosp. Grba. Režiral bo gosp. Krivickij, dirigiral pa bom jaz.

— Libreto tega tipično bosenskega dela sigurno niste dali prevesti

— Ne, bolje je, da ostane v izvirnem hrvatskem tekstu. Občinstvo razume jezik vsaj toliko kot je za opero treba, stvar pa pridobi na izvirni barvitosti . . .

— Za Šafranekom - Kavičem pa dobimo Bravničarja?

— Da, »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« se tudi pripravlja, vendar pride na vrsto malo pozneje. Libreto je priredil skladatelj s sodelovanjem režiserja Skrbinška. Je v bistvu zelo zgoščen Cankarjev tekst.

— Kaj sodite o tem interesantnem poizkusu?

— Cankarjeva farsa je — kakor veste — odersko problematična zadeva; tudi dramski režiserji jo dajejo v različnih stilih. Skladatelju sta se odpirali v splošnem dve poti: ali naj dá operi kolikor mogoče široko, takorekoč mednarodno podlago, ali pa jo poslavi v bujno folkloristično okolje. G. Bravničar se je bil odločil za prvo pot. Zato v njegovi operi ni nobenega eminentno muzikalnega prizora, ki bi izzival folkloro. To je pravi kontrast »Hasanaginici«, kjer je vse muzika. V splošnem pa je skladatelj »Pohujšanja« s kompozitorskega stališča postopal zelo spretno in je dobro premišljeno oblekel satirično snov v muziko, kar je težka, a zelo zanimiva zadeva. G. Bravničarju se pozna, da je gledališki praktik. Drugo vprašanje je, kako bo to delovalo kot operna celota. Po moji sodbi utegne imeti Bravničarjevo »Pohujšanje« lep uspeh. Delo študira z muzikalne strani g. Neffat, režira pa g. Ciril Debevec.

— Po »Wallküri« boste gotovo dali še kako večje delo?

— Da, prvotno smo nameravali dati »Kavalirja z rožo«, vendar smo to opero iz nekih razlogov personalnega značaja odgodili do prihodnje sezone. Na mestu tega se bo pripravilo neko drugo veliko delo, ki bo kulminacijska točka druge polovice letošnje sezone. O tem pa bo morda ob drugi priliki več; za enkrat je stvar za javnost še premalo konkretna.

— Je kaj novega glede osobja?

— Delikatno vprašanje. Zdi se, da bo težko obdržati vse sedanje osobje. Pričakovati je, da nas zopet ta ali oni zapusti; uprava bo morala skrbeti, da ob pravem času zamaši vrzeli, kar je težka skrb. Občinstvo in kritika vse premalo umeva, kaj pomeni za opero stalnost osobja. Vsak solist, ki nas zapusti, odnese s seboj toliko in toliko repertoarja in se ne da tako lahko nadomestiti, kakor se zdi nepoučenim. Očitajo nam, da nas je zapustilo že mnogo dobrih moči. Toda — je-li to naša krivda? Ali so o tem razmišljali oni, ki pišejo o naši operi?

— Da, z njimi niste zadovoljni. Kaj prav za prav zahtevate od kritikov?

— Načeloma to, da so avtoritativni, resni in strogo pravični. Praktično to, da so v intimnejših zvezah z gledališkim delom, da iščejo pri upravi potrebnih informacij itd.

— Ali ne poročajo redno o vseh premierah, gostovanjih in drugih dogodkih pod operno streho?

— Da, poročajo, toda to ne zadostuje. Glejte, kako delajo drugod, v večjih kulturnih središčih: ondi se gledališki kritik ne zadovolji zgolj s poročilom o premieri in s klasifikacijami sodelujočih, marveč opravlja velike vzgojne naloge. Z ene strani vzgaja občinstvo za gledališče, tolmači delo, opozarja na nove pojave, piše podlistke o avtorjih in podobno, z druge strani pa s svojim znanjem vzgaja gledališko osobje.

— Ali je kritika dolžna, da tem ljudem nadomešča šolo?

— Ne, vzgoja ni samo v poučevanju, marveč tudi v avtoritativnem vplivu. Kako naj gledališki ljudje jemljejo resno kritikove ocene, če pa vidijo, da niso ali dovolj resne ali dovolj objektivne? Sicer pa . . . zadeva je sila delikatna. Za kritiko stoje osebe in za osebami osebnosti v tistem vsakdanjem, človeškem smislu. Pustiva to. Toda revije bi bile morale opero bolj podpirati. Kajkrat čisto pozabijo na nas. Ali imamo kakšen pomen za slovansko kulturno življenje ali ga nimamo?! Mislim, da je odgovor lehak, toda naši ljudje si preredko stavijo to vprašanje!

— Še nekaj, g. ravnatelj: Vaš tovariš g. ravnatelj Golja je v »Slovenskem Narodu« zopet opozoril na važnost pravilnega ključa pri budžetni delitvi opere in drame. Drama dobiva premalo subvencije.

— Smatram, da se upravičeno sme pritoževati samo opera. Predvsem: stroga ločitev v dva teatra je pri nas nemogoča. Samo slučaj je, da igramo v Ljubljani v dveh hišah; za dvoje samostojnih gledališč nimamo ne občinstva ne denarja. Po sili razmer tedaj moramo ostati skupaj. Nu, kar se tiče drame, ne pozabite, da po vsem svetu velja načelo: Drama se kolikor moči vzdržuj sama! Saj drama ne zahteva mnogo osobja in tistega luksuza, ki brez njega sploh ni dobre opere. Sprijaznimo se že z dejstvom, da je opera luksuriozna zadeva; izšla je iz aristokratskih salonov, ne pa kakor drama z ulice. Zato države in občine povsod drugod subvencijonirajo predvsem ali celo samo opere, ker le-te tiče vedno — tudi ob najboljšem obisku — v deficitu. Drama je in more biti rentabilna naprava, zato ji ni treba visokih podpor. Ključ . . . ključ . . . nemogoče, če ne bo pravičen za opero, ki zahteva že osobja mnogo, mnogo več nego drama.

— Kako se bo torej rešil ta vaš spor?

— Nu, saj ni tako hudo . . . v bistvu gre vendar le za eno in isto gledališče in pri tem bo ostalo, — je rekel g. ravnatelj Polić smejé in poročevalec je hvaležno vtaknil svoje papirje in svinčnik v žep.

— Pa še na svidenje!

Desetletnica »Sovremennih Zapiskov«. Največji ruski časopis v emigraciji »Sovremenni ZaZpiski« je završil deseti letnik. Krog te revije, ki tudi v trdih razmerah pregnanstva varuje obseg in ugled nekdanjih ruskih »Tolstih žurnalov«, se zbirajo skoraj vse pomembne osebnosti

Nekaj knjig trajne vrednosti v letu 1929

Med slovenskimi knjigami, ki so izšle l. 1929., utegnejo imeti trajno vrednost naslednje knjige:

V pesništvu: »Zbrano delo doktorja Franceta Prešerna«. Oton Župančič, »Naša beseda«. Izmed ostalih zbirk bo vedno zanimiva kot izraz osebnosti, ki se je odlikovala v burnih zgodovinskih dneh, knjiga R. Maistra »Kitica mojih«.

V pripovedništvu: Ivan Cankar, »Zbrani spisi«, 9. zvezek. Ivan Tavčar, »Zbrani spisi spisi«, 3. zvezek. Ivan Pregelj, »Izbrani spisi«, 3. in 4. zvezek. Fran S. Finžgar, »Zbrani spisi«, 7. zvezek. France Bevk »Krivda«.

Iz prevedenega slovstva: Dostojevskega »Bratje Karamazovi« in »Selo Stepančikovo« v prevodu Vladimirja Levstika. Shakespearjeva »Ukročena trmoglavka« v prevodu Otona Župančiča. Reymont, »Kmetje« in Sienkiewicz, »Quo vadis« v prevodu I. Glonarja. Po kakovosti spisa se lahko sem-le uvrsti Hamsunov »Blagoslov zemlje«, dasi prevod R. Kresala žal ni na tisti višini, ki odlikuje prevajalce prej omenjenih standardnih del svetovnega slovstva, ki nam jih je prineslo l. 1929. v slovenščini.

Iz znanstvene literature: Fr. Kidriča, »Zgodovina slovenskega slovstva«, I del. Izidor Cankar, »Zgodovina likovne umetnosti«, 3. snopi. Vurnik, »Uvod v glasbo«.

Dva pomembna zbornika: Jakopičev »Jubilejni zbornik« in »Universitas Alexandrina Labacensis«.

Iz zgodovinskega, memoarskega in političnega slovstva kot prispevki k naši novejši zgodovini: Dva zvezka Šukljetovih »Iz mojih spominov«. Hribar, »Spomini« (2 zvezka). Bogumil Vošnjak, »U borbi za ujedinjenu narodnu državu«. Ivan Lah, »V boju za Jugoslavijo«. Jos. Mal, »Zgodovina slovenskega naroda«.

Pregled ne reflektira na popolnost; samo ob sebi se ume, da je izbira osebna. Leposlovne knjige, ki o njih še ni izšla v naših slovstvenih revijah ocena ali ki so bile ocenjene negativno, se niso vzele v poštev. Tudi nismo upoštevali juridičnih del, slovarjev in pod., ki imajo sicer leta in celo desetletja presegajočo vrednost, ki pa so vendarle predvsem praktično uporabni.

Iz srbskega in hrvatskega slovstva bi pisec teh vrstic izbral na hitro roko naslednje: Borisav Stanković, »Dela« (letos zaključena). Jovan Dučić »Dela«. Miloš Crnjanski, »Seobe«. Krleža, »Gospoda Glembajevi« in 2. izdaja »Pana«, nova izdaja novel Gjalskega »Pod starim krovovima«, »Korespondencija Rački-Strossmayer« i. dr. Tu bi se dala nanizati še lepa vrsta imen in naslovov.

Med knjige trajne vrednosti štejemo tudi letnike naših najboljših revij.

Blažev žegen v naši književnosti

V zadnjem času je opaziti značilen pojav: Medtem ko starim, že v naših tradicijah zakoreninjenim revijam, kakor sta »Ljubljanski Zvon« in »Dom in Svet«, niso vremena nič kaj prijazna, vznika vrsta novih revij. Poleg »Modre ptice« in »Odmevov« se napoveduje še neka literarna revija, ki bi združila nezadovoljneže obeh starih revij. Če pa smemo verjeti kavarniškim govoricam, se vrhu teh pripravlja še ena ali — po nekaterih — celo dve novi reviji. Posebno je v mladinski književnosti. Komaj si je stari »Zvonček«, ki je zadoščal tolikim šolskim rodovom, malce opomogel in izdal nekaj dobrih številk, že je izšel mladinski mesečnik »Naš rod«, ki se tiska celo v isti tiskarni. Lahko bi naštevali še dalje. Tako se opaža očiten proces drobljenja energij. Ne gre samo za pojav literarne razcepljenosti, marveč tudi za potrato denarnih sredstev. Le-ta bi s pametnim in dobrim osredotočenjem lahko obrodila čisto drugačne sadove nego so šibki zvezki novih časopisov, katerih prva številka je sicer srečno ugledala svet, dvanajsta pa še leži v temi bogov.

Ali je ta izdajateljska živahnost v skladu s stanjem naše slovstvene produkcije? So-li uredništva »starih« revij res od vrha do tal zabasana z rokopisi neumornih junakov peresa? Ali kar dežujejo prijave naročnikov, ki so žejni novega slovstva kakor jelen bistre gorske vodice? Kakšni neznani in nepriznani talenti se gnetejo pred durmi naših revijalnih urednikov, ki pa so gluhi in slepi za silne književne vrednote, ki tem adeptom nove književnosti mole iz vseh žepov? Ali resneje: je-li to vznikanje novih revij znak prebujnega književnega življenja, ki se ne more izživeti pod streho »starih« revij? Ali gre za ločitev duhov v smislu novega intelektualnega in estetskega vrednotenja? Ali prihaja zlati vek slovenskim Muzam? Ali pa je vmes kaj drugega: začetek splošnega razkroja in počasne demontaže naših tradicijonalnih kulturnih središč? Morda celo znak kakovostne jalovosti?

Vprašanje zasluži, da pride v razpravo. Dvomljivci vidimo v tej čudni volji do ustvarjanja novih revij samo Blažev žegen v slovenskem slovstvu. Prav mogoče je, da se bodo starim revijam izpodkopali temelji, ni pa tako sigurno, da bi v našem času, ki vsaj pri nas ni nič preveč goreč za novo književnost, ti poizkusi z novimi revijami vsaj eni izmed njih zasigurali daljši obstoj. Prav za prav ni kdove kako junaštvo, rušiti stara književna središča, niti posebna zasluga, ustvarjati nova. Nova bi imela svojo upravičenost pač samo tedaj, če bi stara pokazala programatično onemoglost in tehnično nemožnost, da zadostujejo nabreklemu literarnemu življenju. Tega pa ni. Urednik »Ljubljanskega Zvona«, kolikor vemo, z veseljem sprejema vsak dober rokopis. In vprašajte ga, koliko se mu jih ponuja! Podobno je pri mladinskih listih. Ali obstoji med »Zvončkom« in »Našim rodom« programatičen prepad ali karkoli, kar ne bi dopuščalo sodelovanja vseh?

Hrvatje bi nam najlažje povedali, kako je z revijami, če se oslabe ali izpodkopujejo stari, priznani književni časopisi. Ima li književnost kaj koristi od večne atomizacije ondi, kjer se najbolj čuti »problem malega naroda«?! Vprašanje je resno, mi smo ga le naznačili; vsekakor bo treba o njem še govoriti.

Sarajevo v preteklosti

Zagrebška znanstvena revija »Narodna Starina«, ki jo urejuje profesor skopljanskega vseučilišča dr. Josip Matasović, je posvetila 14. zvezek Sarajevu. Nedvomno ima to mesto še danes zanimiv zelo zanimiv značaj saj tesno združuje zapad in vzhod v pestro zmes arhitekture, noše, običajev, socijalnih in kulturnih oblik. Nič manj zanimiva ni preteklost Sarajeva. V obsežnem snopiču «Narodne Starine» je dr. Mihovil Mandić objavil izsledke vseh novejših raziskavanj o postanku Sarajeva. Okolica je bila naseljena že v predzgodovinskem času, v zgodnjem srednjem veku je gospodoval nad sedanjim Sarajevskim poljem grad Gradac pri Kotorcu, ki ga kot «Kotor» omenja tudi Konstantin Porfirogenet. Potem se je razvilo mesto Vrhbosna, ki so ga našli Turki in začeli v bližnji graditi prve džamije. Iz Vrhbosne se je razvilo Sarajevo, ki se l. 1507. prvič omenja kot »Bosna-saraj« dočim je l. 1530 dobilo Begovo džamijo ki stoji še danes. Mandičeva razprava se tiče predvsem vprašanja, kje je ležala Vrhbosna in sploh razmer v času Tvrđka II. in Števimi podatki. Dr. Jozu Petrović opisuje saškega gospodstva Pisec skiepa, da je Vrhbosna ležala 9 km severovzhodno od Sarajeva in da so Sarajevo ustanovili šele Turki — Dobo turškega gospodstva, zlasti takratne socialne in gospodarske razmere je obdelal H. Kreševljaković v razpravi »Sarajevska čaršija, njeni esnafi i obrti za osmanljiske uprave.« Dr Vasilij Popović je prispeval razpravo »Trgovina Budimlića u prvoj polovini 19. stoleća z mnogimi zanimivimi podatki. Dr. Jozo Petrović opisje sarajevski muzej, ki je pač eden najzanimivejših na Balkanu. O sarajevskih islamskih samostanih poroča dr. Šaćir Sikirić, Vejsil Ćurčić pa opisuje muslimansko hišo, njenje vnanjo in notranjo arhitekturo. O ženitovanjskih običajih bosenskih sefardov (židov pripoveduje Avram Altarac, dr. Matasović pa daje na podlagi raznih težko dostopnih virov sliko sarajevskih razmer in življenja do leta 1697, ko je vodil vojno zoper Turke princ Evgen Savojski. Številko zaključuje pregled nove strokovne literature o Sarajevu oziroma Bosni. Med besedilo se vpletajo številne dobre ilustracije. Vsebina je zaključena, tako da 14. zvezek »Narodne Starine« tvori lepo knjigo o Sarajevu v preteklosti, ki pomeni za jugoslovensko zgodovinsko vedo novo pridobitev.

Deset let češke literature

Praga, koncem decembra.

Dolga vrsta premotrivanj, ki so ob priliki desete obletnice narodnega osvobojenja obračunavala z desetletnim razdobjem češkega slovstva v samostojni državi, je zdaj menda že dokončno zaključena. Njen mučni epilog je v zadnjih dneh vzbudil v tisku ostre odmeve Ta epilog je bilo predavanje F K. *Šalde*, ki je znan kot kritični voditelj pesniške generacije na koncu minulega stoletja in kot največji češki moderni kritik Šalda je v zadnjih letih napravil več idejnih skokov, dokler ni postal zaščitnik najradikalnejše literarne omladine.

V začetku decembra je Šalda predaval o češkem povojnem slovstvu Seveda je orisal to razdobje čisto po svojem osebnem okusu in z mržnjo, kakršne je pač zmožen samo pomlajen revolucijonarec. Šalda ima skoraj o vsem, kar se je v češki literaturi ustvarilo v zadnjem desetletju, negativno sodbo. Potem takem je svobodna država za Šaldo nesreča, vsaj kar se slovstva tiče!

Po njegovem današnjem mnenju je imelo predvojno narodno-buditeljsko poslanstvo češke literature v sebi nekaj nezdravega in sektarskega V samostojni državi se to ni nič izpremenilo, narobe: še slabše je. Literatura je baje izgubila glavo in se vdinjala nizki resničnosti Teh deset let po prevratu je sramotno poglavje češkega slovstva. Čehi so se baje po vojni ponemnili kakor Nemci po zmagah l. 1870-71. S kultom narodne tradicije se samo zakrinkava strahopetnost. V imenu idealizma se uganjata kič in spekulacija. Slovstvo je prešlo v službo imovitih slojev Vse, kar je kaj prida, je nastalo zgolj v okviru marksističnega svetovnega nazora.

V poeziji se Šalda ogreva samo za poetizem; ugajajo mu njegova z nečemur neobtežena domišljija, sproščena brezlična forma in kaos energije. V dramatiki se z malimi izjemami ustvarja sam kič. V romanu ne najde Šalda nič boljšega. V vojni literaturi zastajajo Čehi daleč za drugimi narodi; preveč jo ubija ideologija in vse kaže, da ne upa pogledati pravi resničnosti v obraz. Samo Haškov »Švejk« in Vančurin roman »Vojna in zorana polja« segajo po Šaldi nad povprečnost Legionarska literatura pa se mu vidi uprav diletantska. Šalda je skušal s tendenčnimi barvami dokazati, da je bilo vse, kar je v češkem slovstvu pomagalo graditi samostojno državo in kar je vzniklo v tej državi, le obsojanja vredna umetniška zmota.

Umljivo je, da je moral ta Šaldov samoljubni, teatralni nastop izzvati v tisku polemike. Kritik Antonin Vesely ga je pravilno označil kot sovražno vivisekcijo, izvedeno lahko in hitro na češki literaturi, kakor na poizkusnem zajcu Očital je Šaldi, da glumi demagoško igro v vlogi omladinskega heroja in da je njegova kritiška gesta, s katero je podrl vse mostove s svojo preteklostjo, dejanje starajočega se igralca, ki hrepeneče čaka na aplavz. *K.*

Platonov Phaidon v Sovretovem prevodu in Plečnikovi tiskarsko-umetniški opremi je na razpolago. Založnik knjige, društvo prijateljev humanistične gimnazije, je razposlalo vabila za naročbo knjige v pričakovanju, da jo bo vsak ljubitelj lepe knjige in klasične izobrazbe gotovo naročil, zlasti ker je subskripcijska cena — do 15. januarja izredno nizka (30 Din). Naročila sprejema Založba šolskih knjig v Ljubljani, Gradišče 4.

Zbrani spisi F. S. Finžgarja. Za božič je izšel VII. zvezek Zbranih spisov F S. Finžgarja. To je njegova najbolj osebna knjiga, zato je tembolj zanimiva. V nji gledamo stopnje njegovega življenja in pisateljskega razvoja — od mladeniča do izkušenega moža Ob zbirki kratkih črtic »Moja duša vasuje« vidimo, kakor se je marsikako pisateljevo osebno doživetje prelilo ali v razmišljajočo pesnitev ali v realistično zgodbo. Ob spominih na prijatelje ga srečamo s Fr. Lampetom, M. Preselnikom, Krekom. Sredi stoji klasična črtica »Na peteline« in močne vojne slike (Slike brez okvirja), kjer se je pisatelj dvignil v najvišji tvornosti in predmetni neposrednosti. Dožitki »Pisarna« nam zopet kažejo, kako zrel mož isto snov kot v zbirki »Moja duša vasuje« jemlje v trpki, skoraj krhki realistiki. Izredno pestro knjigo zaključuje »Gospod«, ki kaže Finžgarja na zadnji zreli stopnji pisanja. Prijatelji slovenskega slovstva bodo radi segli po tej lepi knjigi. Izdala jo je »Nova založba«. Dobiva se tudi pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54 broš. Din 40, v polplatno vez. 50 Din in v celoplatno vez. 55 Din.

Spor za Stankovićevo »Koštano«. V beograjskih literarnih in muzikalnih krogih je vzbudila znatno pozornost polemika, ki se je razvila zaradi spora za Stankovićevo »Koštano«. Skladatelj P Konjović je namreč zložil na podlagi besedila te pri Srbih silno popularne drame Borisava Stankovića opero, ki je že končana in čaka uprizoritve. Med tem pa se je razvil spor v dveh pravcih: G. Konjović trdi, da mu je pokojni avtor »Koštane« že pred leti dovolil, da sme njegovo dramo uporabiti za svojo opero, vendar pa nista napravila nikakega pismenega sporazuma. Pravni nasledniki Bore Stankovića zahtevajo sedaj preceijšnjo odškodnino. — Druga panoga tega spora je bolj načelna: G. Konjović je baje postopal s Stankovićevim besedilom precej samosvoje ga črtal, mu vpletel svoje dodatke in mu sploh vtisnil nov značaj. Ali segajo skladateljeve pravice tako daleč in kje so sploh meje?: Sredi tega spora je izšel zakon o avtorski zaščiti in tako se bo moral ta vozel gaiborž razplesti po novih načelih.

Pomenki o pesništvu

II.

Nič ne pomaga: dejstvo je, da se pesmi danes najmanj čitajo. Preštejte vendar ljudi, ki si lahko ustvarijo sredi vrveža vsakdanjih skrbi in tegob idilično zatišje, ko prebirajo verze. In če jih najdete, te redke ljubitelje poezije, pa dobro poglejte, ali imajo v rokah tiste zbirke, ki se nam ponujajo v zadnjem času! Prehodna je naša doba, to nam venomer trobijo in bo že res; tehnika in človeško čuvstvo, realnost in ideali, človek — posameznik in množica se bore med seboj kakor pravljični velikani. Del te borbe se odigrava v vsakem izmed nas, če je vsaj toliko zvezan s človeško duhovno kulturo, da išče v poeziji ali borbe ali miru. A že naš mladi rod hodi druga pota nego smo jih mi hodili. Naši petošolci ne kličejo več na pomoč pesnikov, če se jih polotijo obvezne puberletne težave. Naša jeunesse dorée se ne ubija več z zvezkom Schopenhauerja v roki in ne vodi deklet v parke zaradi skupnega čitanja najnovejših pesniških zbirk. Amorji, luna in vsi drugi rekviziti, ki so nekoč olepšavali mlado ljubezen, so zastareli prav tako kakor dolge ženske kite, ki so jih razpletali pesniki še pred desetletji, iskaje njihovih skritih čarov. Takih kit danes ni več in moderen pesnik v njih tudi nič več ne najde. In vendar se oglašajo še mnogi, ki ob pomanjkanju izvirnosti in globljega odnosa do poezije še vedno iščejo nekaj ondi, kjer ni ničesar več, kar bi dalo poln, nov, tudi našemu duhu doneč verz. Prosim, take reči nam dandanašnji niso nič več prikupne; če pogledamo natančneje, so uprav smešne. Često vzamem v gozdno tišino starejšega pesnika, toda zardel bi, če bi se bil sam zalotil pri čitanju kakšne »Žalostne ljubezni« (a ta niti ni še najbolj žalostna). Zakaj? Ker je čitanje negodne, epigonske poezije najbolj jalovo početje, ki si z njim lahko skrajšaš dovolj skopo odmerjen prosti čas v tej neidilični, tehnični, suženjski vsakdanjosti. Skratka: blede lirike, ki nam ne more duše ne vzburkati in ne umiriti, ki samo žvenklja z besedami, ne da bi opozorila nase z novimi metaforami, z novimi, še nepovedanimi odtenki misli, čutov in čuvstev, tega jalovega verzificiranja, enostavno ne morem spraviti v sklad z vsem, kar je v meni in krog mene.

To je, kakor pravijo, kriza pesništva; nikar ne mislite, da je vmes zgolj osebna izpoved. Nedavno sem čital v berlinski »Die literarische Welt«, da je danes v Nemčiji čudovit uspeh, če kak mlad pesnik najde založnika; v pravi poplavi knjig, ki se vali iz tisočih tiskarn, je najmanj novih pesniških zbirk. Nezanimanje za nje se da dokazati s togimi statističnimi številkami. Poglej tedenski seznam novih knjig v pariških »Les Nouvelles Littéraires«: kako malo novih pesniških zbirk, po večini se ponatiskujejo stare, že znane in priznane!

Vse to kaže, da je poezija »na psu«, da je nihče več ne čita; nemara je imel prav Tolstoj, ko je dejal, da se bo čedalje bolj umikala prozi in naposled prva izmed umetnostnih panog izginila v bajni svet, kamor so šli vsi Helikoni in Parnasi z Muzami in drugimi mitološkimi bitji. Nemara je to konec poezije in je pisec teh vrstic, ki pravi, da je njen ljubitelj, tudi samo grobar, ki klenka na njenem majhnem slovenskem pokopališču.

Ne, poezija ni obsojena na smrt in človeštvo bi se bilo preobrnilo v grdo žival, če bi nekega dne izginila iz človeških duš sledinja poetičnost. Še vedno velja rek, da se je treba bati človeka, ki nima nič poetičnega v sebi, rek, ki ga je Chamberlain razširil na narode: niso li bili narodi brez poezije in umetnosti najhujša mora, ki je kdaj trla človeško kulturo? Ne, mi ne verujemo v konec poetičnosti in tudi ne v konec pesništva; preveč je zvezano z življenjem. Toda nekaj drugega so oblike, v katerih se pesništvo izraža. Ne oblike verzov in kitic, temveč forme duha, ki je v njih. Le-te pa so danes, po tolikih tvorbah številnih genialnih pesnikov tako tesno združene z izvirnostjo in silo pesniške osebnosti, da lahko samo izbranci dajejo zares novo, svežo, prepričevalno poezijo Umetnost so zmerom reševali geniji; samo ti lahko tudi danes in v bodočnosti rešijo poezijo in jo postavijo na njen stari prestol. Pri tem je vseeno, kako bo oblečena: ljudje jo bodo spoznali in vzljubili po svoji notranji potrebi.

Najtrše poleno, ki nam ga utegnejo vreči na pot prizadeti avtorji negodnih pesniških zbirk, je to: Tudi največji pesniki niso padli z neba »fix und fertig«, tudi te bleščeče repatice, ki jih tolikanj povzdigujete, so prejadrale pot razvoja! Da, bratci, kakšna čudovita resnica! bi dejal Gogolj. In vendar — kaj moremo mi, ljubitelji, če zaman napenjamo ušesa, da bi slišali v žvenkljanju vaših besed lahne perutnice nežno zapredenega genija. Zaman se trudimo, da bi s svojimi slabimi očmi opazili tiste žive iskrice, ki se iskre celo v najbolj negodnih, začetniških plodovih velikih pesnikov. Oprostite nam, toda med vašimi verzi je malo takih, ki bi jih hoteli prostovoljno in z veseljem prebrati še enkrat. Če ne čutimo potrebe, da neko pesem čitamo dvakrat trikrat, tudi desetkrat in še vedno ohrani svojo prvotno poetično svežost, tedaj močno dvomimo, da bi to sploh bila pesem.

Otokar Březina je bil še mlad, ko je pisal nekemu prijatelju, da bo zadovoljen samo tedaj, če mu uspe povedati nekaj, kar drugi še niso povedali; morda samo nov odtenek, morda samo eno samo res novo metaforo Pravi pesnik dobro čuti v globinah samega sebe kje so dna njegovih vrelcev, kdor nima svetega spoštovanja do svoje besede in kdor ne tehta z najobčutljivejšo tehtnico svojih izrazov, ni stvarjalec, ni umetnik Danes ne verujemo več v človeške slavčke, ki nedolžno žvrgole na veji; večno ponavljanje istih motivov nas prej utruja nego mika k poslušanju. Bolj nego kedaj prej zahtevamo od umetnika, da se dvigne s svojim delom nad nas in nas obvlada s silo svoje umetnine. Naveličani in nasičeni smo, a ne blazirani; vsak globok glas odmeva v naši notranjosti, toda treba je novih, učinkovitih sredstev da se naša poetičnost vzbudi in razživi. Ne potrebujemo poezije ne za uspavanje niti za ljubezenske namene, ne za narodne budnice niti za socialno agitacijo. Poezija je luksuz, je priznal Trockij; ona ni več za bojne prapore našega življenja, čeprav bi jo hotel kak naš Talpa obleči v rdeče lepake in ji posaditi na glavo Marxov »Kapital«. Poezija je umetnost, avtonomen življ človeške notranjosti in zato eno najodgovornejših dejanj človeškega duha.

Kaj bi hotel postaviti kot minimalno zahtevo? Jedro tega pisanja je to-le: Pesniki, ki niso šli skozi dolgoletno rešeto literarnih revij, kakor so šli pred vojno praviloma vsi, ki pri nas kaj malo pomenijo, taki, ki se ne morejo niti pri revijah uveljaviti, naj ne izdajajo samostojnih zbirk Vsaj v tem se moramo vrniti k predvojnim razmeram, da nam plevel žita ne prerase! B.

Vse v »Kulturnem pregledu« navedene knjige in časopisi se naročajo pri »Tiskovni zadrugi« v Ljubljani.

Tehnični del rubrike urejuje avtotehnični oddelek Vacuum Oil Company, d. d.

Motor z dvanajstimi cilindri

Dvanajstcilinderski motorji so se doslej uporabljali skoro izključno za zrakoplove in aeroplane. Ti motorji so visoko elastični in ne povzročajo stresanja. Kakor sedaj javljajo nemški časopisi, bodo v kratkem spravili v promet avtomobile z dvanajstcilinderskimi motorji, ki ga je izdelala tovarna Maybach v Friedrichshafenu Ta tovarna, ki je izdelala dvanajstcilinderski motor za največji zrakoplov »Grof Zeppelin«, je izkoristila pri tem dobljene izkušnje in jih prenesla na ta novi avtomobilski motor, ki se bo vgrajal v serijah v avtomobile. Taki avtomobili so še precejšnja novost in zaradi tega bo gotovo zanimivo, če v kratkem navedemo konstruktivne podrobnosti tega novega nemškega vozila.

Motor: 12 cilindrov v obliki črke V; premer cilindra 86 mm; dvig: 100 mm; vsebina cilindra 6922 cm; moč zavore: 150 konjskih sil; cilindrova glava in stene so iz sive zlitine; karter in spodnji del okrova sta iz lahke kovine; ročična greda je iz kromovega niklastega jekla, osemkrat pritrjena; Nelson - Bonalitov bat je iz lahke kovine; kretna greda je na sedmih mestih pritrjena v karterju; pogon se vrši potom cilinderskih zobnikov od strani vztrajnika ročične grede; ventili so po en viseči vstopni in izstopni ventil; vžiganje: baterija, avtomatična naprava za reguliranje vžiga in ročno vžiganje; vplinjač: dvojni s pripravo za puščanje v pogon in s sitom za zrak; hlajenje: ploščnat hladilnik z ločenim oplščenjem, žaluzije se odpirajo s termostatom, vodna sesalka in ventilator; mazanje: cirkulacijsko tlačno mazanje potom zobniške črpalke; tlačno cedilo za olje; rezervoar za bencin je na koncu okvira, prostora ima za 130 litrov bencina.

Šasija je v celotni dolžini 5 m; koristna dolžina je 3 m. Razdalja med kolesi je 3.66 m. Teža šasije 1850 kg. Gonilo je pritrjeno s flanšo na motor; hitrosti so tri za naprej in ena za nazaj.

Seveda je tudi karoserija temu primerno zgrajena in se odlikuje po nenavadni udobnosti.

Zamašitev batov

Govoreč o avtomobilskem motorju, smo na tem mestu napisali, da je to stroj, ki pretvarja toplotno energijo, katero dobiva pri gorenju zmesi pogonskega sredstva in zraka, v mehanično delo. Ekonomijo motornega vozila presojamo po tem, koliko v resnici izkoristi pogonske sile od vsake kalorije zgorelega pogonskega sredstva.

Če presojamo s tega stališča vrednost današnjega motorja, moramo reči, da je to zelo neekonomičen stroj, čeprav se je njegova konstrukcija že izredno izboljšala.

Od celotne moči, ki jo dobimo od goriva, se zgubi 36 % pri hlajenju z vodo ali z zrakom. Naslednjih 38 % moči izhaja z odvodnimi plini skozi odvodno cev ali pa uhaja pri izžarevanju toplote, ne da bi pri tem opravilo kako koristno delo.

Zato je med drugim velike važnosti, da skrbimo za to, da je prostor med obroči na batu in cilindrovo steno neprodušno zamašen.

Čeprav so cilindri motorja izbrušeni in plohe navidez popolnoma gladke in čeprav se bat in batovi obroči popolnoma prilegajo, nimamo absolutno ravnih ploh. Pod mikroskopom bomo natančno videli, kako veliki so medprostori med najbolje obdelanimi plohami. Ti medprostori so dovolj veliki, da skozi nje prodirajo visoko napeti plini zgorenja in s tem se zgubi del eksplozivne moči.

Olje za mazanje mora vsled tega dopolniti zamašitev med obroči na batu in cilindrovo steno.

To funkcijo olja pa ne smemo vzeti samo s stališča največjega razvijanja funkcijske moči, ampak moramo pri tem misliti tudi na to, da se vrši prodiranje plinov v karter ne samo pri dvigu zgorenja, ampak že pri kompresiji, tako da prihaja v karter nedogorelo pogonsko sredstvo, katero razredči olje in ga kemično spremeni ter tako zmanjša njegovo mazilno sposobnost.

Opazujmo delo v cilindru, pri katerem nimamo v batu dobre zamašitve! Pri sesalnem dvigu se tvori v prostoru zgorenja podtlak in iz karterja se bo sesal zrak ob slabo zamašenih cilindrovih batih v prostor zgorenja in naša plinska zmes bo postala slabša, t. j. manj dela zmožna.

Pri zgoščevalnem dvigu (kompresiji) se bo tlačilo pogonsko sredstvo ob nezamašenih stenah v karter; to pogonsko sredstvo bo spralo plast olja s sten cilindra in bo razen tega razredčilo olje.

Pri sledečem delovnem ali eksplozijskem taktu bodo šli plini zgorenja ob cilindrovih stenah po sledeh, ki jih je zapustilo na svoji poti pogonsko sredstvo v olju. Plast olja bo tam zgorela, nastala voda zgorenja, zaostanki itd. pa bodo potlačeni v karter in bodo onesnažili olje.

Pri izpušnem taktu bo šel del vročih plinov mimo obročev na batu in bo prodrl v karter; na cilindrovih stenah ni nikakega olja več in trenje je tu.

Kdor si je pogledal tako zagorel in izdrsan bat, si bo lahko predstavil, kako nastanejo črno zagorele površine.

Imamo več činiteljev, ki vplivajo na možnost, da uhajajo plini med batom in cilindrovimi stenami. Tako n. pr. hitrost batovega teka. Čim se bat hitreje pomika, tem manjši je čas, da prodrejo plini zgorenja in odstranijo medplast olja.

Tudi na delovno temperaturo motorja se velja ozirati, ker čim večja je ta, tem večja je možnost, da se olje razredči in tem manjša je njegova možnost, da povzroči zamašitev.

Število batovih obročev, način, kako so obdelani itd., so nadaljnji faktorji, na katere se moramo ozirati, kadar govorimo o zamašitvi batov.

Ako izberemo olje s posebnim ozirom na zamašitev ob batovih obročih, ne smemo na drugi strani pozabiti na to, da so olja tem bolj odporna, čim bolj so gosta.

Ta odpornost tekočine narašča v kvadratnem razmerju s hitrostjo bata in seveda bomo porabili precej pogonskega sredstva, da bomo premostili odpor proti gibanju.

Če bomo torej uporabljali gostejše olje, kakor je neobhodno potrebno, bomo po nepotrebnem tratili moč in zmanjšali elastičnost motorja.

Bencin in njegovi konkurenti. Pisali smo že večkrat, da so se kot pogonska sredstva že zelo razširili razni drugi ogljikovodiki, tako da ima bencin računati z resnimi konkurenti v najbližji bodočnosti. Gotovo pa ni nihče pričakoval, da bomo prištevali med nje tudi opojne pijače. Kakor smešno, tako je resnično, da so začeli v Ameriki uporabljati zaplenjeni whisky in druge opojne pijače za pogon motornih vozil. Količina tega pogonskega sredstva je tako velika da bo ameriška armada, ki ga uporablja v omenjeno svrho, kmalu lahko črtala iz svojega proračuna postavko »stroški za obratovanje«. Šoferji pravijo, da se počutijo težki vozovi in tanki nenavadno pomlajene, kadar vlijejo vanje nekoliko dobrega whiskyja. Kdo bi jim ne verjel!

Sloni na avtomobilskih zemljevidih. Na zemljevidih vzhodnoafriškega avtomobilskega kluba nahajamo poleg imena mesta marsikje besede »Tu se pojavljajo sloni«. Nepoučen Evropejec bo začudeno gledal, čemu te pripombe. Pomisliti je pa treba, da avtomobil nikakor ne more biti kos podivjanemu ali slabo razpoloženemu slonu, kajti nekoliko konjskih sil, ki jih ima avtomobil, še dolgo ne pomeni toliko, kolikor ena slonova sila.

Orjaško letalo, ki bi moglo prevažati naenkrat 600 oseb v šestih urah iz Newyorka v London, bi hotela kupiti neka njujorška tvrdka. Mislimo, da bo tvrdka lahko počakala še nekaj let, predno bo mogla dobiti tako ponudbo.

Posledice konkurence v produkciji avtomobilov. Ogromni boj med Fordom in koncernom General Motors nikakor ne gre brez žrtev. Sama koncerna sicer ne občutita, zlasti ker si pomagata z dobro prodajo izven Amerike. Toda v Ameriki sami je trg začasno prenasičen in od tega trpe največ mali trgovci avtomobilov, ki so navezani na svoje rajone, izven katerih ne smejo prodajati. Ti rajoni so zelo majhni, ker upajo koncerni na ta način doseči večji promet. Pri vsem tem je treba upoštevati, da se je v Ameriki sistem na obroke strahovito razpasel in zavzel vse mogoče forme, tako da so na koncu koncev trgovci z avtomobili neprestano v veliki denarni stiski.

Pogajanja za evropski avtomobilski kartel v Parizu prizadevajo Američanom velike skrbi. Spočetka se za to niso dosti zmenili; toda danes, ko vidijo, da je stvar resna in ko ameriška avtomobilska industrija silno nujno potrebuje eksport, so začeli že proučevati protiukrepe.

Avstrija uvaja s 1. januarjem 1930 vožnjo po desni strani.

Raj za motocikliste v Angliji. Koncem lanskega leta so dogradili 40 km dolgo cesto od Liverpoola do Manchestra, ki je popolnoma ravna (brez ovinkov). Cesta sama je prvovrstno zgrajena kakor so angleške ceste sploh; graditev sama je trajala štiri in pol leta. — Kdor si torej hoče dati duška, ima tukaj dovolj prilike.

Ford v Nemčiji. Kakor čujemo, bo Ford zgradil letos svojo novo nemško tovarno avtomobilov v Kölnu.

Državna kontrola zavor. V neki državi v Ameriki je izšla naredba, da mora vsak posestnik motornega vozila dati najmanj enkrat na dve leti oblastveno pregledati zavore svojega vozila. Prišli so pač na to, da se vozači ne zmenijo dosti, v kakšnem stanju so zavore, kar je že povzročilo velike nesreče.

Reforma avtomobilskega davka v Avstriji. V Avstriji se pečajo z idejo, da bi namesto neštetih posameznih deželnih in mestnih davkov uvedli samo dva državna (zvezna) davka, in sicer pavšalen davek ter bencinski davek za gradbo cest po 10 do 13 grošev na kilogram bencina.

Koliko zaslužijo dirkalni vozovi. Avtomobil Miller Special, s katerim je dirkalo več vozačev, je prinesel vsem skupaj nagrad v skupni vsoti 150.000 dolarjev. Voz je zgradil leta 1926. Henry Miller ter zmagal ž njim istega leta na 500 milj dolgi progi pri Indianapolisu; avtomobil je vodil Frank Lockhart. Leta 1927. je dosegel Lockhart s tem vozom nov rekord s 38.94 sekundami na milo, ki ga še danes niso potolkli. Ko se je Lockhart smrtno ponesrečil, je odkupil voz predlanskega leta Louis Meyer ter si pridobil ž njim mnogo zmag.

Poštne znamke in avtomobili. V Ameriki so dali pred kratkim v promet tri vrste poštnih znamk, in sicer po 2, 5 in 10 centov. Na prvi znamki je narisano letalo v spomin na mednarodno konferenco civilne aviacije, ki se je vršila decembra 1928. Druga znamka predstavlja stolp za vrtanja naftinih vrelcev in na tretji je motorno kolo. Čeprav te znamke umetniško niso na višku, je že samo dejstvo, da so izbrali te predstavitelje moderne tehnike, zelo razveseljivo.

Aviacija in Dieselovi motorji. Kljub temu, da trde nekateri krogi, da je pogon aeroplanov in zračnih ladij z bencinom bolj praktičen, postaja vprašanje uporabljanja motorja Dieselovega bencina, to je motorja na pogon s težkim oljem, vedno bolj aktualen. Pred kratkim je kapitan Woolson zgradil nov aeroplanski motor s pogonom na težko olje. Tak pogon je mnogo bolj zanesljiv, ker je večja varnost pred ognjem in pred nezgodami. Konstruktor poudarja tudi to, da je tako obratovanje za 75 % cenejše od bencinskega. Tudi olje za pogon zavzema tretjino prostora manj in je za eno petino lažje od količine bencina, ki je potrebna v isto svrho.

Čudovite uspehe dosežete z liker-esenci, ki so pripravljeni za domačo izdelavo najfinejših likerjev ter najboljšega ruma.

Dobite jih v *drogerijah Kanc Ljubljana in Kanc (Wolfram) Maribor.* 15723

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Druga in tretja svetovna vojna

Poljaki s plini pokončajo Berlin, Čehoslovaki na isti način uničijo Dunaj — Nemčijo zasedejo Italijani in afriški črnci

Človeštvo je grozote nedavne svetovne vojne komaj nekoliko pozabilo in si gospodarsko pomalem pomaga zopet na noge, že se obenem z razorožitvenimi konferencami, protivojnimi pakti in zagotavljanjem večnega miru oglašajo preroki, ki napovedujejo v bližnji bodočnosti nove pokolje in poboje. Samo po sebi umevno je, da ti preroki slikajo nove spopade narodov tem grozneje, čimbolj sta napredovali tehnika in industrija, ki izumljata in dobavljata vsak dan nova popolnejša morilna sredstva.

Letošnjega poletja je izšla v Lipskem knjiga pisatelja Hansa Heycka pod naslovom »Nemčija brez Nemcev«, kjer se pisatelj med drugim dotakne tudi usode Nemčije po obeh svetovnih vojnah bližnje bodočnosti. Pisatelj Heyck je črnogledec in

obeta Nemčiji popoln poraz, propad in uničenje nemškega naroda,

ki iz obeh viharjev reši le kakih 300.000 duš pravih, dobrih Nemcev. Tem pa se zagnusi življenje v Nemčiji, kjer tvorijo Črnci in Italijani večino prebivalstva, zato si iščejo nove domovine na severu, v pokrajini Norrland ob finsko-švedski meji.

O drugem svetovnem požaru dvajsetega stoletja piše Heyck naslednje:

L. 1950. je izbruhnila druga svetovna vojna.

Začela jo je Italija, ki je zaradi nekega spora v Sredozemskem morju napadla Francijo. Nemčija je ostala nevtralna, ker sta Češkoslovaška in Poljska samo čakali pripravne prilike, da kot zaveznici Francije planeta nadnjo. Anglija, dasi formalno zaveznica Francije, zasede francosko obrežje ob Rokavskem prelivu in primerno globoko zaledje, pri čemer ji je v veliko pomoč par let poprej zgrajeni predor pod prelivom. Borba se v glavnem razvija v zraku in v prvih treh mesecih pokončajo plinske bombe preko 14 milijonov prebivalcev evropskih velemest. Po treh mesecih klanja plane v vojno tudi Rusija in pošlje svoje sile proti Poljski. Brez pravega razloga in brez vojne napovedi napadejo Poljaki

s svojim zračnim brodovjem Berlin

in s plini zaduše preko 2 milijona prebivalcev nemške prestolnice, ki je dolge mesece nato bila kup gnijočih teles na razvalinah nekdanjega velemesta. Tudi Čehoslovaki posnemajo Poljake in navale na Dunaj in ga popolnoma obrezljudijo, opravičujoč se, da so se zmotili in da so hoteli uničiti Benetke.

V tej stiski se Nemčija povzpne do skrajnih naporov ter v par mesecih ustvari mogočno vojsko ter v zvezi z Rusi pobije Poljake in Čehoslovake. Francija zaveznikoma ne more na pomoč, ker so medtem Angleži in Američani zasedli med Nemčijo in Francijo vse mejno ozemlje do Belforta in ker je z druge strani nadnjo planila Španija. Balkanske države ne posežejo v spor velikih držav, pač pa se spopadejo med seboj in

pomlajena Turčija zopet zagospodari nad balkanskim polotokom.

Italijanom se posreči zavojevati vso severno Afriko in rimski mir l. 1953. jim prizna vso francosko in angleško kolonijalno posest sev. Afrike ter prvenstveni položaj v Sredozemskem morju. Nemčija v tem miru pridobi vso južno Afriko, na vzhodu pa svoje meje iz leta 1914. ter razen tega še precejšen del poljskega ozemlja. Avstrija se ji priključi, Alzacija pa se razdeli med Francijo in Nemčijo po pripadnosti prebivalstva. Poljska preneha popolnoma. Češkoslovaška pa je ponižana in razorožena, vendar ostane samostojna država. Po sklenjenem miru uvede vrhovni poveljnik nemške armade Yorck diktaturo in vrne Nemčiji ves nekdanji sijaj, bogastvo in moč. Diktatorja pa po dvanajstih letih vlade vržejo židovski kapitalisti in v Nemčiji zavlada semitski kapitalizem.

Tretja svetovna vojna se je začela l. 1999.

in je trajala 23 let. Povod sta dali Japonska in Amerika, ki sta bili v sporu zavoljo Južnega morja in sta se že pred vojno napovedjo par tednov obmetavali z bombami preko vsemirnega prostora ter tajili to obstreljevanje pred svetom. Velika zračna bitka nad Tihim oceanom v višini 9000 m ni prinesla odločitve, ki jo je pričakoval ves svet v silni napetosti. Po dveletnem brezuspešnem boju so se začeli nevtralci vtikati v gigantski boj. Anglija je stopila na stran Amerike, nakar se je takoj

odločila Rusija za Japonsko ter stvorila ž njo in s Kitajsko veliko-azijski blok.

Azijska zveza je takoj osvojila obe Indiji in njuno otočje ter pobunila proti Anglosasom ves muslimanski svet. Orjaška borba je trajala neodločena šest let, dokler se ni črna celina pridružila Ameriki in Angliji. Afrika je v tej dobi imela že milijone svojih črnih soplemenjakov v Kanadi, Zedinjenih državah, v Južni Ameriki in na Francoskem. Ti so s svojim vplivom povzročili, da so Afričani svoja črna polčišča poslali v boj zoper azijski blok. L. 2007. je stalo nekoliko miljonov črnih vojščakov na fronti Kraljevec—Lvov— Odesa—Batum—Basra. Ta črni zid je obvaroval zapadno Evropo

pred pohodom združenih vzhodnih Slovanov, Kitajcev in Japoncev.

Pri tem je fronta izbrisala popolnoma z lica zemlje Poljake in Ukrajince.

Ko se je veliko-azijski blok osvojil vso Azijo in utrdil svoje gospostvo, je vrgel l. 2020. svoje ogromne mase proti črni zapori na Poljskem in v Južni Rusiji. Brez dvoma bi bili Aziatje pregazili črno afriško vojsko, da niso nemški in angleški inženjerji

iznašli strahovitega orožja »elektrorazorja«.

Sunek azijskih armad na fronti 300 km med Varšavo in Lvovom je zaustavila ta grozovita iznajdba: 600.000 izbranih mongolskih udarnikov je padlo pod smrtonosnimi žarki v prvih treh minutah ofenzive in zastrlo pot nadaljnjim masam, ki so v paničnem strahu zbežale z mesta silne morije.

Prišlo je do mirovnih pogajanj, med katerimi pa je Arabija udarila na Egipt, Rusi so pustošili Aljasko, po izdaji pa je prišla skrivnost »elektrorazorja« tudi v roke veliko-azijskega bloka. Vendar je dolgotrajna vojna zlomila odpor Azije in

prišlo je do miru v Tokio l. 2022.,

ki je popolnoma izpremenil lice zemlje. Ni bilo ne zmagovalcev, ne premagancev. Edini dobiček je imela Afrika, ki se je v vojni končnoveljavno uedinila in osvobodila — tuje nadvlade, obenem pa je naselila s črnimi milijoni Francijo in Nemčijo, kolikor je niso bili zasedli Italijani. Britanski svetovni imperij je bil razkosan in razbit in na vsem svetu sta zagospodarili črna in rumena rasa...

Tako se bo po domišljiji nemškega pisatelja Hansa Heycka končalo dvajseto stoletje, naši čitatelji pa si seveda lahko sami ustvarijo sliko bodočnosti, kakor vedo in znajo. Vsaka bo najmanj istotoliko pravilna in zanesljiva, kakor je napoved nemškega romanopisca Heycka.

Neprekosljive precizijske
Schaffhausen-ure pri
F. ČUDEN
LJUBLJANA
Prešernova ulica štev. 1

Kakor že od nekdaj, tako tudi letos popravlja snežne čevlje in galoše staroznana tvrdka prva slovenska parna vulkanizacija gumija
ŠKAFAR, Ljubljana, Rimska 11.

Frigid:

Garderoba

Seveda, zmerom ne moremo na vse misliti. Včasi gremo zvečer v gledališče, morda sedimo tam, v žepu telovnika imamo številko garderobe, kamor smo dali spraviti plašč, dežnik, galoše in klobuk, gledamo na oder in nam je dobro, pa nam niti na misel na pride, kako stara garderoberka tam zunaj sloni in bedi in čaka konca. Seveda mnogo stvari je, ki se jih še nismo domislili, toda polagoma bodo vse prišle na vrsto, vsak dan pride kaj novega na dan in nazadnje bo vse čisto drugače.

Vsak večer je garderoba polna neznanih stvari. Da, nekaj tako čudno neznanega je plašč, ki visi tam in čaka. Z nami ljudmi je že tako, ničesar ne moremo utajiti, vse izgovorjeno in neizgovorjeno kriči do neba; to je že res, kar sami vemo, to lahko za hip pozabimo, toda to nam nič ne pomaga, stvari okrog nas ne morejo nikoli ničesar pozabiti, od začetka do konca je vse v njih. Nekoč sem šel nekje po veži, pa sem prišel mimo vrat, odprtih v nekakšno kamro pod stopnicami: nič okna, stene sivočrne, nekaj premoga in drv je gledalo iz teme, metla in smeti na smetišnici, na zidu pa je visel plašč, siv, droben in zgrbljen, najbrž plašč človeka, ki je prenašal vse te reči; in vse njegovo življenje mi je bilo kakor na dlani. Toda plašči po garderobah, kakršne so v gledališčih, v kinih in na plesih, visijo čisto drugače. Tam jih je zmerom mnogo skupaj, kadar je zelo dober obisk, jih nazadnje nakladajo že kar drugega vrh drugega. In kjer je mnogo ljudi, tam nikoli ni žalostno, tam se vsakdo s svojo revščino zmerom umakne v svoj najbolj skriti kot. Po takih garderobah visijo in nič hudega ni ž njimi, samo čisto neznani so, vsak je koga drugega, eni so težki in dobri, drugi so tenki in oguljeni, sam bogve, kako in kod hodijo njihovi ljudje čez svet. No, da, kaj bi si človek zmerom mislil najhujše, saj jih je tako mnogo, nekaj bo že tudi dobrega zraven. In nazadnje, če premislim, koliko je še ljudi, ki sploh ničesar nimajo, koliko jih je, ki jim v tem mrzlem času morda niti tople besede nihče ne da, samo ovratnike svojih lahkih suknjičev si malo zavihajo, si dihajo na prsa in gredo. Da, koliko jih je, ki nikoli ničesar ne prinesejo hranit v garderobo, teh je morda še največ in nanje moramo največ računati. Seveda, plašč je dober, malo greje, malo skrije človeka, vsakdo ima pač kako majhno ljubezen, ki je ne bi rad vsemu svetu nosil pred oči, nazadnje se pa le vpraša, katera ljubezen da bi bila bolj dobra, ali taka, ogrnjena v topel plašč, ali taka, ki jo človek nosi skoraj na golih rokah, da, to se vpraša.

Spodaj, ob zidu v vrsti stojijo galoše. Nekatere so svetle in nove, druge so sive in že vse dognane, nekatere prav gosposke so obrobljene s kako imenitno kožuhovino; ene so majhne hudo majčkene, druge so široke in dolge, da bi skoraj segle od zidu do zidu. Sam bogve, kakšni ljudje neki hodijo v njih in ali bodo kdaj kam prišli. Zdaj stojijo tu pod plašči svojih gospodarjev in tiho čakajo in to njihovo čakanje se človeku zdi kakor čakanje peharjev, ki jih kmečki otroci nastavljajo svetemu Miklavžu, da bi jim kaj prinesel vanje — ali, da, na svetu so pač vsa pričakovanja približno tako.

In sredi vseh teh stvari sloni stara garderoberka in se ji dremlje. Zunaj je december, nekje v kostanjih je veter še ulovil poslednji list in se je poigral ž njim v barvastem kolobarju plinove luči kraj ulice. Igralec na odru je pravkar popisal svoje potovanje po svetu in je na koncu dejal: In zdaj, kakor vidite, sem tu. Na njegovem obrazu je moralo biti nekaj igranega veselja, ko je to dejal, pa sam bogve, ali je res vesel, da je tu. Žarnice na hodniku zamoklo, pridušeno gorijo. Huš, mraz je, si misli garderoberka in si zapne vrhnji gumb svoje volnene jope.

No, da, saj ni nič, na svetu in v naših srcih so pač različni prostori: prostori so, v katerih se kaj godi, in prostori, v katerih ni nič. Samo da bi v nas ne bilo ne ponižanja ne zavisti, da bi nam bilo vse eno, karkoli je že z nami! Da, lepo je biti igralec, še bolj lepo je morda sedeti v parterju, držati križem roke in gledati, toda na vsakogar to ne more priti, nekaj ljudi bo zmerom moralo biti pripravljenih, da čisto tiho in na skrivaj tudi malo bolesti in samote vzamejo nase, da, morda niti zmage nikoli ne bodo deležni, morda bodo prezgodaj padli in bodo zmagali čisto drugi, novi ljudje.

Ljudje v gledališču so se zasmejali, nekdo je celo plaho ploskal sredi dejanja — nekaj neznansko dobrega je ta smeh v gledališču, tako mehak in topel je kakor sedeži v ložah. Morda je to tako lepo, da se ljudje niti od sedeža do sedeža ne poznajo, pa se vendarle vsi zasmejejo na eno stvar. — O moj Bog, pravi poltiho garderoberka in se zdrsne od mraza in dremavice, zdaj bo pa že vendar konec. Po ulici je prišel policaj, kar tako je malo stopil v vežo, za veter.

— Dober večer, pravi, ali je mnogo ljudi?

— No, hvala, še precej, pravi garderoberka.

— Ali je kaj lepega?

— Pravijo, da je zelo lepo.

In potem je dolgo spet čisto sama sredi vseh teh tujih stvari, pa saj je prav za prav vsako življenje čisto samo zase sredi samih tujih stvari. Ja, vse, kar imamo, vse je življenje samo za kratek hip shranilo pri nas, sleherna minuta, ki pride, nam vzame kaj malega in se nikoli več ne vrne. Še naše življenje, še to imamo samo za malo časa, toda ker ga že imamo tako radi, smo si pač izmislili, da ga imamo za zmerom.

Nazadnje pa, ko je gledališča le konec, planejo ljudje na hodnik, pomolijo svoje številke in raznesejo plašče, klobuke in vse. In ko so se že vsi razšli in se garderoberka še enkrat okrene po prazni garderobi, tedaj na polici pod pultom skoro gotovo leži še kar pozabljen dežnik.

Morda človek samo zato tako rad pozabi svoj dežnik, ker ve, da bo v svojem življenju moral še veliko pozabiti in izgubiti, pa si misli, da je najbolje, če se lepo počasi privadi.

Iz življenja in sveta

K otvoritvi druge haaške konference,

palača, v kateri se vršijo zasedanja, in glavni udeleženci (od leve zgoraj proti desni spodaj): Tardieu, Briand (Francoska); Snowden (Angleška); dr. Curtius, prof. Moldenhauer, Schmidt, dr. Wirth (Nemčija).

Stare pravice nemškega plemstva

Nemški državni in preuski deželni dvor sta sklenila razveljaviti nekatere srednjeveške pravice deželnih knezov. Za sedaj je odpravljen davek za »nabiranje kosti in cunj«, ki so ga plačevali vsi starinarji v korist nekdanje visoke gospode Načeloma je črtala vse te davke že revolucija leta 1848. Takrat so jih odstopili kralji vojvode in grofi zedinjeni Nemčiji A republika še vedno plačuje potomcem nekdanjih dinastij primerno doživljensko odškodnino. Še pred kratkim je prejela višja sodnija v Lipsem pritožbo dedičev vojvode de Croy. Zahtevala je, naj odvzame država to odškodnino sinu zadnjega vojvode. kajti »onečastil« je svoj rod: oženil je Američanko... Različni baroni in vitezi dobivajo iz državne blagajne odškodnino za »židovski davek«, ki so ga svoje dni plačevali Židje za »visoko pokroviteljstvo«. Bavarski princ Loewenstein-Wertheim prejema letno 40.000 mark kot nagrado za cestni in mostni davek. Drugi knezi uživajo plačila za odpravljeno »pravico prve noči« (!) za »deseti snop« ali »desetega teleta« iz dobe tlačanstva. Leta 1696 jo določil grof Lippe-Bracke posebno pokojnino za neomožen device svoje hiše. Država Lippe jo plačuje še vedno starim gospodičnam iz te grofovske rodbine. Po prevratu so izgubila vsa ta plačila svojo vrednost. A zakon o valorizaciji nekdanjih rent jih je nanovo upostavil v znesku 25 odst. predvojne vrednosti. Obubožani potomci neštevilnih nemških vladarjev so se zdaj zopet opomogli.

Senator Sackett

je bil imenovan za ameriškega poslanika v Berlinu.

Zadnji potomec staroveške kraljevske rodbine

Poročevalec „Sunday Timesa" je v Chiswicku o priliki srebrne poroke obiskal sneza Dembinskega, zadnjega potomca kralja Kanuta. ki je v XI. stoletju vladal nad Angleško, Norveško in Dansko. Kanutov zet, vojvoda Lotarinški, ki je bil začetnik nekdanje kraljevske hiše lotarinške. »Trinajst let sem delal v Britskem muzeju, da bi ugotovil svoje prednike«, je pojasnjeval slavljenec novinarju, »in se mi je delo bogato poplačalo. Moj rod izira od frankovskih ali kimbrijskih kraljev, ki so vladali pred Kristusovim rojstvom na severnem Nemškem. V XI. stoletju so se preselili moji predniki na Poljsko. Leta 1279. je ustanovil knez Varša mesto, ki se po njem še zdaj imenuje Varšava. Naša rodbina je na Poljskem ostala do leta 1856. Moj oče, ki se je udeležil krimske vojne, se je preselil na Angleško in se pričel pisati samo Dembinski.« Gospod knez, ki je obenem grof rimskega cesarstva nemške nacije, zahteva sedaj na temelju svojih raziskovanj od Nemčije odškodnino za 11 veleposestev, ki jih je leta 1848. izgubil njegov ded.

Žalostna stoletnica

»Suti«, obred sežiganja po smrti moža, se je od nekdaj zdel gorostasen vsem Evropcem, ki so obiskali Indijo. Še vojaki Aleksandra Macedonskega so »z globokim obžalovanjem« gledali to ceremonijo. Ko so Indijo osvojili Angleži, niso marali izzivati prebivalstva. Zahtevali so samo, naj prijavi vsaka vdova v naprej svojo prostovoljno smrt okrajnemu glavarju. Indijci so razumeli do odredbo kot prikrito dovoljenje. Od 376 se je dvignilo število »sutijev« po odredbi iz leta 1817. na 839 tekom enega leta! Angleži so se prestrašili tega učinka in so leta 1829. po dolgem obotavljanju prekovedali vsako sežiganje vdov. Pred nekoliko dnevi je potekla stoletnica te prepovedi, ki pa ni imela nobenega učinka. Sežiganje je še vedno v navadi v oddaljenih krajih na deželi, ne da bi govorili o velikih, napol samostojnih kneževinah, kamor nimajo vstopa angleške oblasti. Če se policiji včasih posreči prijeti krivce, ki so priredili »suti«, ne doseže s tem ničesar. Indijski porotniki oprostijo žrce ozvdovine sorodnike vsake krivde. In če bi izročil namestnik zadeva angleškim sodnikom brez udeležbe protnikov, bi dvignil velikanski hrušč ves indijski tisk. Zadnjič se je izvršilo takšno sežiganje predlanskega novembra v Rijarsu. Nesrečna vdova je obupno plicala na pomoč in naposled z grmade skočila v reko. Umrla je dva dni pozneje, radi groznih opeklin. Velikanska množica gledalcev, ki so prihajali k obredu z avtobusi, ni dovolila, da bi zdravniki pomagali nesrečnici. Vlada je hotela obsoditi krivce, a ni dobila nobene priče, dasi so prisostvovali »suti« deset tisoči ljudi. V tem pogledu so ostali Indijci prav isti, kakoršni so bili pred dva tisoč leti.

Po mrzli kopeli

V Parizu se vrši vsako leto o Božiču plavalna tekma za božični pokal. Letos si jo je v mrzlih valovih Seine priboril znani plavač Menu, ki jo je preplaval po 2 min. 16 sek. Fotograf ga je slikal neposredno po zmagi in kakor je videti, ga je dobil čisto svežega.

Ugrabljeni spomenik

V Silvestrovi noči se je pripetil v norveškem mestu Drontheimu nenavaden dogodek. Ob dvanajstih ponoči je Drontheim izgubil svoje ime in je dobil novo, namreč Nidaros. Ta prekrstitev je izzvala v vseh slojih prebivalstva že prej mnogo ogorčenih protestov, a v tej noči so neznani storilci v ugovor odpeljali spomenik največjega Drontheimčana, pomorskega junaka Tordenskjölda, in ga odložili na nekem kraju zunaj mesta, ki po imenu še spominja na stari Drontheim.

PURGEN

Svetovnoslavno odvajalno sredstvo.

Kralj Pettersson odstopi

Štokholmski listi poročajo, da se bo kralj Pettersson, rodom Šved, odrekel svojemu prestolu in se vrnil v rodno mesto Göteborg, kjer meni preživeti zadnje dni svojega življenja. Njegovi rojaki niso vedeli do danes prav nič o visokem dostojanstvu, ki je doletelo tega nenavadnega moža in zato so se čudom začudili, ko so prebrali štokholmsko vest. No, Pettersson je bil pred kakšnimi 30 leti preprost mornar na ladji, ki se je potopila nedaleč od Nove Gvineje. Bil je edini, ki se je rešil pri tej katastrofi in ki se mu je posrečilo, da je dosegel majhen otok v Tihem oceanu. Tam so ga ujeli ljudožrci. Ko so že pripravili vse potrebno, da ga spečejo in pojedo, se je zaljubila vanj glavarjeva hčerka in je pregovorila svojega očeta, da ga ji je dal za moža. Po glavarjevi smrti je sam postal glavar in kralj na otoku. Njegovi podaniki niso imeli nobenega povoda, da bi se pritoževali, kajti Pettersson je znal izborno izkoristiti naravno bogastvo njihovega otoka. Osnoval je trgovske zveze na vse strani in ponesel blagostanje v slednjo kočo svoje državice. Ko je njegova rjavopolta žena pred kakšnimi 20 leti umrla, je Pettersson odpotoval na Švedsko in se tam poročil z neko rojakinjo. Sledila mu je na otok. Sedaj šteje Pettersson 65 let in kakor rečeno, se je odločil, da zapusti svojo državo, čeprav ga njegovi podaniki pregovarjajo na vse kriplje, naj bi vendarle ostal.

Sport, ki blaži

V areni de Brado v Marseilleu sta se na novoletni dan spopadla znana boksarska šampijona Kid Francis in Georgie Mack. Boj pa je bil tako proti pravilom, da se je občinstvo začelo zgražati in je končno navalilo na tekmeca, razbilo vse klopi in ring ter zanetilo v areni požar, ki so ga gasilci komaj ukrotili.

Kraljica auvergantskih lepotic

Kakor vsako leto o Božiču so si izvolili Auvergnati na Francoskem tudi letos kraljico, ki jo počastijo z naslovom »Pastirica vseh pastiric«. Letos bo nosila ta naslov gdč. Huguette Manhes iz Oradaurja pri Cantata.

Uradno dovoljenje za — preklinjanje

Menda nikjer na svetu ne postopajo oblasti tako strogo proti preklinjevalcem kakor na Madžarskem. In njihove ostre odredbe v tem pogledu so našle v mestu Györu te dni prav komičen odziv. Neki zidarski paznik, ki je v službi največjega stavbnega podjetja v mestu, je prišel na policijo in poprosil, naj mu dado pismeno dovoljenje, da sme preklinjati, kalikor mu drago. Možakarja so zaradi krepkega govorjenja že večkrat zašili, a brez uspeha. Pravi, da bi brez takšnega posebnega dovoljenja sploh ne mogel opravljati svojega dela. ker se njegovi ljudje uklanjajo le kletvinam in grožnjam, če jih hoče pripraviti do rednega izvrševanja njihove dolžnosti. Kaj so mu odgovorili na policiji, nam ni znano.

DIŠAVE SLON

Sodomo so našli

Osem kilometrov od Mrtvega morja so odkrili razvaline starega mesta. Arheologi menijo, da gre za mesto Sodomo, ki jo je po svetopisemski zgodbi upepelil Bog radi njene nezaslišane pregrešnosti z Gomoro vred.

Dar belgijske vlade kraljevski nevesti

Belgijska vlada je izročila belgijski princesi Mariji Jožefi, ki se v kratkem poroči z italijanskim prestolonaslednikom, krasno in dragoceno kristalno skledo za rože kot poročni dar.

I. E. Rubin:

Koroški božič

»Mama, ali pride?«

»Kdo?

»No, on — iz Jugoslavije?«

»Seveda pride.«

»Pa ne sam?«

»Sam! Seveda ne sam! Z darovi!«

»S knjigami?«

»Upajmo! Kaj jaz vem!«

»Ti ne veš? Saj sem pisal.«

»Dobro. Samo, če je pismo srečno prišlo preko Karavank.«

Deček se je zamislil. Gore so bile zamežene in kadar je gledal nanje, se mu je zdelo, da ne bi mogla preko njih niti božična ptička. In ta ptička je pred nekaj dnevi odnesla njegovo pisemce s seboj; Bog ve, kako se ji je godilo! Dvignila se je z okenca na bližnje drevo, tam si je popravila pisemce, da bi ga mogla bolje držati, in potem je zletela proti planinam, kjer so se poleti pasle črede; tam se je spočila na zadnjem drevesu, ki je še rastlo visoko gori pod snegom, in potem se je dvignila visoko v zrak, da je preletela najvišje snežene vrhove in zagledala pred seboj prelepo deželo Jugoslavijo, kamor je bilo naslovljeno njegovo pisemce božičku, ki nosi po tistih čudežnih krajih otrokom lepih knjig po hišah. Zakaj se ne bi spomnil tudi nanje — na ubogega Koroščka— ki je letos hodil že drugo leto v šolo in je želel samo to, kar je preteklo leto videl pri drugih otrocih: Knjige s slikami.

»Božičku v Jugoslavijo piši, je rekla mati, ko ji je razodeval svojo željo. On je bogat, on ima knjig dovolj.«

»A kako?...«

»Napiši pisemce, pritrdi ga zunaj na okno — ponoči pride božična ptička, ki pobira pisma, in ga odnese s seboj.«

Napisal je vse, kar je najlepše mogel, — mati ga je doma učila slovenskih črk — sestavil je prošnjo tako lepo, da se mu je zdelo, da bodo v nebesih izbrali lepo knjigo zanj, priprl je pisemce zvečer na zunanje okno in res — zjutraj ni bilo pisemca več. Vzela ga je bila božična ptička.

Od takrat je gledal neprestano na visoke vrhove, vse s snegom pokrite, in premišljeval, ali je ptička srečno dospela na drugo stran. Kaj pa, če jo je zajel na gorah vihar in ji odnesel pisemce bogve kam! Ali pa jo je morda zamel sneg in ne more naprej. In morda leži pisemce kje v snežnih zametih in on zaman pričakuje, da bo zagledal na sveti dan zjutraj na mizi knjigo s slikami. In vsak dan je nadlegoval mamico z vprašanji:

»Ali bo...? Ali pride. Ali ima dovolj knjig Ali sme čez gore, ker pravijo, da je prepovedano...« Gore pa so bile trde in hladne, megle so se vlačile po njih in burja je raznašala sneg z nedoglednih vrhov po strmih pobočjih.

Tako je preživel vse do Božiča, ko so prišle v hišo jaslice in je nastal božični večer. Do desetih je slonel ob peči in gledal v kot, kjer so se svetile iskre in lučko v svitu blesteče zvezde — potem pa je naenkrat vse izginilo in zagledal je božička, ki je šel iz Jugoslavije na Koroško. Ves lep in bel je bil, zlate kodraste lase je imel, v roki je nosil smrečico in na njej je bila privezana velika knjiga. Hodil je počasi skozi gozd, kjer so se ustavljali ob poti zajčki in srnice, sveta svetloba ga je obdajala vse na okoli; ptičke po drevesih so ga spremljale in nevidne roke angelcev so mu delale gaz skozi gozd. Kakor svetla lučka se je pomikal med zasneženimi smrečicami in vedno bolj se je vzpenjala pot. Ni bilo več gozda, le visoke skale so štrlele navpik in sneženi zameti so se zagrinjali nad prepadi. Toda on ni omagal Korakal je dalje, ves bel in svetal, sredi snega, da se je lesketal daleč okoli njegov sveti sijaj, in visoko je dvigal svojo zeleno smrečico, da je ne doseže sneg, in na smrečici se je bliščala knjiga...

Že se je bližal vrhu. Visok bel greben se je lesketal nad sneženimi stenami in se dotikal zvezd, ki so se tik nad njim bližale zemlji, da se je razlivala po vsej planjavi banja svetloba, trepetajoča v odsevih gorečih žarkov, kakor da se družita zemlja in nebo. Videl je, kako je božiček stopil na vrh grebena in se zagledal na koroško stran. Zdaj bo krenil navzdol in še to noč bo prišel v dolino. Toda stal je, kakor da mu je zmanjkalo poti. Razločno se je videlo, kako je dvignil drevesce, kakor da bi hotel ž njim blagosloviti vso koroško zemljo.

Naenkrat so je vse pobočje potemnilo in črn oblak se je dvignil proti vrhu. Temni oblaki so se vzpeli iz globin in zagrnili obzorje. Nastal je vihar. Snežen piš je zažvižgal okoli vrhov in tuleča burja je bruhnila preko prelazov in robov, noseča s seboj ogromne zavoje oblakov in mrakov, da se je v divjem plesu dvigala do gor. Tam se je vse nagrmadilo kakor ogromen zastor, ki je pokril nebeško jasni prizor. Še se je videlo, kako dvigata dve lepi beli ročici zeleno smrečico, še se je svetila knjiga na njenih vejicah — a smrečica se je majala v vetru, knjiga je vihrala v zraku, le zdaj pa zdaj se je zasvetil sredi oblakov božičkov jasni obraz, zlasti lasje so plapolali, blagoslavljajoče oči so izginjale, snežni vrtinci so ga zagrnili Nazadnje je izginilo vse, črna tema je zagrnila gore.

»Joj!« je vzkliknil deček v sanjah, kajti zdelo se mu je, da je vihar odtrgal z drevesca knjigo in jo odnesel daleč v nočni prepad.

Ali ne sme božiček iz Jugoslavije na to stran? Ali so se vsi gorski vrhovi zarotili zaper njega? Ali se bo rešil sredi viharja in temne noči?

Težke sanje so se nadaljevale. Vse se je čudno kotalilo okoli gor, a zdelo se mu je, da sliši sredi burje in viharja nežno žvenkljanje zvončka, ki spremlja božička na poti skozi nevarno noč.

— — — — — — — — — — — — — —

Naenkrat se je zaslišal po sobi mogočen glas:

»Dober sveti večer, Bog daj!«

»Kaj si vendar prišel?« je vzkliknila mati z veselim glasom.

»Sem, hvala Bogu,« je odgovoril stric Boromej, stresal sneg s kožuha in trkal z nogami ob tla.

»Huda je, pa sem le tu, ha, ha, ha.« Stric Boromej se je tako čudno smejal.

»Vse sem prinesel, glej, božička sem srečal gori v gozdu...«

Deček je dvignil glavo.

»Kaj je prišel?«

»Seveda, ravnokar je šel mimo,« je rekla mati — »samo zasvetilo se je, potrkalo na okno in zvonček je izginil v daljavi.«

»Ali je prinesel knjigo?« je vprašal deček s preplašenimi očmi.

»Kaj si zaspal?« je začudeno vprašal stric Boromej.

»Ne vem,« je odgovorila mati, moramo na okno pogledati. Zasvetilo se je — menda nas ni pozabil.«

Odprla je okno, da se je zdelo, kakor da se odpira neskončna skrivnost Mrzel dih je planil v toplo sobo z belo meglico — in sredi nje je mati držala v rokah knjigo.

»Jej!« je vzdihnil deček.

»Saj se mi je zdelo, da gre proti nam.« je rekel stric Boromej, »tam na meji so strogi, pa je le prišel čez, ha, ha, ha.«

»Ja, pa kako je lepa,« je rekla mati, ko je zapirala okno in jo gledala proti luči.

Deček je plamil s peči.

»Zakaj me pa niste poklicali?«

»Kako pa naj vem!« je rekla mati, »to se zgodi, ko otroci spe in preden ga kdo vidi, že izgine in gre dalje.«

Artur Bernede:

BELFEGOR

Pustolovski roman

TRETJI DEL

»Gospodična,« je rekel, »oče vam bo povedal...«

»Ničesar mi ne bo povedal,« je odvrnila Koleta, »saj sem vse slišala.«

»Kako neki?«

»Bila sem tukaj... za špansko steno.«

»To ni mogoče!«

»Detektivova hči sem in...«

»Oboževanja vredno bitje, ki bo kmalu moja oboževana žena!« Njiju roke so se združile v nemo prisego vekomaj skupne vere in vekomaj skupnih usod...

Chantecoq ju je obletel z nežnim pogledom in rekel nato sam pri sebi:

»Zdaj me ni več skrb... Poslej ne bo več uhajal z doma!«

5. poglavje

Okoli polnoči se je pripeljal šofer na motornem kolesu pred barako, v katero je bil stopil zaupnik barona Papillona. Potegnil je za vozel vrvi, ki je visela skozi majhno odprtino v vratih. V notranjosti barake se je oglasilo cingljanje ubitega zvonca. Nato je zaropotalo železje in vrhnji del vrat se je odprl... Lüchner je pomolil glavo skozi odprtino ter mignil pajdašu, naj stopi noter.

Šofer je stopil čez prag in prislonil motorno kolo k steni, med tem ko je grbec spet zapel verigo in zapahnil vrata. Bil je v mehaniški delavnici, ki jo je razsvetljevala močna električna žarnica. Njen senčnik je osredotočeval svetlobo na skobelnik, na katerem je stal plinomer ter popoln pribor klešč, angleških ključev, vijakov itd.

Šofer je izpregovoril brez uvoda:

»Resne stvari so se zgodile!«

»Kaj pa je?«

»Jacques Bellegarde živi!«

»To ni mogoče! Videl sem ga, kako je utonil v Oisi, in vi ste bili z menoj vred priča, da se po petih minutah še ni prikazal na površje. Ne morem si misliti, kako naj bi se bil rešil.«

»Kakor gotovo živim, tako gotovo sem pred dvema urama videl Bellegardea, ko je stopil v hišo Simone Desrochesove. Saj nisem slep.

Neutegoma sem skočil v bližnjo vinarno, odkoder sem telefoniral policiji. Predstavil sem se kot službujoči policijski agent in dejal, da je lisjak, ki ga lovijo, pri svoji stari prijateljici. Čez pol ure se je pripeljal nadzornik Menardier v avtomobilu s štirimi biriči, a bilo je že prepozno. Bellegarde je bil odnesel pete.«

Grbec je zaklel in srdito zagodel:

»Za vsako ceno je treba najti njegovo sled.«

»To se je že zgodilo,« je zmagoslavno odvrnil šofer.

»Ko sem obvestil policijo, sem se vrnil v bližino vrat in jel opazovati, kaj bo. Bal sem se, da ne bi Bellegarde zapustil hiše, preden pridejo ponj. Toda gospoda z ravnateljstva so se podvizali. Pripeljali so se komaj pol ure po mojem telefonskem sporočilu. Niti malo nisem dvomil, da so Menardier in njegovi ljudje našli ptiča v gnezdu... Gotovo so se zdaj pripravljali, da ga odpeljejo; in ker se mi je mudilo k vam, sem hotel vzeti motorno kolo, ki sem ga bil skril v grmovju ob cesti. Ko pa zavijem na cesto — kaj vidim? Bellegardea, stopajočega v avtomobil, ki je stal pred vrtnimi vratci... Spoznal sem našega prijatelja Chantecoqa, ki je z roko mignil šoferju, naj odpelje. Voz je takoj odbrzdel in Chantecoq se je vrnil na vrt. Nekaj trenutkov sem ostal skrit v senci, nato pa sem vzel svoj stroj in namestu da bi zasledoval avtomobil, sem se peljal naravnost v Avenue des Ternes. Postavil sem motorno kolo ob pločnik in se jel ozirati po avtomobilu, ki sem ga bil gotovo prehitel. Nisem se motil. Čez kakih pet minut se je pripeljal po Verzyskem drevoredu. Za vodilom je sedela Chantecoqova hči. Zraven nje je bil Gautrais, tisti paznik iz Louvra, ki ga je vzel Chantecoq v službo. Toliko da sem še utegnil zagledati Bellegardea, ki je sedel v notranjosti voza in se očividno ni ravno dobro počutil; nato sem hitel k vam, da vas obvestim.«

»Izvrstno!« ga je pohvalil grbec.

»Ali naj telefoniram policiji, da je Bellegarde pri Chantecoqu?«

»Ne!« je odvrnil Lüchner. »Pripravil sem nekaj boljšega.«

S skrivnostnim in pretečim glasom je nadaljeval:

»Jutri zvečer bodo vsi zleteli v zrak. Le poglejte si presenečenje, ki sem si ga izmislil zanje.«

Stopil je k skobelniku in vzel z njega kovinasto škatlo v obliki kocke, ki je imela na vsakem vogalu štiri majhne vijake; od vijakov so visele bakrene nitke, ki so bile s konci zvezane med seboj.

»To je bomba, ki sem jo sam izumil,« je rekel Lüchner. »Razstreljiva je v njej dovolj, da poženem šestnadstropno hišo v zrak.

Oprezno je položil bombo v plinomer. Nato je vzel majhno budilko in jo postavil k bombi. Konec zvezanih bakrenih nitk je spojil z drugim vijakom, ki je bil napravljen ravno tam, kjer je kazalec budilke kazal deseto uro. Šofer je opazoval grbca pri sestavljanju tega stroja uničenja in smrti.

»S pomočjo te priprave se bo bomba razletela natanko v določenem trenutku.«

»A treba je, da bo Chantecoq takrat tudi res doma!« je menil pajdaš.

Tajnik barona Papillona je mirno nadaljeval svoj posel in odvrnil:

»Doma bo!«

Nato je zaprl plinomer in vzkliknil:

»Jutri zvečer ob 10. uri, bum!«

»Gospod Lüchner,« je rekel šofer, »vražji človek ste!«

*

Sreča v nesreči

V Brašovu na Rumunskem je prebival v majhni baraki fotograf Dimitrescu; žena mu je pred kratkim umrla in sa mje moral skrbeti za svoje tri otroke. Dosti težko je shajal, a še teh križev je bilo premalo. V Brašovu so sklenili spomladi prirediti poljedelsko razstavo. Mestni arhitekt je potreboval prostor za sejemske stavbe in je dal podreti fotografovo barako: stala je itak kot vojni spomin na mestnem svetu. Vse to se je odigralo tekom 24 ur. Fotograf ni prejel nobene odškodnine. Ostal je na ulici. Drugi dan se je z otroki napotil naravnost v Bukarešt. Mislil je, da bodo imeli ž njim v prestolnici več usmiljenja nego na deželi. Hodil je ves dan po uradih in se je naposled prepričal, da mu nihče ne ve pomagati. Proti večeru je povedel ves obupan deco v vladno palačo ter se sam s prvim vlakom odpeljal v Brašov: moral je delati za naročnike, a je bil brez krova . . . Zapuščena deca je potrpežljivo čakala na hodniku. Ko je postalo temno, se je začela jokati. Pritekli so uradniki in pričeli vpraševati, ka to pomeni. Drugo jutro so pisali dnevniki o tej žalostni zgodbi. Člani regentskega sveta so se usmilili fotografa in zahtevali pojasnila iz Brašova. Tri dni pozneje je prejel Dimitrescu večjo denarno vsoto kot odškodnino za podrto barako. Znesek je bil tako izdaten, da si je baje kupil lastno hišico!

Volnene nogavice

po najnižjih cenah pri

J. Höfler, Miklošičeva cesta

Slikar umrl zaradi izgube svojih slik

Poročali smo že, da je obsedel na čereh in se potopil parnik »Manuka«, ki je vozil dragoceno zbirko angleških slik za razstavo v Novi Zelandiji. Zdaj je dospela iz Queenstowna brzojavka, da je vrglo morje poleg Dolgega rtiča na kopno dve znani sliki znamenitega umetnika Latangea. Sliki sta skoro nepoškodovani. Umetnik sam je zvedel o nesreči, ki je zadela »Manuko«, v bolnišnici, kjer so mu operirali slepič. Misel, da so mu slike izgubljene, ga je tako razburila, da se je onesvestil in umrl dve uri pozneje, ne da bi se zavedel.

»Lepa je pa res,« je dodal stric Boromej, »saj sem rekel, da bo kaj takega, ha, ha, ha.«

Deček je prijel knjigo z obema rokama, kakor dar iz nebes. Pritisnil jo je na prsa in dve solzi sta mu zablesteli v očeh. Odprl jo je in je videl, da je knjiga s podobami, skoraj taka, kakoršno si je bil želel.

»No, bo že, samo da je prišel,« je rekel stric Boromej z veselim obrazom in zlagal na mizo, kar je prinesel s seboj.

»Na to pa zate,« je rekel materi. Deček je lezel s knjigo na peč in prebiral list za listom. Bil je ves zmeden od nenadnega presenečenja — bil je ves jezen na sanje, ki so mu zagrenile božička, da ga ni videl, kdaj je prišel do hiše.

»Drugič pa nikar ne zaspi!« je rekel stric Boromej, »v sveti noči čujejo ljudje in živali.«

Iz daljave se je oglasil zvon. Mati in stric sta sedla k peči, stric je pravil o svoji poti čez gore, deček pa je položil trudno glavo na lepo knjigo in napol v sanjah spremljal božička na njegovi daljni poti, ki se mu je zdela sedaj vsa svetla in jasna, skozi koroške vasi, kjer deli darove. In tam na koncu poti so se svetile jaslice — pastirčki so prihajali k njim in tudi njemu se je zdelo, da stoji med njimi s knjigo v rokah in se zahvaljuje za prelepi dar. Le zdaj pa zdaj se je vmes zaslišal stričev veseli smeh, kakor da nekako moti visoke sanje božične noči.

Sport

Sportni drobiž

Po svoji turneji v Nemčiji je zagrebška Concordija krenila v Švico, kjer je na Novega leta dan igrala s tamošnjim Nordsternom z 1 : 1 (0 : 1) neodločeno. Concordija je bila po poročilu zagrebških »Novosti« v veliki premoči ter bi bila zalužila zmago. Vzrok, da je tekma ostala neodločena, je v tem, da so bili Concordijaši slabi v streljanju. Po poteku igre bi bili morali Zagrebčani zmagati s 5 : 0. Premrl je v 25. minuti drugega polčasa zastreljal enajstmetrovko. Šele v 35. minuti se je desnemu krilu Šimširju posrečilo izenačiti.

Nekaj rezultatov nogometnih tekem v inozemstvu. *Dunaj:* Tekmovanje za zlati pokal: FAC : BAC 9 : 0, Nicholson : Slovan 7 : 2. Stanje v tem tekmovanju je sedaj naslednje: Vienna, FAC, Nicholson, BAC, Slovan. — *Alessandria:* Alessandria : Vienna 1 : 0 (!). *Napolj:* Admira : Sp. C. Napoli 2 : 2. *Palermo:* WAC : FC Palermo 4 : 0. *Benetke:* Wacker : A. Sp. Venezia 4 : 4, *Nizza:* Austria : Olympique-Nizza 4 : 1. *Atene:* Enosis : Viktorija Žižkov 4 : 3, *Rennes:* FC Stade Rennais : Moravska Slavija 5 : 0. *Ascoli:* Ascoli : Austria (Celovec) 2 : 0, *Solun:* Viktorija Žižkov : SC Herakles 4 : 0, *Milan:* Milan : Berlin 4 : 2. *Torino:* komb. team : Hungaria 2 : 1, *Casale:* US Casale : Bastva 1 : 0, *Genova:* Genova 1893 : III. okraj (Budimpešta) 0 : 0.

Reprezentativni branilec Ivković je izstopil iz beograjske Jugoslavije. Zdi se, da je prišlo do spora med njim in Jugoslavijo, ker je Ivković proti volji kluba in beograjskih spornikov sprejel mesto komisarja JNSa v beograjskem podsavezu.

V raznih listih so razširjene vesti, da uruguayski nogometni savez ni več interesiran na tem, da bi se tekmovanje za svetovno nogometno prvenstvo vršilo v Montevideu. Te vesti so popolnoma brez podlage. Uruguay se nikakor ne namerava odreči temu tekmovanju, tudi ako večina evropskih moštev ne bi sodelovala. Dosedaj je zagotovljena udeležba 16 najboljših moštev, ki so nastopili na zadnji olimpijadi. Gotovo je, da bodo poslali svoja moštva v Montevideo savezi Severne, Južne in Centralne Amerike. Za evropska moštva pa še ni nobene gotovosti. Računa se vsaj z Belgijo, Italijo in Španijo. Ni pa izključena udeležba profesijonalnega teama Anglije.

Smučarska tekma v Planici

V ponedeljek se bo vršila I. letošnja smučarska tekma, ki se jo bo dalo izvršiti v rednih razmerah. V Planici je do 40 cm snega, ki je za smuko zelo ugoden. Zaradi letošnjih mizernih snežnih razmer, je tehnični odbor smučarskega kluba Ljubljana vpošteval letošnjo kondicijo naših smučarjev in razpisal tekmo le na 12 km in še ta bo zelo lahka. Prireditev sama naj bo nekak uvod v letošnjo sezono in preizkušnja sil. Start je pri koči v Tamarju v ponedeljek ob 10; za naraščajnike pa istotam ob 11. Ker imajo naši gorenjski smučarji krasno priliko udeležiti se prireditve, se jih bo gotovo odzvalo večje število ter utegne vsled tega postati prireditev zelo zanimiva.

Službene objave Mariborskega zimskosportnega podsaveza

Za službeni glasili podsaveza sta bila določena Mariborski Večernik Jutra in Mariborer Zeitung. Vse službene objave podsaveza bodo redno izhajale v navedenih službenih glasilih vsak četrtek zvečer, v nujnih primerih tudi druge dneve. Člani iz Celja, Šoštanja, Ptuja, Slovenjgradca, Črne Mežice, Prevalja in Maribora, ki so doslej pristopili, se opozarjajo na to, da pazijo vsak četrtek in eventualno tudi druge dneve na izdana obvestila in navodila.

Vsem članom se bodo poslala točna navodila podsaveza za bodoče delovanje ter prosimo vse, da se strogo držijo teh navodil ter nas pri našem delu podpirajo. Predvsem opozarjamo, da se vrši vse dopisovanje članov z JZSS samo preko podsaveza, in sicer s takojšnjo veljavo.

Člani so dobili tudi pravila podsaveza. Vse verifikacije, naročitve žel. legitimacij se vrše preko podsaveza, a doposlani dopisi naj se po možnosti dostavljajo v dvojniku.

Vremenska poročila naj vsak član po možnosti pošlje na naš naslov do vsakega četrtka popoldne.

Dne 2. februarja 1930 se bodo vršile v Bohinju velike mednarodne smuške in skakalne tekme, ki jih organizira JZSS. Naša dolžnost je, da se teh v čim večjem številu udeležimo. Posebni vlaki so predvideni iz Maribora, Zagreba, Ljubljane, Celovca in Beljaka. Da pa se lahko upelje poseben vlak iz Maribora, je potrebna prijava gotovega števila priglašencev. Vožnja bo polovična. Posebni vlak bi odhajal iz Maribora okoli 23., prišel v Bohinj ob 7. dne 2. (II.), vračal pa bi se iz Bohinja isti dan ob 20. ter prišel v Maribor ob 1. ponoči.

Za največjo udobnost pri potovanju bo skrbel poseben železniški referent ter se torej nikakor ni treba bati udeležnikom utrujenosti. Udeležijo se lahko samo priglašenci, a ti so lahko člani zimskosportnih odsekov oziroma klubov ali tudi ne.

Priglasi naj se pošljejo na naslov: Mariborski zimskosportni podsavez, Maribor, Gosposka 24. najkasneje do 10. t. m. ali ustmeno pri Putniku.

Izkaz zimskosportnih prireditev 1930. je razviden iz novoletne številke »Jutra«. —

Mariborski zimskosportni podsavez.

Najboljši v materijalu in konstrukciji in najlepši v opremi so šivalni stroji Gritzner in Adler ter pisalni stroji Urania

Telefon 2913

Jos. Petelinc,

Ljubljana

poleg Prešernovega spomenika ob vodi.

Večletna garancija.

Zahtevajte ponudbe.

Občni zbor SK Celje

Pred 14 dnevi se je vršil 10. letni občni zbor I. Slov. sportnega kluba Celje v Celju. To leto slavi klub svojo 10letnico obstoja in slovenskega sporta v Celju, kjer ga prej ni bilo. Zadnja leta vodita klub prav uspešno znani celjski zdravnik g. dr. Jakob Rebernik in g. J. Borlak ml. V preteklem letu izkazuje blagajna preko 70.000 Din prometa, toda žal tudi prav znaten dolg. Vzrok temu je v prvi vrsti v izredno majhnem zanimanju za sport med slovensko javnostjo in v dejstvu, da nimamo lastnega igrišča. Zato skrajno slabi rezultati v nogometu, hazeni in lahki atletiki. Klub je v tem letu zelo povečal svoje tenišče, napravil drsališče, kar je stalo težke desettisočake, kljub izredni naklonjenosti mestnega načelstva. Za prihodnje poslovno leto namerava odbor urediti lastno igrišče, kar bo stalo še mnogo truda in žrtev. Zato se obrača klub na slovenske celjske sportne kroge s prošnjo, da ga v njegovih stremljenjih podpro ter v čim večjem številu pristopijo kot člani. Letna članarina 40 Din je pač zelo malenkostna, zato naj prijatelji slovenskega sporta ne zavrnejo klubovega odposlanca, ki bo te dni pobiral članarino za l. 1930.

Zaradi vedno naraščajočega dela in denarnega prometa v klubu je odbor predložil občnemu zboru nova pravila, s katerimi postanejo vse sekcije v klubu avtonomne, in jim je dana s tem možnost izdatnega razmaha. Odbor je ostal v celoti nespremenjen z načelnikom g. dr. J. Rebernikom in Borlakom kot podpredsednikom, tajnik je g. M. Tome, blagajnik g. Tone Kopošar in gospodar g. F. Stoklas.

Smuški tečaj JZSS. Jugoslovenski zimskosportni savez razpisuje 10-dnevni smuški tečaj na Sv. Križu pod Golico in to za začetnike kakor tudi manj izvežbane. Pričetek tečaja je 15. januarja. Skupni odhod prijavljencev se bo pravočasno objavil. Prijave sprejema tv. J. Gorec v Ljubljani proti prijavnini Din 50.— Tečaj vodi savezni nastavnik Joža Pogačar. Zaključek prijav 10. januarja.

SK Grafika (smučarska sekcija). **V nedeljo in** ponedeljek, 5. in 6. t. m. bo zlet v Kranjsko goro in Planico. Odhod v nedeljo ob 6.45 z glavnega kolodvora.

Vremensko poročilo s Kolc: 30 cm suhega snega, smuka izborna, sobe v planinskem domu kurjene.

Iz Jugoslovenskega lahkoatletskoga saveza (službeno). Zaradi odgoditve pokloniteveene deputacije Nj. Veličanstvu kralju, ki je bila določena za 5. januarja 1930, se odgodi tudi prireditev stafetni tek Avala-Dvor v Beogradu razpisana za isti dan. Predviden termin je v spomladi tekočega leta. Tajnik I.

SK Ilirija (nogometna sekcija). Seja načelstva bo danes v soboto ob 18.30 v kavarni »Evropa«. Važna!

Sokol

»Ljubljanski Sokol« ponovno opozarja na svoj redni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 5. t. m. v društveni sejni dvorani točno ob pol 11.

O poškodbenem odseku, ki ga je ustanovila pri JSS. glavna skupščina v Osijeku leta 1921. in ki je pričel s svojim delovanjem početkom leta 1922. bi se dalo trditi, da se da z malimi sredstvi v kratki dobi doseči zelo mnogo dobrega. Četudi je bilo določeno, naj plača vsak član letno le po dinarju za ta fond, ki skrbi nato za redno podporo po 10 Din na dan za dobo trajanja bolezni ali najdalje do 60 dni, oziroma v primeru invalidnosti za enkratni prispevek 5000 Din ali v slučaju smrti 2500 Din, se je tekom let nabrala v fond vsota, ki je za naše razmere velika dovolj. Poškodbeni fond ni samo kril vse izdatke na podporah temveč se je še toliko množil, da je bilo mogoče predlagati redni skupščini na Sušaku nakup zemljišča ob Jadranu, kjer se bo nato iz fondovih sredstev tekom časa zgradilo zdravilišče sokolskim bratom in sestram. One, ki zanima razvoj tega fonda, opozarjamo na letošnji sokolski koledar, ki prinaša o tem prispevek fondovega upravitelja.

Zlet bolgarskih Junakov v Sofiji se bo vršil tudi letos, vendar pa po vsesokolskem zletu v Beogradu. Zletna dela se še niso pričela, kar je razumljivo, saj ne bo niti po veličini niti po številu sodelujočih dosegel beograjskega. Vendar pa so tudi v tem pogledu napravljeni že prvi koraki. Udeležba od strani ostalih slovanskih sokolskih organizacij bo odvisna v prvi vrsti od dejstva, ako bodo Junaki sprejeti v Slovansko Sokolstvo ali ne.

Češkoslovaško Sokolstvo in smučarstvo. Že lansko leto smo imeli priliko poročati o silnem razvoju smučarstva med češkoslovaškim Sokolstvom. Lahko se trdi, da je bilo baš Sokolstvo oni činitelj, ki je pripomogel s svojo veliko in trdno organizacijo lepemu smučarskemu sportu tako veliko razširjenje med češkoslovaškim narodom. To se tamkaj tudi odkrito priznava in so tudi odnošaji med smučarskim savezom in ČOS najprisrčnejši. Kakor poročajo zadnji sokolski listi, je doseglo število smučarskih odsekov v češkoslovaškem Sokolstvu 285 edinic.

Sokolska župa Moravsko-šlezijska, ki ima svoj sedež v Moravski Ostravi, središču težke železarske industrije in premogovnem revirju, združuje sedaj v svojih društvih preko 8093 članov in 3348 članic, skupno torej 11.441 članstva brez naraščaja. Prirastek znaša od 1. januarja okoli 900 članstva ali skoraj 8%. Za vse, ki so se priglasili za vsesokolski zlet v Beogradu, se vrši na sedežu župe tečaj srbohrvaščine. Isto so uvedle tudi mnoge druge župe.

Poljski telovadni zavodi so pričeli z delovanjem. Najprej je bil otvorjen centralni zavod v Bielanech pri Varšavi že v listopadu in sicer enoletni tečaj za oficirje ter dvoletni tečaj za moške in ženske kandidate. Zavoda za telesno vzgojo na univerzi v Krakovu in Poznanju sta tudi pričela delovati ter se je zapisalo v Krakovu v prvi letnik 81, v II. letnik 60, in III. letnik 50 slušateljev in slušateljic. V Poznanju je število slušateljev skoraj enako visoko, 60 v prvem in 76 v drugem letniku. Na ostalih univerzah znaša vse število 99 slušateljev. Glavna središča telesnovzgojnega šolanja so torej Varšava, Krakov in Poznanj.

V novem letu 1930 Vam želimo obilo sreče in pisalni strojček

REMINGTON NORMAL

A. PRELOG

Ljubljana Marijin trg

Radio

Sobota, 4. januarja

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borza, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Esperanto. — 19: Nemščina. — 19.30: Delavska ura. — 20.30: Slovenski večer z orkestrom in petjem. — 22: Napoved časa in poročila. — Nadaljevanje koncerta.

Nedelja, 5. januarja

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Pomen kmečkega stanu v Sloveniji. — 10.20: Religiozno predavanje. — 11: Koncert radio-kvarteta. — 15: Življenje v slamskem pragozdu. — 15.30: Ljudska igra. — 16: Reproducirana glasba. — 16.30: Kupleti. — 17: G. Stanko igra na harmoniko. — 20: Slovenski večer v orkestru in pesmi. — 22: Napoved časa in poročila. — Koncert lahke godbe.

BEOGRAD 9: Prenos iz saborne cerkve. — 10.30: Reproducirana glasba. — 12.15: Orkestralen in pevski koncert. — 16: Koncert ciganske godbe. — 20: Koncert komorne glasbe. — 21.10: Poročila. — 21.20: Dramski prizori. — 21.50: Prenos godbe za ples. — ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert orkestra. — 17: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert ruskega pevskega zbora. — 22: Lahka večerna godba. — PRAGA 16: Prenos koncerta iz Bratislave. — 18.05: Arije in pesmi. — 19: Koncert vojaške godbe. — 20.15: Koncert lahke glasbe. — 21.15: Godba na dude. — 21.40: Narodne pesmi. — 22.15: Koncert lahke godbe. — BRNO 16: Prenos koncerta iz Bratislave. — 18: Pevski koncert. — 19: Prenos koncerta iz Prage. — 20: Večerni koncert. — 20.50: Program iz Prage. — 22.15: Koncert lahke godbe. — VARŠAVA 16.20: Reproducirana glasba. — 17.40: Koncert godbe na pihala. — 20.15: Koncert orkestra in solistov. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Zborovski koncert. — 11: Koncert dunajskega simf. orkestra. — 15.30: Popoldanski koncert. — 18.45: Koncert komorne glasbe. — 20.05: Veselohra. — Lahka godba orkestra. — BERLIN 17: Orkestralen koncert lahke godbe. — 19: Pevski koncert. — 20: Večerni koncert orkestra. — Godba za ples. — FRANKFURT 16: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 20: Prenos vsega programa iz Stuttgarta. — LANGENBERG 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Večerni koncert orkestra. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 15.30: Popoldanski koncert. — 19: Klavirske skladbe. — 20: Pesem in opereta. — 21: Lahek glasbeno-literarni program. — 22.15: Koncert. — 22.30: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 12.30: Orkestralen koncert. — 16: Madžarske pesmi s ciganso godbo. — 18.20: Dramski prizori. — 20: Večer sonat. — 21: Koncert vojaške godbe. — Lahka glasba. — LONDON 21: Večernice. — 22.05: Koncert. — RIM 16: Simfonični koncert. — 21: Mascagnijeva opera »Iris«. — STOCKHOLM 18: Prenos večernic. — 20.45: Koncert orkestra in solistov.

Za gostilne

17375

javne lokale in kuhinje so Bobis-Ventilatorji in predpražniki najcenejši, že od 60 in 45 dinarjev naprej razpošilja BOBIS, železokonštrukcijska delavnica, Bohinjska Bistrica.

Uradnik

iz stavbne stroke vsestransko verziran in z dobrim nastopom, zmožen vseh pisarniških poslov z znanjem poleg slovenščine perfektno srbohrvaščine in nemščine se sprejme za Ljubljano. Lastnoročno pisane ponudbe je vposlati pod šifro »Stavbni uradnik« na oglasni odd. Jutra.

1428

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče *da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora!* **2 Din**

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Vajenke
na stroju pletanje sprejema Bonač, Streliška ul. 24 110

Šiviljo
kurjeno v krojenju samovzmic, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 206

Kroj. vajenca
sprejme takoj Fran Može, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 12. 142

Koncipijenta
samostojno moč sprejme odvetniška pisarna na deželi. Plača po dogovoru. — Ponudbe z navedbo prakse, osebnih podatkov na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Dr. L. L. B.« 175

Blagajničarka
izurjena v galanteriji ali železnini, dobi mesto. Stanovanje in hrana na razpolago. Ponudbe pod značko »Zanesljiva moč« na oglas. oddelek »Jutra«. 47018

Izurjene pletilje in šivilje
za pletenine sprejmemo. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 207

Šivilj. učenko
sprejme Josefa Molan, modni atelje, Krekov trg št. 11. 94

Dobro dekle
pridno in pošteno, ki zna nekoliko šivati, sprejmem v Ljubljani v službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pomoč gospodinji«. 191

Prodajalko
za trgovino mešanega blaga na deželi, ki bi tudi pomagala v gospodinjstvu, iščem za takoj. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Poštena prodajalka«. 47111

2 učenki
sprejme Habe Lucija, Ilovilja perila. Kopališka 12. Kolezija. 47109

Mlad praktikant
absolvent trg. akademije ali srednje šole, dobi službo v velikem podjetju. Reflektira se samo na prvovrstno, inteligentno in marljivo moč. Oferte pod »Sigurna bodočnost« na oglasni oddelek »Jutra«. 47066

Kuharico
dobro, samostojno, zdravo in enažno sprejmem. Oseb 14. Ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj, plače in prilogo slike na oglasni oddelek »Jutra« pod »Trgovina v mestu na deželi« 47007

Vzgojiteljico
samostojno — ki je že po možnosti izvrševala to službo, sprejmem k 4 šoloobiskujočim otrokom. Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. Ponudbe pod »Vzgojiteljica 1929« na ogl. oddelek »Jutra«. 47002

Učenko
za modistovsko obrt sprejme modni salon »Chic« v Ljubljani, Wolfova ul. 3/I. 217

Služba hišnika
dobi zakonski par brez otrok v hiši Mestni trg 17. Interesenti naj se javijo med 1—2 uro popoldne pri g. Irmi Kenda, lastnici te hiše. 46856

Modist. vajenko
poštenih staršev, sprejmem z oskrbo ali brez. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Z dežele«. 47012

Vajenca
iz poštene hiše in z dobrim šolskim spričevalom sprejme takoj Anton Medvešek, krojaštvo, Trbovlje 151

2 pekovska vajenca
z vso oskrbo sprejme Tone Praprotnik, Jesenice št. 26, Gorenjsko. 132

2 urar. pomočnika
vestna, pridna in samostojna delavca za mešano delo — eden starejši, z znanjem nemščine in lažjih zlatar. popravil, sprejmem takoj za podružnico na Rabu. Janko Jazbec, Crikvenica. 47000

Knjigovodjo (injo)
iščem. Reflektira se samo na prvovrstno moč. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Bilancist«. 231

Služkinjo
pridno in pošteno, za hišna dela sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 252

Mlajšo vdovo
tudi uradniško, brez otrok, iščem kot gospodinjo v trgovsko hišo. Znati mora dobro kuhati, igrati klavir in biti perfektno zmožna nemščine. Ponudbe z lastnimi življenskimi podatki in event. sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dosmrtna preskrba«. 242

Pisarniško moč
sprejmem takoj. Poleg slovenščine se zahteva tudi znanje nemškega jezika in strojepisja. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »1054«. 255

Pouk

Inštruktorja
matematike in stavbne mehanike iščem Pouk se želi v večernih urah od ½7. ure naprej. Honorar po dogovoru. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Instruktor«. 179

Otvoritev novih tečajev
francoščine, nemščine, angleščine. ruščine, italijanščine. Moderne metode; temeljito, hitro, zanimivo. — Akademsko naobraženi predavatelji. Vošnjakova ul. štev. 4. Vpisovanje 10—12, 18—20. 47056

1. obl. kon. šoferska šola
Čamernik, Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugoavto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje 251

Nemško
konverzacijo in pouk nudi izobražena gospa po Din 10 od ure. — Vprašati na Poljanski cesti 13/II, levo. 249

Zaslužek

Pletilje
dobije delo na dom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pletilje«. 139

Pletilje
dobije v delo nogavice na dom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 140

Sejmarji
ki so izvežbani v prodaji konfekcije in drugih oblačil, nekoliko kavcije zmožni, dobijo v prodajo vso konfekcijo, z vsemi sejmarskimi oblačilnimi predmeti. Ponudbe na oglas oddelek »Jutra« pod šifro »Sejmi«. 162

Knjigovodstvo-bilance
praktično urejuje in sestavlja strokovnjak. Pišite na oglasni oddelek »Jutra« pod »Izvedenec«. 259

Knjige

Valvasor Kärndten
prodam, kupim pa
Valvasor Krain
Buch I., Heft 3., samo nadomestne strani 33 do 80. Soršak, Maribor, Majstrova št. 18. 212

»Ljubljanski Zvon«
več starejših in novejših vezanih letnikov prodam — Poljanska cesta 15, stopnjice X, vrata 14. 256

Službe išče

Gospodična
izučena v trgovini mešane stroke, z enoletno prakso v knjigovodstvu, želi premeniti mesto. Naraje gre v kako večjo trgovino na deželo. Cenjene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Izpremememba«. 182

Špedicijski uradnik
lesne stroke, z večletno prakso, popolnoma zanesljiv in vešč vseh v to stroko spadajočih poslov, zmožen slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, želi premeniti službo. Cenjene ponudbe prosim na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Bom zadovoljen«. 178

Lesni strokovnjak
za gozdno stroko, star 30 let strokovnjak v predelavi trdega in mehkega lesa, napravi riž in kubirnin — išče primerno nameščenje. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Desetletna praksa«. 78

Prodajalka
izučena v mešani stroki, želi mesta takoj ali pozneje. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kjerkoli«. 98

Absolventka
trg. akademije želi službo knjigovodinje ali korespondentke. Ponudbe na Aloma Company, Ljubljana. 144

Prodajalka
izučena v mešani stroki, želi mesta takoj ali pozneje, najraje v okolici Maribora. Ponudbe pod šifro »Prodajalka« na oglasni oddelek »Jutra«. 97

Brivski pomočnik
vojaščine prost, dober bubi štucer, želi stalnega nameščenja v brivskem salonu. Vstopi takoj. Naslov pove oglasni oddelek Jutra 172

Pisarniška moč
izurjen v lesni stroki, v knjigovodstvu in vseh pisarniških poslih, išče mesta Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Samostojen«. 111

Trg. učenec
ki se je že učil v špecerijski 9 mesecev in obiskoval gremijalno šolo želi mesta v Ljubljani ali kakem drugem mestu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 100

Gospa
starejša, išče mesta v trgovini mešanega blaga. — Razume tudi rezanje šip, je poštena in zanesljiva. Lahko položi kavcijo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 77

Uradnica
večletna knjigovodinja v zobozdravniškem atelieju, vestna instrumentarka, dobra aseistentka itd. išče za takoj službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zanesljiva in vestna«. 72

Prodajalka
pridna, spretna in poštena, s prakso v špecerijski in mešani trgovini, ki je tudi vajena strojneca pletenje išče službe Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Sunčna in ugovorna«. 239

Knjigovodinja
samostojna, z večletno prakso, natančna, vestna in marljiva išče primerne službe. Zmožna je slovenščine, nemščine, italijanščine in srbohrvaščine, kakor tudi korespondence, stenografije ter vseh drugih pisarniških del. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Takoj ali pozneje 23«. 73

Prodajalka
mešane stroke, boljša samostojna moč, želi v mestu ali na deželi službo takoj ali kesneje. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 235

Prodam

Tovarne, pozor!
Delavska kontrolna ura po ugodni ceni naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 214

Čevljarji!
Prodam okoli 1000 parov vsakovrstnih, malo rabljenih kopit, od največjih do najmanjših par po 10 Din. Pojasnila daje Ivan Prešern, tovarna čevljev v Kranju. 200

Pozor, trgovci!
Trgovec, ki je opustil pred kratkim svoje trg. podjetje oddaja globoko pod nabavno ceno razno manufakturno blago, po večini volneno za ženske obleke in moška sukna V poštev pride samo kuranatno letno blago Reflektanti, zmožni takojšnjega plačila, naj pošljejo svoje ponudbe pod šifro »Ugoden nakup 1000« na oglasni oddelek »Jutra«. Skupna vrednost blaga, ki bi se morala en block odkupiti znaša 60.000 Din. 5

Trgovsko oprav o
registrirno blagajno in razen inventar ugodno proda Sterk, hotel »Bellevue« — Ljubljana. 46905

Premog in drva
najboljše vrste dobavlja
I. Pogačnik
Bohoričeva ulica štev. 5.
Telefon št. 2069. 246

Premog in drva
prodaja Jezeršek, Vodmat 200

Železno peč
(šamotno) skoro novo poceni proda »Jadran«, Komenskega ulica 36. 93

Angleško sedlo
prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 250

Motorna vozila

Avto
ohranjen, šestsedežni, radi moči materijala in mašine prikladen za vožnjo po strminah, ki se ga tudi lahko spremeni v tovornega, prodam za 8000 Din. Radi odpotovanja ponudbe hitro poslati pod šifro »Skoraj zastonj« na oglasni oddelek »Jutra«. 47004

Kolesa

Moško kolo
dobro ohranjeno poceni proda Rozina, Zelena jama, Tovarniška ulica štev. 303. 222

Kupim

Železno blagajno
št. 4 ali 3, že rabljeno kupim. Ponudbe z navedbo cene in teže na županstvo občine Mirna, srez Novo mesto. 174

Jamske tračnice
že rabljene, v dolžini od 25—30 m in železen voz kupim. Ponudbe z oznako cene na oglasni oddelek »Jutra« pod »Tračnice«. 180

Hrastov mah
češminovo lubje in vsa zdravilna zelišča kupujemo po najvišji ceni Pišite po cenik. G Hoffmann & Co., Zagreb. Berislavićeva ulica 3. 43902

Cink - pločevine
večjo množino kupim po Din 4.25 kg. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Cink«. 138

Kapital

Pozor!
Iščem družabnika s kapitalom 100.000 ali več za dobro vspevajočo obrt, zaradi povečanja iste Ponudbe na oglas oddelek »Jutra« pod značko »Resna ponudba — obrt«. 223

Velecenjeni!
Pismo dvignil v oglasnem oddelku »Jutra«, na katero istotam odgovor pod šifro »Resna ponudba obrt« 222

Posestva

Trgovci in obrtniki pozor!
Trgovino z mešanim blagom prodam veled smrti z zalogo ali brez zaloge v trgu Savinjske dolme. — Enonadstropna hiša stoji na najprometnejši točki sredi trga, z malim gospodarskim poslopjem in vrtom za zelenjavo. Cena po dogovoru. Samo resni kupci naj pošljejo cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Trg. mešanega blaga«. 213

Posestvo
15 oralov, s hišo in gospodarskim poslopjem za Din 70.000 naprodaj v Velovlaku št. 10 pri Ptuju. 181

Gostilna v Mariboru
dobro idoča, z enonadstropno hišo poceni naprodaj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 232

Vrednote

20% ne kron. bone
plačuje najboljše »Puška štedionica« Osijek 235

Pohištvo

Jedilno sobo
v renesančnem stilu dobro ohranjeno in 200 kg hrena poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 173

Črešnjevo spalnico
politirano proda Ivan Novak, Vižmarje 65. 246

Oblačila

Zimska suknja
črna, naprodaj na Mestnem trgu 12/I. 192

Smoking
popolnoma nov, za srednjo postavo prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 240

Frak-obleka
žaket in več druge obleke poceni naprodaj na Celovški cesti štev. 53, pritličje. 262

Prehrana

Abonente
sprejmem na dobro domačo hrano. Naslov v oglas. oddelku »Jutra« 204

Na fino hrano
(tudi dijetično) sprejmem abonente po 25 Din dnevno. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 215

Lokali

Zamenjava trgovine
Velika z meš. blagom, prvovrstna točka, se radi bolehnosti zamenja za sicer manjo a dobro idočo! Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Obojestransko jamstvo«. 187

Lokal
pripraven za trgovino, brivca ali krojača, v novi koloniji odda Kovačič. Ljubljana VII, Podlimbarskega 194

Pekarijo
staro, renomirano in dobro idočo, radi družinskih razmer ugodno oddam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Zelo ugodna prilika«. 158

Dobro gostilno
na prometnem kraju v Bakru pri Sušaku oddam takoj proti mali odkupnini. Naslov: Petar Kandare — Bakar, Hrv. Primorje. 63

Večji prostor
za mizar delavnico iščem v Ljubljani. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Delavnica«. 58

Lokale
razne velikosti, novo urejene oddam na Krakovskem nasipu — Pojasnila daje Navinšek. Šelenburgova ulica 1 46779

Pekarno
na prometnem kraju iščem za takoj ali s 1. aprilom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 229

Mesnico
na prometnem kraju oddam takoj ali s 1. februarjem v najem. Adolf Vrbančič, Celje Mariborska c. 1. 231

Trgovski lokal
s skladiščem, v novi hiši v Strossmayerjevi ulici takoj odda Ing. Tornago, Poljanska cesta 12. 230

Skladišče
klet ali delavnico, 120 m² veliko, možnost tranzita, v centru oddam. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Praktičen uvoz«. 260

Pridelki

Ajdovo moko Din 4
polento po Din 3.— koruzno činkv moko 2.75 pšenično enotno moko 3.20 razpošilja v vsaki množini od 25 kg naprej Pavel Sedej, umetni mlin, Javornik — Gorenjsko. 46761

Les

Deske
smrekove in jelkove, trame monte kupim in plačam takoj. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Deske«. 46637

Dijaška stanovanja

Sobo in hrano
za 1 ali 2 dijaka (dijakinji) oddam v vili Na Kodeljevem št 13. 46971

Sedmošolec
išče s 15. januarjem stanovanje pri boljši nemški družini. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Sedmošolec«. 227

Stanovanja

Stanovanje
sobe in kuhinje išče šestnajst za 1. februar. — Ponudbe s ceno na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Poručnik«. 200

Stanovanje
3 sob, kuhinje in pritiklin takoj oddam samo odraslim osebam za 850 Din mesečno Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 205

Stanovanje
2—3 sob, v mestu išče boljša rodbina 3 odraslih oseb. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »45«. 198

Stanovanje
5 lepih parketiranih sob, sredi mesta s februarjem oddam pod ugodnimi pogoji stranki, ki bi bila pripravljena investirati in popraviti stanovanje. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Lepo stanovanje«. 95

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam v stari hiši strankj brez otrok. Glince, cesta IX/5. 163

Stanovanje
2 sob. kuhinje in pritiklin oddam takoj Naslov pove oglasni oddelek »Jutra« 47117

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam takoj v Dravljah štev. 100. 96

Lepo stanovanje
2 sob, kuhinje in vseh pritiklin takoj oddam. Zglasiti se je v gostilni pri »Kameniti mizi« v Zg. Šiški 236

Stanovanje
trisobno, sončno ležeče, v pravem centru oddam takoj proti dveletni najemnini naprej. Mesečna najemnina 800 Din. Pogoj naprava kopalnice. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Gorko stanovanje«. 268

Sobe

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in elek. trično razsvetljavo oddam solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 218

Solnčno sobo
kompletno opremljeno, z elektriko in parketom, blizu Tabora oddam. Naslov pove ogl. oddelek Jutra. 153

Za pisarno
oddam 2 sobi v Selenburgovi ulici. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 147

Sostanovalca
sprejmem k mirnemu, vse dan odsotnemu gospodu v zračno in svetlo sobo — poleg reality. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra« 124

Opremljeno sobo
oddam stalnemu gospodu za 300 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra« 89

Prenočišče
5 minut od pošte, primerno za trg. potnika ali vajenca, ki je mnogo odsoten, tudi z zajtrkom in oskrbo perila oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 234

Boljšo gospodično
sprejmem v Sp. Šiški na hrano in skupno stanovanje z domačo hčerko. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 225

Zračno sobo
lepo opremljeno, z elektr. razsvetljavo takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 226

Opremljeno sobo
lepo in solnčno, s posebnim vhodom, v sredini mesta oddam stalnemu gospodu s 15 januarjem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 237

Majhno sobico
z elektr. razsvetljavo in posebnim vhodom oddam s 15. januarjem v sredini mesta, stalnemu in čez dan odsotnemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 238

Sostanovalca
solidnega sprejmem z zajtrkom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 256

Sobo z 2 posteljama
s posebnim vhodom parketi in elektriko oddam na Poljanski cesti 73/II, desno 258

Prazno sobo
parketirano, s separatnim vhodom in elektriko oddam v centru mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 263

Mesečno sobo
s separatnim vhodom in elektriko oddam. Pojasnila daje Binder, Slomškova ul. št. 16/I. 257

Kam pa kam?

Vino
štajersko, dolenjsko in dalmatinsko po najnižjih cenah priporoča vinska klet
T. Mencinger
Ljubljana, Sv. Petra c. 43.
Pri odvzemu 10 l 10 % popusta! Odprto do polnoči! 47120

Sijajno zimsko bivališče
v Bohinjski Bistrici hotel »Triglav«. Penzion 35—50 Din. Smučarski kurz, skakalnica in eankališče. 46835

Zdravstvo

Bolnim
pošljemo brezplačno nov način »Pomlajevanja in zdravljenja organizma«, povratka moči, zdravja in delovne sposobnosti ter podaljšanja aktivnega življenja. Obrnite se na naslov: Miloš Marković, Beograd, Kralja Milana 58. 1339

Dopisi

»Tatjana«
Dvignite zopet pismo pod zadnjo šifro. 183

Ločenec
star 40 let, išče ločenko ali vdovo brez otrok, staro 30—40 let, ki je dobra gospodinja. Ivan Matičič, Ivanje Selo št. 14. Rakek. 186

12626
Vendar enkrat! Zakaj ravno tam? Kedaj in kje hočeš. Pismo dvignjeno? — Dvigni drugo. 184

Mlajša dama
želi dopisovati s starejšim gospodom, potom oglasnega oddelka »Jutra« pod značko »Čas beži«. 203

Neznanka
Napoleonov spomenik — rudeč nagelj — dvignil prepozno — čaka 4. I. ob 19. uri. Zadnji december. 201

»Laško«
Svidenje v soboto 5. t. m. ob istem času. Pismo pod »Gelber Hut II. Kl.« na oglasni oddelek »Jutra« 149

16. avgust
Danes sigurno. Ves Tvoj . . 243

Rudniški nameščenec
star 34 let, neoročen v zakonu, sedaj ločen, išče sorodno dušo. Kje je kakšna nesrečna ločenka, vdova ali gospodična, katera hoče imeti dobro, prijetno in mirno življenje v planinskem kraju. — Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Imela bom dobro«. 251

Glasbila

Gramofonske plošče
poceni naprodaj v Ljubljani, Breg št. 4, drugo nadstropje. 128

Živali

Pes volčje pasme
velik, ki sliši na ime Luks — se je zatekel. Proti nagradi naj se odda na naslov: Kovačič, Ljubljana VII, Podlimbarskega. 195

Jazbečar
čistokrven, star 3½ leta star, poceni naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 245

Pisalni stroji

Pisalne stroje
Underwood, Yost Remington, Courier, Rofa, razprodam vsled opustitve obrta. J. Jenko, Ljubljana, Grohartjeva cesta 25 — Mirje. 47091

Pisalni stroj
mali »Adler«, popolnoma nov naprodaj. Vprašati v Gosposki ulici štev. 6/III. 165

Stroji

Šivalni stroj
ženski, dobro ohranjen poceni naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 126

Čevljarji!
Prodam skoraj nov čevelni stroj (Kombinierte Ausputzmaschine), 2 stroja za štancanje, 1 stroj za robljenje (Umbugmaschine), 5 različnih šivalnih strojev, stroj za spoltanje (Egalisiermaschiene), stroj za prešivati (Durchnähmaschine) — Dopise na naslov: Ivan Prešern, Kranj. 46169

Razno

Pokrajinske razglednice
po Vaši sliki ali negativu, v prietni fotografiji izgotovi do 20.000 dnevno tvornica kart Brata Šmuc, Ljubljana Wolfova ul. 12 Zahtevajte ponudbe in cenik! 242

Srečne srčke
drž. razredne loterije kupite pri
L. PEVALEK,
Ljubljana, Židovska ulica. 1408

Novost! Novost! Železna služinska Brozovič-patent postelja zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, prenočišča, nočne službe in za potujoče osebe stane Din. 450.— Raspošiljam po poštnem povzetju.

Lesena patent postelja zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična stane Din. 280.—

Trodelni z volno polnjeni madraci stanejo Din. 750.—

Potem mam veliko zalogo puhastega perja kg po D 38.- čisto belo gosje kg po D 130.— in čisto beli puh kgpo D 300.— in celo tapetniško in posteljsko blago.

L. BROZOVIĆ
Zagreb, Ilica 82.

dober pravi solingenski nož z znamko
»OČALA«
ki ga kupite najceneje pri
„Feklo“
Ljubljana, Stari trg

Ivan Magdič, krojač
Gledališka ulica 7, se priporoča za idoče sezone. 42182

Parno lokomobilo
od 60 do 80 HP jakosti za žago samo v dobrem stanju **kupim.** Prednost imajo one, ki so bile le malo časa v rabi. Ponudbe pod „Lokomobila“ na ogl. odd. Jutra

Lepe orehe
letošnje kupuje v vsaki množini
F. Matheis-ovi nasl.
v Brežicah. 17446

Pohištvo, najmoderneje izdelano, vse iz vezanega in zajamčeno suhega lesa, kupite najceneje pri tvrdki:
I. Repše, Ljubljana, Dvorni trg 1.

Potnika za vinsko stroko
išče veletrgovina z vinom. Prednost imajo gospodje, ki so že delali v tej stroki in so dobro vpeljani na Kranjskem. Obširne ponudbe, ki morajo obsegati natančen curriculum vitae, dosedanji delokrog, po možnosti opremljene s sliko se naj pošljejo na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Štajerska«.

Trgovec - dober organizator
in jako spreten prodajalec, pošten in neomahljiv
želi prevzeti zastopstvo
kakega večjega podjetja. Na željo položi tudi kavcijo. Cene e ponude be na ogl. odd. „Jutra“ pod „Večji promet v letu 1930“.

ZAHVALA 141

Najtopleje se zahvaljujemo vsem, ki ste kakorkoli počastili spomin našega očeta in starega očeta, gospoda

ANTONA LAPUHA

ga med boleznijo tolažili, ga mnogobrojno spremili k zadnjemu počitku ter nam izrekali sočustvovanje. Posebna zahvala pa prečastitima gg. župniku Martinu Jurhar in patru Alojziju iz Brežic ter občini Zakot za prekrasen venec.

Brezina, 3. januarja 1930.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala

Vsem, ki so mi ob prerani izgubi moje dobre nepozabne soproge izrekli, ali pismeno podali mnoga iskrena čustva sožalja, vsem darovalcem krasnega cvetja in vsem spremljevalcem na njeni zadnji poti se v svojem in v imenu ostalih sorodnikov tem potom najsrčneje zahvaljujem.

Ljubljana, dne 3. januarja 1930.

Josip Babnik,
žalujoči soprog.

1416

G. Th Rotman:

Bratec Branko in sestrica Mica

(Pravljica s slikami)

(Ponatis prepovedan)

64.

A naposled je vendarle srečno prišel do doma. Tam je obstal in stisnil roke drugo ob drugo, saka bolele so ga da nikoli tega. To je bilo res potovanje, da nas Bog obvaruj enakega! Čutil je, da mu krvavijo tudi nožice v čevljih. In ko je tako stal in gledal okoli sebe, se je pokazala stara podgana. »Glej, glej, kakor nalašč!« je vzkliknila. — Ali je moja sestrica tu?« je vprašal bratec Branko. — »Sam pojdi pa poglej,« je odvrnila podgana. Zlezla je v luknjo med kamenjem in Branko je niesel za nje.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.